

J O U R N A L O F

H U M A N I T I E S

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

A N D S O C I A L

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

S C I E N C E S

B A N S O M D E J C H A O P R A Y A

R A J A B H A T U N I V E R S I T Y

ISSN 1906 - 1102

ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2563

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563)

Vol. 14 No. 2 (July - December 2020)

ISSN 1906 - 1102 (Print)

2673 - 0073 (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารวิชาการฉบับนี้ออกปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) ของทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัย รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นทางวิชาการ และการวิจัยในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในศาสตร์ดังกล่าวต่อไป

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัยและบทความวิชาการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์และบทความหนังสือในสาขาที่เกี่ยวข้องทางศาสตร์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ ปรัชญา ศาสนา ภาษาและวรรณกรรม จิตวิทยา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ศิลปะ ศิลปกรรม มานุษยวิทยา บรรณารักษศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ วัฒนธรรมศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กับการพัฒนา คติชนวิทยา นิเทศศาสตร์

จัดพิมพ์โดย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1061 ซอยอิสรภาพ 15 แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

โทรศัพท์: 0 2473 7000 ต่อ 2073 มือถือ: 081 - 657 - 4023

อีเมล: human_bsru@hotmail.com

เว็บไซต์: <http://human.bsru.ac.th/ejournal/index.php>

คณะกรรมการกองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ที่ปรึกษา

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทชชยา วนนะบวรเดชน์

กองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวดี ชัยชาญกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลลดา พงศ์พัฒนโยธิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาณี พัดทอง	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญมิ่ง คำประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรรณ กำคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทน์ธิ์ คลยทวีสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรากร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะผู้จัดทำ

1. อาจารย์ขวัญณา วัจนรัตน์	11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรุณรัตน์ คนชื่อ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ อ่อนตา	12. อาจารย์เฉลิมทรัพย์ กรัณจักรวุฒิ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสวี ศรีราชเลา	13. อาจารย์กิลเบิร์ต อีเด็นส์ เมามี่ศรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาปี คงอินทร์	14. อาจารย์พิพิธพร อินพานิช
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ รุ่งแสง	15. อาจารย์สไบทิพย์ คิมทอง
6. อาจารย์อุตร หลักทอง	16. อาจารย์สุภัทรา จันทะศักดิ์
7. อาจารย์นิศาชล ฉัตรทอง	
8. อาจารย์กุลชาติ ทักษะบุญลย์	
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภาพรพรณ หิรัญวัชรพฤกษ์	
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิชฌาย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา	

ฝ่ายประสานงาน

นางสาวศิริขวัญ ปิ่นเพชรสวรรค์

ออกแบบปก

อาจารย์ ดร.วิสิทธิ์ โพธิ์วัฒน์

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563)

ท่านสมาชิกและผู้อ่านที่เคารพทุกท่าน

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) พ.ศ. 2563 ฉบับนี้ เป็นฉบับส่งท้ายปีเก่า 2563 และต้อนรับปีใหม่ 2564 กองบรรณาธิการวารสารฯ จึงขอถือโอกาสนี้ อำนวยพรปีใหม่มายังสมาชิกทุกท่านขอให้ทุกท่านมีความสุขพลานามัยแข็งแรง และมีความสุขตลอดปีพุทธศักราช 2564 ที่ผู้คนยังคงต้องดูแลสุขอนามัย รักษาระยะห่างทางสังคม เพื่อป้องกันตนเองจากการแพร่ระบาดของดระลอกใหม่ของเชื้อไวรัสโคโรนา COVID-19

วารสารฉบับนี้ได้ตีพิมพ์บทความจากผู้เขียนซึ่งเป็นนักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยรวมทั้งหมด 11 บทความ แบ่งเป็น บทความวิจัยจำนวน 7 บทความ บทความวิชาการจำนวน 4 บทความ และบทปริทรรศน์หนังสือ 1 เล่มครอบคลุมเนื้อหาทั้งด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ นาฏศิลป์ดนตรี และวัฒนธรรม บทความวิจัย 7 บทความ ประกอบด้วย 1) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) การศึกษาลักษณะการแปร ของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตามปัจจัยสังคมด้านอายุในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง 3) การสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน 4) วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่กับการอนุรักษ์ และพัฒนานาฏศิลป์ล้านนา 5) การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 6) การพัฒนา รายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ สำหรับหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบกราฟิกและอินโฟร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 7) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาล ตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับบทความวิชาการ

4 บทความ ได้แก่ 1) การพิจารณาข่าวลงตามหลักเกสปุติสูตร 2) วิสาทกิจชุมชนกับการตลาดยุคใหม่และสังคมดิจิทัล 3) The Rural Development of Thailand: Concept of Sufficiency Economy Philosophy 4) นวัตกรรมการประพันธ์เพลง “สำเนียงธรรม อุ่ทอง” ที่พัฒนาจากอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ เพื่อใช้ปรับกระบวนการคิด วิเคราะห์ และปฏิบัติตามแนววิถีพุทธ และตกท้ายเช่นเคยด้วยบทปริทรรศน์หนังสือ 1 เล่ม The Gallery of Lost Species ที่กล่าวถึงการสำรวจศึกษาข้อมูลพื้นฐานของประเทศฟิลิปปินส์

ในนามของกองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้เกียรติประเมินบทความและให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณค่าทางวิชาการของทุกบทความ ขอขอบคุณคณะกรรมการโครงการวารสารวิชาการ ผู้เขียนบทความและเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำวารสารฉบับนี้ ให้สำเร็จลุล่วงทำให้วารสารสามารถพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้องกับเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ยิ่งขึ้น ผู้สนใจสามารถส่งบทความและติดตามการนำเสนอวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำนี้ขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ได้ติดตามวารสารอย่างต่อเนื่อง กองบรรณาธิการวารสารขอน้อมรับทุกข้อคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวารสารเพื่อคุณภาพงานที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปสำหรับผู้อ่านทุกท่านต่อไป พบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทชยา วนะบวรเดชน์
บรรณาธิการ

จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ (Publication Ethics)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ ดังนี้ เพื่อเป็นพื้นที่ในการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ ดังนั้น เพื่อให้การเผยแพร่เป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส และสอดคล้องกับมาตรฐานการตีพิมพ์ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ และจริยธรรมการตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ โดยได้กำหนดบทบาทสำหรับผู้นิพนธ์ (Author) บรรณาธิการวารสาร (Editor) และผู้ประเมินบทความ (Reviewer) เนื่องด้วยบุคคลทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าวเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน จึงใคร่ขอให้บุคคลทั้ง 3 กลุ่มนี้ได้ศึกษาและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อประโยชน์ต่อผู้อ่านและแวดวงวิชาการต่อไป

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of Authors)

1. ผู้นิพนธ์ต้องซื่อสัตย์ มีคุณธรรม และมีจรรยาบรรณในการวิจัย การดำเนินงานและการรายงานผลการวิจัย
2. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าผลงานที่เขียนขึ้นได้มาจากข้อเท็จจริงจากการศึกษา ไม่บิดเบือนข้อมูลและไม่มีข้อมูลที่เป็นเท็จ
3. ผู้นิพนธ์ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานของตน และรับรองว่าผลงานไม่เคยถูกตีพิมพ์หรือกำลังอยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาตีพิมพ์ที่ใด
4. ผู้นิพนธ์ต้องระบุชื่อผู้เป็นเจ้าของผลงานร่วมทุกคนอย่างชัดเจน ในกรณีที่ไม่ได้เขียนคนเดียว
5. ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่นที่ปรากฏอยู่ในงานของตน รวมทั้งการเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้
6. ผู้นิพนธ์ต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยนี้ และระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)
7. ในกรณีที่ผู้นิพนธ์ทำผิดข้อตกลง วารสารจะตัดสิทธิการตีพิมพ์เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี และวารสารจะแจ้งผู้นิพนธ์และหน่วยงานที่ผู้นิพนธ์สังกัดแล้วแต่กรณีหรือทั้งสองอย่าง

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่ดำเนินงานวารสารให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของวารสาร ปรับปรุงและพัฒนาวารสารให้ได้มาตรฐานสากลอย่างสม่ำเสมอ
2. บรรณาธิการมีหน้าที่ดำเนินการงานวารสารโดยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้นิพนธ์ ผู้อ่าน ผู้ประเมินบทความ และผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกบทความเพื่อเข้าสู่กระบวนการประเมินคุณภาพเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ
4. ระหว่างการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง
5. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผู้อื่น (Plagiarism) และการนำบทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นแล้วมาเสนอเพื่อขอรับการตีพิมพ์ซ้ำ เพื่อให้บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว
6. หากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นหรือการนำบทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นแล้วมานำเสนอเพื่อขอรับการตีพิมพ์ซ้ำ บรรณาธิการจะหยุดกระบวนการประเมินบทความและหากบทความได้รับการเผยแพร่ไปแล้ว บรรณาธิการจะใช้สิทธิในการถอดถอนบทความและแจ้งผู้นิพนธ์หรือหน่วยงานที่ผู้นิพนธ์สังกัดแล้วแต่กรณีหรือทั้งสองอย่าง
7. บรรณาธิการไม่ตีพิมพ์บทความในวารสารเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
8. บรรณาธิการจะปกป้องมาตรฐานของทรัพย์สินทางปัญญาจากการแสวงหาผลประโยชน์และความต้องการทางธุรกิจ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับของบทความที่ส่งมาเพื่อขอรับการประเมินแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง (Confidentiality)
2. ผู้ประเมินบทความต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นอย่างอิสระได้ โดยผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น
3. ผู้ประเมินบทความควรทำการประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากคุณภาพของบทความเป็นสำคัญ ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ
4. หากผู้ประเมินบทความพบว่าบทความที่ประเมินมีส่วนหนึ่งส่วนใดที่มีความเหมือนหรือความซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (Peer Reviewer)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปิฎกธวัช
สาขาวิชาดนตรีวิทยา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พุทธชาติ โพธิบาล
ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ จันทโรนานนท์
คณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
4. รองศาสตราจารย์เอกธิดา เสริมทอง
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองเจือ เขียดทอง
โปรแกรมวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อิ่มสำราญ
คณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ
ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานูพงศ์ อุดมศิลป์
ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐศิรินทร์ วงกานนท์
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรศักดิ์ เชี่ยวชาญ
คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (Peer Reviewer)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แสงเดือน
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
12. พลโท ดร.ประสารโชค ชูระนุติ
ธุรกิจส่วนตัว
13. อาจารย์ ดร.ชนัด เผ่าพันธุ์ดี
บริษัท เอแอลที เทเลคอม จำกัด (มหาชน)
14. อาจารย์ ดร.ธรากร จันทะสาโร
สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
15. อาจารย์ ดร.ไพโรจน์ ทองคำสุก
สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
16. อาจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (Peer Reviewer)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ ชันศรี
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช
สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ หนูสวัสดิ์
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นนท์ณิธิ ดุลยทวีสิทธิ์
สาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ อ่อนตา
สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสวี ศรีราชเลา
สาขาวิชานาฏยศิลป์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อัจฉริยาภรณ์ รักตลาด สุกัญญา รุจิเมธภาส และมานี แสงหิรัญ	1
การศึกษาลักษณะการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ตามปัจจัยสังคมด้านอายุในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง วิภาวี รัตนานุกูล และจอมขวัญ สุทธินนท์	25
การสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ การอ่านจับใจความสำคัญเรื่องควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน จันทิภา กบิลโรจน์ และผกาศรี เย็นบุตร	46
วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่กับการอนุรักษ์ และพัฒนานาฏศิลป์ล้านนา เอกชัย ศรีรันดา และอนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์	64
การพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ สำหรับหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบกราฟิกและอินโฟร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พชรมน เกิดสุวรรณ	79

บทความวิจัย

การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทัศนีย์ ทองสมบูรณ์	111
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี วุทธิเมธวัฏ์ เกื้อกอบ	139

บทความวิชาการ

การพิจารณาข่าวลงตามหลักเกสบุตติสูตร พรพิมล จอโฆชาอุดม พระมหาอดิเดช สติวโร (สุขวัฒนวดิ) และพระครูปลัดเจริญ วฑฒโน	159
วิสาหกิจชุมชนกับการตลาดยุคใหม่และสังคมดิจิทัล พัฒนัณมล อ่อนสำลี	179
The Rural Development of Thailand: Concept of Sufficiency Economy Philosophy 泰国农村发展：充足经济的哲学 เสาวลักษณ์ ประไพวงศ์	202
นวัตกรรมการประพันธ์เพลง “สำเนียงธรรม อุ้มทอง” ที่พัฒนาจากอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เพื่อใช้ปรับ กระบวนการคิดวิเคราะห์และปฏิบัติตามแนววิถีพุทธ เอกชัย พุทธิรัณ	216

ปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

The Gallery of Lost Species

233

Gilbert E. Mowmessie

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรม
ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

Development of Ethical Learning Management
Modeling for Secondary Students using Information
and Communication Technology

(Received: Oct 10, 2020 Revised: Dec 10, 2020 Accepted: Dec 20, 2020)

อัจฉริยาภรณ์ รุกตลาด¹

Achariyaporn Rugtald

สุกัญญา รุจิเมธภาส²

Sukanya Rujimethabhas

มานี แสงHIRUN³

Manee Saenghirun

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

¹นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

และการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประชากร คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 จำนวนนักเรียน 6,424 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 381 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบชั้นภูมิ คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการจัดการสนทนากลุ่มจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม คำถามการสนทนากลุ่ม แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบ แบบทดสอบวัดความรู้ แบบสอบถามทัศนคติ แบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และแบบสังเกตพฤติกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้เชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 2 ด้านทัศนคติเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 3 ด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 4 ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และตัวแปรสังเกตได้ 45 องค์ประกอบ โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืน คือ ค่า p-value ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.06 ค่าสถิติไค-สแควร์ (X²) เท่ากับ 1841.690 ค่าองศาอิสระ df เท่ากับ 1042 ค่าวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.912 ดัชนีที่แสดงการยอมรับของโมเดล (Tucker Lewis index) เท่ากับ 0.905 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA)

เท่ากับ 0.045 และมีค่าดัชนีมาตรฐานของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (SRMR) เท่ากับ 0.040 2) ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการแนวคิดของรูปแบบ จุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เนื้อหาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบและการวัดและประเมินผล แนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการณ์และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผล ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน มีความเห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนมีความรู้เชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะคิดเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เหตุผลเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

Abstract

This study was conducted with three main objectives; 1) to analyze ethical factors in terms of information and communication technology (ICT) usage for secondary students, 2) to develop an ethical learning management model using ICT, and 3) to study the results of a learning management model trial for secondary school students using ICT. The study population consisted of ICT administrators and teachers and 6,424 students taking Mattayomsuksa 6 exams at schools under Secondary Education Service Area Office 39. The research sample consisted of 381 students studying Mattayomsuksa 6 in academic year 2019. A stratified sampling method was used to calculate the sample size for a given population using tables developed by Krejcie and Morgan. The research instruments were interview, questionnaire, focus group discussion, lesson planning, knowledge test, attitude questionnaire and a moral reasoning test as well as a behavioral observation form. Data were analyzed by applying confirmatory factor analysis (CFA), mean, standard deviation and t-test. Results were as follows. 1) Confirmatory factor analysis revealed four factors (latent variables) as 1. ethical knowledge of ICT usage, 2. ethical attitudes toward ICT usage, 3. ethical reasons for ICT usage, and 4. ethical behavior for ICT usage. The 48 observable variables and all the key elements in the model were also consistent with the empirical data (p -value = 0.06, Chi-Square = 1841.690, df = 1042, p = 0.021, CFI = 0.912, Tucker Lewis index = 0.905, RMSEA = 0.045, SRMR = 0.040). 2) Findings also indicated that the model elements consisted of principles and concepts of

learning management modeling objectives, content and processes. Four steps of measurement and evaluation for practical use of the learning management model were identified as planning, follow-up, observations and reflections, and summary. Evaluation by experts determined that model propriety was at the highest level. 3) In terms of the model trial, level of ethical understanding, attitude, reason, and behavior of students toward ICT usage in post-learning were higher than at the pre-learning stage at a significance level of 0.05. Results of students' satisfaction toward the ethical learning management model in terms of ICT usage were also at the highest level.

Keywords: Ethical Learning Management Model,
Ethics in Information Technology Usage,
Ethic in Communication

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 78 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐได้กำหนดไว้ว่าในการกระจายสารสนเทศให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน นับเป็นกลไกสำคัญในการช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคมอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีศักยภาพในการปกครองตนเองพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน และนำไปสู่สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงได้อาศัยเทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ในการปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้เกิดการเรียนรู้เติบโตขึ้นดำเนินชีวิตและทำงานอย่างมีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยยึดหลักการที่ว่าให้การศึกษาเป็นการสร้างคนดีมีความรู้ อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคม นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 4) ได้กำหนดเพิ่มเติมไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้คำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรมและจริยธรรมให้ผู้เรียนใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 183)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันได้อาศัยเทคโนโลยีที่มีแนวโน้มประสิทธิภาพสูงขึ้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ในการปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้เกิดการเรียนรู้เติบโตขึ้นดำเนินชีวิตและทำงานอย่างมีคุณภาพทำให้ปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยได้รับค่านิยมที่เป็นผลกระทบจากการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศทั้งทางสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศโดยขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงามทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลงโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป (สถาบันรามจิตติ, 2557, น. 17) สภาพสังคมในปัจจุบันยังมีข้อน่าสังเกตในเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรมและการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนและเยาวชนไทยอยู่มาก เช่น การใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างไม่รู้คุณค่าการใช้เกินความจำเป็น การใช้จนขาดความพอดี ลุ่มหลงติดเกมจนใช้เวลามากไป บางครั้งจนเกิดความเคยชินซึ่งคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา (ยีน ภู่วรรณ, 2550, น. 1)

การวางพื้นฐานทางการเรียนสิทธิและหน้าที่รวมถึงศักยภาพจริยธรรมของนักเรียนจึงเป็นบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาในกระบวนการจัดการศึกษาในการพัฒนานักเรียนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปัจจุบัน ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่ต้องเสริมสร้างจริยธรรมของนักเรียน ศึกษาตระหนักเข้าใจ และหาแนวทางส่งเสริมพัฒนาปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในทางที่ถูกต้องให้แก่นักเรียน การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เตรียมความพร้อมให้กับคนทุกช่วงวัยให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพมีคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะคุณลักษณะสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 2-5)

จากสาระสำคัญที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาองค์ประกอบของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผลจากการศึกษาจะทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สิ่งสำคัญเหล่านี้จะส่งผลต่อการพัฒนาจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งถือเป็นตัวแปรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ใช้การศึกษาวิจัย 2 รูปแบบ ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ดำเนินการวิจัย 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียน และระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 จำนวนนักเรียน 6,424 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 10 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสังเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ปีการศึกษา 2562 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 39 จำนวนนักเรียน 6,424 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
สุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
โดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการจัดการสนทนากลุ่ม Focus Group)
จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
จำนวน 4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจริยธรรมนักเรียน จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน

1.2.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองใช้รูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง
ได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 84 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้
ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร แบบสอบถาม เรื่อง จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ
การวิจัย ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้
แบบทดสอบวัดความรู้ แบบสอบถามทัศนคติ แบบวัดการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรม แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจ

3. การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน
ปัญหาและองค์ประกอบของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ

การสื่อสารของนักเรียน โดยศึกษาจากเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ ครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศ และนำมาสังเคราะห์ เป็นแบบสอบถาม เรื่อง จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นนำร่างแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item objective congruence: IOC) ได้ค่า IOC ของทุกข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ทุกข้อ เครื่องมือที่ใช้ ในการปฏิบัติการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คู่มือประกอบรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาร่างรูปแบบ ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คู่มือการใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประเมิน ความเหมาะสมของรูปแบบ แบบทดสอบวัดความรู้ แบบสอบถาม ทศนคติ แบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ได้ค่า IOC ของทุกข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ทุกข้อ

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2562 ได้รับแบบสอบถามฉบับนักเรียนคืน จำนวน 381 ฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์ คิดเป็น ร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อเสนอแนะต่อร่างรูปแบบด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจริยธรรมนักเรียน จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร และการสอน จำนวน 2 คน ให้ข้อเสนอแนะต่อร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียน แล้วนำผลที่ได้รับรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขปรับปรุง ร่างต้นแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาให้สมบูรณ์

4.3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา การดำเนินการสร้างความพร้อม จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และดำเนินการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยใช้โปรแกรม M-Plus การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการศึกษาผลการทดลอง ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์โดยค่าสถิติ การทดสอบค่าที (t-test) และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนโดยเรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 องค์ประกอบ และตัวแปรสังเกตได้ 45 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้เชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจสามารถบอกหรืออธิบายเกี่ยวกับความรู้เชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย หลักจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หลักของเทคโนโลยีเพื่อการดำรงชีวิต ผลของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีต่อการดำเนินชีวิต หลักการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับรายวิชาอื่น ๆ การแก้ปัญหาด้วยเทคโนโลยี อย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทันเทคโนโลยี ข้อกำหนดจริยธรรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ ตามหลักของ PAPA ได้แก่ ความเป็นส่วนตัว ความถูกต้อง ความเป็นเจ้าของข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูล ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การวิเคราะห์ข้อมูล สื่อและผลกระทบ จากการให้ข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่าง ๆ วิธีลดบร่ร่อยข้อมูลส่วนตัวในโลกออนไลน์เพื่อป้องกันการเข้าใช้งานของบุคคลอื่น (Digital Footprint) ผลกระทบของการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ (Cyberbullying) ผลกระทบจากเทคโนโลยีของโลกเสมือนจริง (Virtual Reality) กฎหมายการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 และบทลงโทษทางกฎหมาย พฤติกรรมการกระทำผิดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การก่อกวนหรือลักขโมยข้อมูล

ทางคอมพิวเตอร์ การดัดแปลง ทำซ้ำ คัดลอกข้อมูล การก่อกวนโฆษณาเพื่อการขายสินค้า ขายบริการ เป็นต้น ผลกระทบจากการให้ข่าวสารที่ผิดและผลกระทบทางลบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

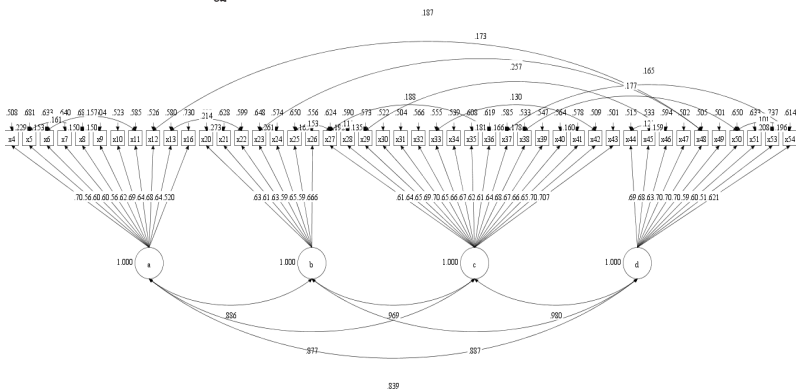
1.2 องค์ประกอบที่ 2 ด้านทัศนคติเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีต่อการเรียนรู้คุณค่าของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน จิตสำนึกในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน การสร้างแรงจูงใจในการเรียนช่วยให้นักเรียนมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการสร้างกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การชักชวนและแนะนำเพื่อนร่วมชั้นเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ การชักชวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ปลอดภัยและเหมาะสม กลไกระบบให้คะแนนตัดสินผลการเรียนส่งผลต่อจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการตัดสินใจเลือกใช้วิธี/กระบวนการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม การเสริมแรงส่งผลต่อจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.3 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ การที่นักเรียนใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การตัดสินใจเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การตัดสินใจเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม การตัดสินใจเลือกใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสม การตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาสังคมการตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ การเสริมแรงเชิงบวกส่งผลให้นักเรียนเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ การกลั่นกรองข้อมูล/สารสนเทศและตัดสินใจก่อนเผยแพร่ข้อมูลของนักเรียน

การใช้วิจารณ์ญาณในการรับสื่อ-ส่ง เผยแพร่สื่อ เทคโนโลยีอย่างมีเหตุผล การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลสารสนเทศ การใช้เหตุและผลในการปฏิบัติตน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมใด ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมกับตนเองได้ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอและแบ่งปันข้อมูลอย่างปลอดภัย มีจริยธรรมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามหลักความเป็นส่วนตัว ของข้อมูลและสารสนเทศ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามหลักความถูกต้อง (Information Accuracy) เผยแพร่เฉพาะข้อมูล และสารสนเทศที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารตามหลักความเป็นเจ้าของ (Information Property) ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ปฏิบัติตามจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร

1.4 องค์ประกอบที่ 4 ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การที่นักเรียนแสดงพฤติกรรม หรือจุดอ่อนการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนในกฎเกณฑ์หรือค่านิยมของสังคม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามหลักการเข้าถึงข้อมูล (Data Accessibility) ไม่เข้าไปดำเนินการต่าง ๆ กับข้อมูลที่ตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียนได้อย่างมีจริยธรรม ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือ ในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ปฏิบัติตามข้อกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 เมื่อครูใช้คะแนนเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ในการเรียนทำให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง ละเมิดลิขสิทธิ์ ทางคอมพิวเตอร์ เช่น การคัดลอกโปรแกรม Microsoft Office การดาวน์โหลด ไฟล์เพลง mp.3 โดยไม่ได้รับอนุญาต เผยแพร่ข้อมูลเพราะอยากให้เป็นที่น่าสนใจ ชื่นชอบ (Like) ในสังคม Social Network มีระบบการอ้างอิงผลงาน

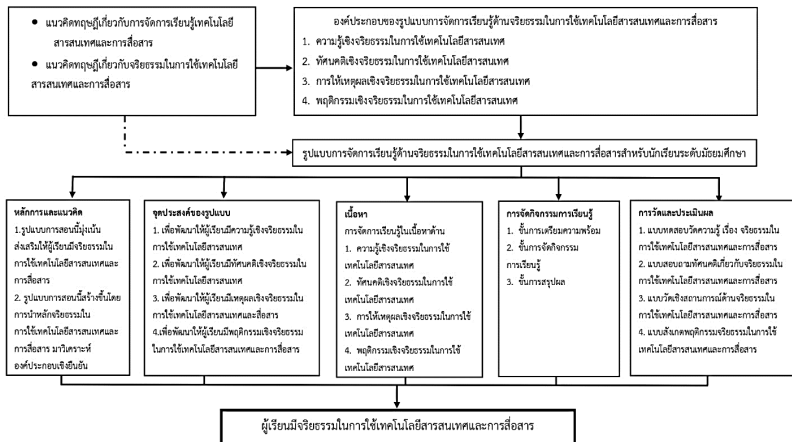
ก่อนการเผยแพร่ข้อมูล เช่น บรรณานุกรม การเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ของนักเรียน ได้อย่างเต็มที่ ไม่มีขอบเขตระดับความรุนแรงกำหนด ตรวจสอบ กลั่นกรอง ความถูกต้อง นำเชื่อถือก่อนรับข้อมูล ตรวจสอบ กลั่นกรอง ความถูกต้อง นำเชื่อถือก่อนส่งต่อข้อมูลโดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ ของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่าระหว่าง 0.436-0.709 โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจาก ค่าดัชนีความกลมกลืน คือ ค่า p - value ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.06 ค่าสถิติไค-สแควร์(X^2) เท่ากับ 1841.690 ค่าองศาอิสระ df เท่ากับ 1042 ค่าวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.912 ดัชนี ที่แสดงการยอมรับของโมเดล (Tucker Lewis index) เท่ากับ 0.905 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.045 และมีค่าดัชนีมาตรฐานของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (SRMR) = 0.040

$X^2 = 1841.690$, p - value = 0.06, $df = 1042$, CFI = 0.912, TLI = 0.905, SRMR = 0.040, RMSEA = 0.045

ภาพที่ 1 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
(อัจฉริยาภรณ์ รักตลาด, 2563)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยการนำผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) มากำหนดเป็นตัวชี้วัดจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) หลักการแนวคิดของรูปแบบ เป็นส่วนที่กล่าวถึงแนวคิดหรือทฤษฎีที่สนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเป็นตัวชี้้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการและการวัดผลและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จุดประสงค์ 2) จุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมายจากการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงสาระการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบจัดการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ เมื่อนำรูปแบบไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมาย และ 5) การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ใช้ตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประเมินผลว่าบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ แนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการณ์และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน มีความเห็นว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (อัจฉริยาภรณ์ รักตลาด, 2563)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนมีความรู้เชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะคิดเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เหตุผลเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหลังเรียน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาพบว่า มีองค์ประกอบ (ตัวแปรแฝง) 4 องค์ประกอบ และตัวแปรสังเกตได้ 48 องค์ประกอบ โมเดลการวัดตัวแปรจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้เชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 2 ด้านทัศนคติเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 3 ด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และองค์ประกอบที่ 4 ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัศึกษานั้น จะต้องพัฒนาทั้ง 4 องค์ประกอบ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก (2550) ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของจริยธรรมออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ ความรู้เชิงจริยธรรม ทัศนคติเชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และสอดคล้องกับแนวคิดของปิยะนันท์ ภิรมย์ไกรภักดิ์ (2544) ได้อธิบายว่า มนุษย์เกี่ยวข้องกับจริยธรรมหลายลักษณะ ได้แก่ ความรู้ ทัศนคติ การใช้เหตุผล และพฤติกรรมต่างๆ ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดควรกระทำและการกระทำชนิดใดควรงดเว้น ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ทัศนคติเชิงจริยธรรมจะมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ จะใช้ทำนายพฤติกรรมทางจริยธรรมได้อย่างแม่นยำ และเหตุผลทางจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรม
ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) หลักการแนวคิดของรูปแบบ 2) จุดประสงค์
ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) เนื้อหา 4) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ
และ 5) การวัดและประเมินผล แนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้
ไปใช้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2
การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการณ์และการสะท้อน
ผลการปฏิบัติการ ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผล ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน มีความเห็นว่า
รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะขั้นตอน
ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นไปตามแนวทาง กระบวนการ
วิธีการ และแนวคิดของ Joyce, Weil and Calhoun (2009) ได้สรุปขั้นตอน
การพัฒนารูปแบบ คือ การศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง
ที่ต้องการนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบ การนำแนวคิดสำคัญของข้อมูล
ที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดหลักการ เป้าหมาย และองค์ประกอบอื่น ๆ
ที่เห็นว่าสำคัญและจำเป็น การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้
และการประเมินรูปแบบเป็นขั้นตอนทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบ
นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้
ของ Bruce Joyce, Beverly Showers (1982) ที่ว่าผู้ที่จะนำรูปแบบไปใช้
จะต้องศึกษาเงื่อนไขการจัดการเรียนรู้ทั้งก่อนการเรียนรู้/ขณะเรียน/หลังเรียน
ให้เข้าใจ ผู้สอนต้องมีความรู้เข้าใจการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะต้อง
พัฒนาให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นกระบวนการเรียนรู้และการตรวจสอบกำกับ
ติดตามการคิดและการแก้ปัญหาแบบนำตนเองได้รวมถึงบทบาทของผู้สอน
ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานสร้างความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และเกิดประสิทธิผล ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ วิธีจัดการเรียน และกลวิธีในการเรียนที่เกี่ยวข้อง

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความรู้เชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทศนคติเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เหตุผลเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีผลการประเมินความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้น มีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักการ เนื้อหา วิธีการ ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบในการพัฒนาจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง (2545) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจริยธรรม ในวิชาชีพบริหารธุรกิจสำหรับนักศึกษาบริหารธุรกิจ พบว่า นักศึกษาพัฒนา ผลการเรียนรู้และมีความคงทนในการเรียนรู้ด้านจริยธรรม ด้านสติปัญญา ด้านทักษะ และด้านอื่นๆ นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อนร่วมชั้นเรียนและผู้สอน ผู้ร่วมวิจัยมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อรูปแบบ การเรียนการสอนและผู้วิจัย สอดคล้องกับแนวคิดของ Kant (1972) ทฤษฎีจริยศึกษาของคานท์ (Kant) พบว่า แก่นแท้ของคุณธรรมจริยธรรม คือ ความอิสระ หลักการเรียนการสอน 2 แบบ สำหรับการปลูกฝังบุคลิกภาพอิสระ

ได้แก่ 1) หลักการเรียนรู้การสอนแบบเชิงรับ คือ การยอมปลดปล่อยพลังค้นหาที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในออกมาภายใต้ การควบคุมของเหตุผล ซึ่งจะทำให้ความปรารถนาอิสระที่ถูกครอบงำอยู่ปรากฏตัวออกมาได้ และ 2) หลักการเรียนรู้การสอนแบบเชิงรุก คือ การชักจูงบุคคลที่มีการศึกษาดีให้เคารพความปรารถนาอิสระที่อยู่ภายในตนเอง โดยใช้การวินิจฉัยด้วยเหตุผล และการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับอิสรภาพ อีกทั้งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ เน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการในการแสวงหาความรู้อย่างหลากหลาย ได้มีโอกาสช่วยกันคิด อภิปรายร่วมกัน และสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการประเมินความรู้ที่ได้รับอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำ การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การทำกิจกรรมกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การกำกับตนเอง ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี และเกิดบรรยากาศของแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นจึงทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ในด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด เหตุผล และมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้เชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 2 ด้านทัศนคติเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 3 ด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และองค์ประกอบที่ 4 ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ที่หลากหลายตามบริบทเพื่อพัฒนาจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้เรียนได้

1.2 สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมอบรมสัมมนา สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างเวทีในการนำเสนอการออกแบบการจัดการเรียนรู้หรือการนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อพัฒนาจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในด้านอื่น ๆ เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านจริยธรรมว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

2.2 ควรมีการสร้างรูปแบบการประเมินการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อต่อยอดงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ.
- _____. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง. (2545). *ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผน การจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สถาปนบุ๊คส์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. (2550). *จริยธรรม ของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปิยะนันท์ ภิรมย์ไกรภักดิ์. (2544). *การส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยีน ญั้ววรรณ. (2550, มกราคม - มิถุนายน). *จริยธรรมไอซีที. วารสารไมโครคอมพิวเตอร์*, 2(258), 1-2.
- สถาบันรามจิตติ. (2557). *สมุดข้อมูลรายตัวบ่งชี้รายจังหวัดรายงาน สภาวการณ์เด็กไทย และเยาวชน ปี พ.ศ. 2557 – 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *รายงานการประเมินการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อัจฉริยาภรณ์ รัตกลาด. (2563). โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบ
เชิงยืนยันรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.
อุตรดิตถ์: โรงเรียนวัดคลองนาพง.
- Joyce, B. & Beverly, S. (1982). *The Coaching of Teaching. Educational Leadership*. 40, 4-8.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2009). *Models of Teaching*.
(8th ed.). New York: Allyn&Bacon.
- Kant, I. (1972). *The Right of Punishing and of Pardoning. In Freedom and Responsibility*. California: Stanford
University Press.

การศึกษาลักษณะการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้
ตามปัจจัยสังคมด้านอายุในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด
จังหวัดพัทลุง

Variations of Southern Thai Dialect
Vocabulary according to Sociological Factor
of Age in the Banthat Mountain Range,
Phatthalung Province

(Received: June 29, 2020 Revised: Dec 10, 2020 Accepted: Dec 20, 2020)

วิภาวี รัตนานุกุล¹

Wipawee Rattananukul

จอมขวัญ สุทธินนท์²

Jomkwan Sudhinont

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาลักษณะการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตามปัจจัยสังคมด้านอายุในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ตามปัจจัยสังคมด้านอายุในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาจากหมู่บ้านซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง ทั้งสิ้น 3 อำเภอ

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ได้แก่ อำเภอกงหรา อำเภอดงโหมต และอำเภอป่าบอน ศึกษาโดยการเก็บคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา และแบบสอบถามคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จำนวนทั้งสิ้น 109 คำ จากผู้บอกภาษาทั้ง 3 ช่วงอายุ ได้แก่ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 (อายุ 55 ปีขึ้นไป) ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 (อายุ 35-45 ปี) และผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 3 (อายุ 15-25 ปี) หมู่บ้านละ 6 คน ช่วงอายุละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 66 คน ผลการศึกษาพบลักษณะการแปรของคำศัพท์ทั้งสิ้น 4 ลักษณะ ได้แก่ การแปรที่ตำแหน่งหน้าศัพท์ การแปรที่ตำแหน่งกลางศัพท์ การแปรที่ตำแหน่งท้ายศัพท์ และการแปรทั้งศัพท์ ซึ่งลักษณะการแปรที่พบมากที่สุดคือ การแปรทั้งศัพท์ส่วนลักษณะการแปรที่พราฏน้อยที่สุดคือ การแปรที่ตำแหน่งกลางศัพท์

คำสำคัญ: ลักษณะการแปร ภาษาไทยถิ่นใต้ ปัจจัยสังคมด้านอายุ

Abstract

This study explored variations of Southern Thai dialect vocabulary according to the sociological factor of age in the Banthat Mountain Range, Phatthalung Province. Data were collected from villages in Kong Ra, Tamot, and Pa Bon districts of the Banthat Mountain Range using an interview form and a questionnaire. A total of 109 dialect words were used to collect data from the informants who were classified into three age-range groups as 55 years old and over, 35-45 years old, and 15-25 years old. Six informants from each village, two from each age group, totaling 66 people were recruited to participate in the study. Results revealed four types of variations in the front position, mid position and end position of the word, with also variation of the entire word. The most frequently found variation type was in the entire word, while the least was variation in the mid position of the word.

Keywords: Types of Variation, Southern Thai Dialect, Sociological Factor of Age

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงต้องมีการสื่อสารระหว่างกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสารที่ส่งไปตรงกัน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548, น. 1) และภาษาที่ใช้ในปัจจุบันนี้มีหลากหลายภาษา และภาษาหนึ่ง ๆ ยังมีภาษาย่อยที่แตกต่างกันออกไป ภาษาไทยจัดเป็นภาษาหนึ่งที่อยู่ในตระกูลภาษาไท ซึ่งมีภาษาย่อยหลัก เรียกว่า ภาษาไทยถิ่น สามารถแบ่งภาษาถิ่นตามภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทยได้ทั้งสิ้น 4 ภาษาย่อย ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นกลาง (หรือภาษาไทยมาตรฐาน) ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้ (พจนี ศิริอักษรสาสน์, 2554, น. 2) ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาถิ่นหนึ่งที่ใช้ในการสื่อสารกันระหว่างผู้คนในภาคใต้ของประเทศไทย และในภาษาไทยถิ่นใต้เองนั้นยังมีการแบ่งย่อยของภาษาซึ่งมีการใช้กันเฉพาะถิ่นนั้น ๆ เช่น ภาษาไทยถิ่นใต้ นครศรีธรรมราช ภาษาไทยถิ่นใต้ สงขลา ภาษาไทยถิ่นใต้ พัทลุง เป็นต้น

แม้ภาษาไทยถิ่นใต้มีการใช้เพื่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวันระหว่างผู้คน ที่อาศัยอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทยก็ตาม แต่การแปรของภาษานั้นย่อมเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีการคงอยู่หรือสูญหายของคำศัพท์ได้ โดยการแปรของภาษานั้นคือการที่คำ 2 คำมีความแตกต่างกันเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง เพียงประการเดียวเท่านั้นโดยสามารถใช้แทนที่กันได้ แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ความหมายของคำต้องไม่เปลี่ยนไป (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556, น. 18) และเนื่องจากผู้ใช้ภาษามีหลากหลายวัยและเกิดต่างยุคสมัยกัน อีกทั้งยังได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม หรือความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้การใช้ภาษาของแต่ละวัยมีความแตกต่างกันด้วย โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการแปรของคำศัพท์อย่างมาก นั่นคือ อายุ เห็นได้จากตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างจากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นด้านคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ เช่น คำว่า “จิ้งจก” มีการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกันแต่ละช่วงอายุ กล่าวคือ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 (อายุ 55 ปีขึ้นไป) และผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 (อายุ 35-45 ปี) ใช้เหมือนกันทั้ง 2 คำ ได้แก่คำว่า “จิ้งจก” [ciŋ⁴cok³] และ “ตีนจก” [ti:n³ cok³] ส่วนผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 3 (อายุ 15-25 ปี) ใช้คำว่า “จิ้งจก” [ciŋ⁴cok³] เพียงคำเดียว ซึ่งคำนี้มีลักษณะการแปรในตำแหน่งหน้าศัพท์ หรือแปรในพยางค์หน้าของศัพท์ ได้แก่คำว่า “จิ้ง” [ciŋ⁴] และ “ตีน” [ti:n³] และอีกตัวอย่างหนึ่งได้แก่คำว่า “กางเกง” คำนี้ผู้บอกภาษาทั้ง 3 ช่วงอายุใช้คำว่า “กางเกง” [ka:ŋ³ke:n³] แต่มีผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 (อายุ 55 ปีขึ้นไป) ใช้ศัพท์เพิ่มอีกคำหนึ่ง โดยที่ไม่ปรากฏการใช้คำนี้ในผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 (อายุ 35-45 ปี) และช่วงอายุที่ 3 (อายุ 15-25 ปี) ได้แก่คำว่า “หน้าเพลา” [na:²phlaw⁵] ซึ่งคำนี้มีลักษณะการแปรทั้งศัพท์

จากตัวอย่างการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าอายุเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการแปรของภาษา เนื่องจากผู้บอกภาษาต่างวัยกัน ย่อมรับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน จึงทำให้ใช้คำศัพท์แตกต่างกันด้วยนอกจากนี้พื้นที่ที่เือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง อันได้แก่อำเภอกงหรา อำเภอดงระหวงและอำเภอบาบอน เป็นพื้นที่ที่ห่างไกลจากอำเภอมืองมาก ผู้คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่แต่ในพื้นที่ของตน จึงทำให้เกิดการโยกย้ายถิ่นฐานน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่อยู่กับธรรมชาติ นั่นคือ อาชีพเกษตรกร นอกจากนี้ยังเห็นว่ามีการใช้คำศัพท์หลายคำที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ แต่มีการใช้สื่อสารระหว่างกันในพื้นที่เหล่านี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาในพื้นที่ดังกล่าว โดยศึกษาลักษณะการแปรด้านคำศัพท์โดยมีข้อสมมติฐานว่าปรากฏลักษณะการแปรอย่างน้อย 4 ลักษณะ คือ การแปรที่ตำแหน่งหน้าศัพท์ กลางศัพท์ หลังศัพท์ และทั้งศัพท์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะการแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ตามปัจจัยสังคมด้านอายุในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาลักษณะการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้วิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีทั้งการอธิบายและการใช้สถิติร่วมด้วย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกพื้นที่โดยหมู่บ้านเหล่านี้ได้มาจากการสุ่มจับสลากเนื่องจากแต่ละตำบลมีจำนวนหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่เทือกเขาบรรทัดไม่เท่ากันทำให้วิธีการจับสลากนั้นจำแนกออกเป็นตำบล และเลือกหมู่บ้านเพียงครึ่งหนึ่งของตำบลนั้น ๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง จนได้จำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 11 หมู่บ้านที่อยู่ใน 3 อำเภอ 7 ตำบล (ข้อมูลพื้นฐานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด, ม.ป.ป., น. 4) ได้แก่

1.1 อำเภอกงหรา มีจำนวน 3 ตำบล ได้แก่

1.1.1 ตำบลคลองเฉลิม มีจำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 5 และ 9

1.1.2 ตำบลคลองทรายขาว มีจำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 2 และ 4

1.1.3 ตำบลกงหรา มีจำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 7

1.2 อำเภอตะโหมด มีจำนวน 2 ตำบล ได้แก่

1.2.1 ตำบลตะโหมด มีจำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 4 และ 9

1.2.2 ตำบลคลองใหญ่ มีจำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 4

1.3 อำเภอป่าบอน มีจำนวน 2 ตำบล คือ

1.3.1 ตำบลทุ่งนารี มีจำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 7

1.3.2 ตำบลหนองธง มีจำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั้งสิ้น 11 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่บริเวณเทือกเขาบรรทัด หมู่บ้านละ 6 คน จำแนกออกเป็น ช่วงอายุละ 2 คน รวมทั้งหมด 66 คน สามารถจำแนกตามแต่ละช่วงอายุ ได้ดังนี้

2.1 ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 อายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 22 คน

2.2 ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 อายุระหว่าง 35-45 ปี จำนวนทั้งสิ้น 22 คน

2.3 ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 3 อายุระหว่าง 15-25 ปี จำนวนทั้งสิ้น 22 คน

3. ขอบเขต มีทั้งสิ้น 2 ประการ ได้แก่

3.1 ขอบเขตด้านผู้บอกภาษา มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

3.1.1 ผู้บอกภาษาเป็นประชากรในพื้นที่โดยกำเนิด หรืออาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งนั้นมานานโดยไม่ได้ย้ายถิ่นที่อยู่เป็นระยะเวลา เกิน 20 ปี

3.1.2 ผู้บอกภาษาเป็นผู้ที่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้สื่อสารในชีวิตประจำวัน

3.1.3 ผู้บอกภาษาเต็มใจให้ข้อมูล ให้ความร่วมมือ

ในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

3.1.4 ผู้บอกภาษามีอวัยวะในการออกเสียงปกติ

3.2 ขอบเขตด้านการแปรของคำศัพท์ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

3.2.1 การแปรที่ตำแหน่งหน้าศัพท์

3.2.2 การแปรที่ตำแหน่งกลางศัพท์

3.2.3 การแปรที่ตำแหน่งท้ายศัพท์

3.2.4 การแปรทั้งศัพท์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีทั้งสิ้น 5 อย่าง ได้แก่

4.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา

4.2 แบบสอบถามคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ทั้งสิ้น 109 คำ ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา พจนานุกรมต่าง ๆ และคำกริยาอาการ ได้มาจากการศัพท์พื้นฐาน 850 คำของอ็อกเดน (Ogden, 1930)

4.3 รูปภาพ

4.4 ของใช้ในการประกอบการสัมภาษณ์ คำศัพท์จากผู้บอกภาษา

4.5 เครื่องบันทึกเสียง

5. วิธีการศึกษา มีทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการแปรของภาษา รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ที่ทำการศึกษา

5.2 สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา และแบบสอบถามคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้

5.3 นำเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากข้อที่ 5.2 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือตรวจสอบและให้สำนักงานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตรวจสอบหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

5.4 ลงพื้นที่ในหมู่บ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง และทำการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาลงในแบบสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบถึงคุณสมบัติของผู้บอกภาษาตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

5.5 สอบถามคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จากผู้บอกภาษาทั้ง 109 คำ โดยผู้วิจัยใช้รูปภาพ ท่าทางประกอบ หรือยกตัวอย่างสถานการณ์เพื่อช่วยให้ผู้บอกภาษาเข้าใจและถ่ายทอดคำศัพท์ออกมาได้และในขณะเดียวกันผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียงของผู้บอกภาษาซึ่งได้ขออนุญาตจากผู้บอกภาษาแล้ว

5.6 นำข้อมูลคำศัพท์ที่ได้จากผู้ออกภาษาจากการบันทึกลงในแบบสอบถามคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ และจากการบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียงมาถ่ายถอดเสียงโดยใช้ระบบ International Phonetic Alphabet (IPA)

5.7 พิจารณาจากคำศัพท์ที่ถ่ายถอดเสียงจากข้อ 5.6 แล้วนำมาเปรียบเทียบการแปรตามปัจจัยสังคมด้านอายุ 3 ช่วงอายุ และวิเคราะห์ลักษณะการแปรของคำศัพท์แล้วจำแนกออกมาเป็นข้อ ๆ นอกจากนี้ยังใช้วิธีการคำนวณอัตราการใช้คำศัพท์ด้วยอัตราส่วนร้อยละด้วย ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับการแปรด้านคำศัพท์ (ประภาพรพรณ เสนิตันตติกุล, 2528) ดังต่อไปนี้

5.7.1 คำศัพท์ที่แทนหน่วยอรรถเดียวกัน หากมีจำนวนพยางค์เท่ากัน แต่สามารถอธิบายได้ด้วยการแปรด้านเสียง เช่น เสียงพยัญชนะต้น เสียงพยัญชนะสะกด หรือเสียงสระ ให้ถือว่าเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน โดยผู้วิจัยไม่นำเรื่องหน่วยเสียงวรรณยุกต์มาวิเคราะห์

5.7.2 คำศัพท์ที่แทนหน่วยอรรถเดียวกัน หากมีจำนวนพยางค์ไม่เท่ากัน ให้ถือว่าเป็นคนละศัพท์

5.7.3 คำศัพท์ที่แทนหน่วยอรรถเดียวกัน หากมีจำนวนพยางค์เท่ากัน แม้จะสลับพยางค์ ให้ถือว่าเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน

6. แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งสิ้น 2 แหล่ง ได้แก่

6.1 แนวคิดเรื่องการแปรด้านการออกเสียง และการแปรคำศัพท์ (ปราณี กุลละวณิชย์ และคณะ, 2540)

6.2 แนวคิดเรื่องการแปรของภาษาโดยอาศัยปัจจัยทางสังคมด้านอายุ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556)

ผลการวิจัย

การศึกษาลักษณะการแปรด้านคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ในส่วนการศึกษาเฉพาะการแปรศัพท์รูปแบบเดียว อันหมายถึง การแทนที่กันของคำศัพท์มากกว่า 1 คำศัพท์ในตำแหน่งเพียงตำแหน่งเดียวกันได้ โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป โดยการแปรรูปแบบนี้ปรากฏการแปรในพยางค์ใดพยางค์หนึ่งหรือทั้งศัพท์เพียงตำแหน่งเดียวเท่านั้น สามารถพบลักษณะการแปรด้านคำศัพท์รูปแบบเดียวได้ทั้งสิ้น 4 ลักษณะ ได้แก่ การแปรที่ตำแหน่งหน้าศัพท์ การแปรที่ตำแหน่งกลางศัพท์ การแปรที่ตำแหน่งท้ายศัพท์ และการแปรทั้งศัพท์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การแปรที่ตำแหน่งหน้าศัพท์

การแปรที่ตำแหน่งหน้าศัพท์ คือการแทนที่กันของคำศัพท์เดียวกันมากกว่า 1 คำศัพท์ ในตำแหน่งหน้าศัพท์ได้โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป โดยปรากฏการแปรในลักษณะนี้ทั้งสิ้น 14 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.84 ของคำศัพท์ทั้งหมด ยกตัวอย่างคำศัพท์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การแสดงลักษณะการแปรหน่วยอรรถ ‘บิณฑบาท’

คำศัพท์	ช่วงอายุที่ 1	ช่วงอายุที่ 2	ช่วงอายุที่ 3
‘บิณฑบาท’ คิดเป็นร้อยละ	บิณฑบาท [bin ³ tha ⁷ ba:t ⁴] 2 (9.09)	บิณฑบาท [bin ³ tha ⁷ ba:t ⁴] 3 (13.64)	บิณฑบาท [bin ³ tha ⁷ ba:t ⁴] 12 (54.54)
ยีนบาท คิดเป็นร้อยละ	ยีนบาท [ju:n ⁵ ba:t ⁴] 20 (90.91)	ยีนบาท [ju:n ⁵ ba:t ⁴] 17 (77.27)	ยีนบาท [ju:n ⁵ ba:t ⁴] 5 (22.73)
- - คิดเป็นร้อยละ	- - -	เดินบาท [də:n ³ ba:t ⁴] 2 (9.09)	เดินบาท [də:n ³ ba:t ⁴] 5 (22.73)
รวม	22 (100.00)	22 (100.00)	22 (100.00)

หน่วยอรรถ “บิณฑบาต” ปรากฏการแปรที่ตำแหน่งเดียว คือ ตำแหน่งหน้าศัพท์หรือพยางค์แรกของศัพท์ มีการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 3 คำ ได้แก่ บิณฑบาต ยืนบาตร และ เดินบาตร ลักษณะการแปรข้างต้น อยู่ในรูปแบบของการใช้ศัพท์อื่นในพยางค์หน้า กล่าวคือ ระหว่างคำว่า “บิณฑบาต” [bin³tha⁷ba:t⁴] “ยืนบาตร” [jw:n⁵ba:t⁴] และ “เดินบาตร” [dɛ:n³ba:t⁴] โดยมีจำนวนผู้ใช้คำศัพท์ตามแต่ละช่วงอายุดังต่อไปนี้

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 (อายุ 55 ปีขึ้นไป) ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 2 คำ คือ 1) “บิณฑบาต” [bin³tha⁷ba:t⁴] จำนวนทั้งสิ้น 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 และ 2) “ยืนบาตร” [jw:n⁵ba:t⁴] จำนวนทั้งสิ้น 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 (อายุ 35-45 ปี) ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 3 คำคือ 1) “บิณฑบาต” [bin³tha⁷ba:t⁴] จำนวนทั้งสิ้น 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 และ 2) “ยืนบาตร” [jw:n⁵ba:t⁴] จำนวนทั้งสิ้น 17 คน คิดเป็นร้อยละ 77.27 และ 3) “เดินบาตร” [dɛ:n³ba:t⁴] จำนวนทั้งสิ้น 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 3 (อายุ 15-25 ปี) ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 3 คำ คือ 1) “บิณฑบาต” [bin³tha⁷ba:t⁴] จำนวนทั้งสิ้น 12 คน คิดเป็นร้อยละ 54.54 และ 2) “ยืนบาตร” [jw:n⁵ba:t⁴] จำนวนทั้งสิ้น 5 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73 และ 3) “เดินบาตร” [dɛ:n³ba:t⁴] จำนวนทั้งสิ้น 5 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73

2. การแปรที่ตำแหน่งกลางศัพท์

การแปรที่ตำแหน่งกลางศัพท์ คือ การเพิ่มหรือลดพยางค์ ในตำแหน่งกลางศัพท์ได้โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป และมีการใช้คำ ในตำแหน่งหน้าศัพท์และหลังศัพท์ที่เหมือนกัน ลักษณะนี้สามารถปรากฏ การแปรได้ทั้งสิ้น 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.92 ของคำศัพท์ทั้งหมด ยกตัวอย่าง คำศัพท์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การแสดงลักษณะการแปรหน่วยอรรถ ‘นาฬิกาข้อมือ’

คำศัพท์	ช่วงอายุที่ 1	ช่วงอายุที่ 2	ช่วงอายุที่ 3
‘นาฬิกาข้อมือ’ คิดเป็นร้อยละ	นาฬิกา [na: ⁵ li ⁷ ka: ³] 8 (36.36)	นาฬิกา [na: ⁵ li ⁷ ka: ³] 7 (31.82)	นาฬิกา [na: ⁵ li ⁷ ka: ³] 9 (40.91)
คิดเป็นร้อยละ	นาฬิกา [na: ⁵ ka: ³] 14 (63.64)	นาฬิกา [na: ⁵ ka: ³] 15 (68.18)	นาฬิกา [na: ⁵ ka: ³] 13 (59.09)
รวม	22 (100.00)	22 (100.00)	22 (100.00)

หน่วยอรรถ “นาฬิกาข้อมือ” ปรากฏการแปรที่ตำแหน่งเดียว คือ ตำแหน่งกลางศัพท์หรือพยางค์ที่สองของศัพท์ ซึ่งมีการแปรในรูปแบบของการเพิ่มพยางค์กล่าวคือ ระหว่างคำว่า “นาฬิกา” [na:⁵li⁷ka:³] กับ “นาฬิกา” [na:⁵ka:³] ในตำแหน่งหน้าศัพท์และท้ายศัพท์ใช้เหมือนกัน เพียงแต่มีการรับคำที่มาจากภาษาไทยมาตรฐานมาใช้แต่ออกเสียงในรูปแบบของภาษาไทยถิ่นใต้พัทลุงว่า “นาฬิกา” [na:⁵li⁷ka:³] เมื่อสังเกตเรื่อง ส่วนของคำศัพท์ เห็นได้ว่าการเพิ่มพยางค์ “ฬิ” ในพยางค์ที่สองเข้าไปด้วย

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 (อายุ 55 ปีขึ้นไป) ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 2 คำ คือ 1) “นาฬิกา” [na:⁵li⁷ka:³] จำนวนทั้งสิ้น 8 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 และ 2) “นาฬิกา” [na:⁵ka:³] จำนวนทั้งสิ้น 14 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 (อายุ 35-45 ปี) ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 2 คำ คือ 1) “นาฬิกา” [na:⁵li⁷ka:³] จำนวนทั้งสิ้น 7 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 และ 2) “นาฬิกา” [na:⁵ka:³] จำนวนทั้งสิ้น 15 คน คิดเป็นร้อยละ 68.18

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 3 (อายุ 15-25 ปี) ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 2 คำ คือ 1) “นาฬิกา” [na:⁵li⁷ka:³] จำนวนทั้งสิ้น 9 คน คิดเป็นร้อยละ 40.91 และ 2) “นาภา” [na:⁵ka:³] จำนวนทั้งสิ้น 13 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09

3. การแปรที่ตำแหน่งท้ายศัพท์

การแปรที่ตำแหน่งท้ายศัพท์ คือ การแทนที่กันของคำศัพท์เดียวกันมากกว่า 1 คำศัพท์ในตำแหน่งท้ายศัพท์ หรือมีการเพิ่ม ลดคำ หรือพยางค์ได้โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป สามารถปรากฏการแปรในลักษณะนี้ทั้งสิ้น 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.93 ของคำศัพท์ทั้งหมด ยกตัวอย่างคำศัพท์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การแสดงลักษณะการแปรของหน่วยอรรถ ‘ถั่วลิสง’

คำศัพท์	ช่วงอายุที่ 1	ช่วงอายุที่ 2	ช่วงอายุที่ 3
‘ถั่วลิสง’	ถั่วใต้ดิน [thua ¹ taj ⁴ din ³]	ถั่วใต้ดิน [thua ¹ taj ⁴ din ³]	ถั่วใต้ดิน [thua ¹ taj ⁴ din ³]
คิดเป็นร้อยละ	22 (100.00)	22 (100.00)	19 (86.36)
	-	-	ถั่ว [thua ¹]
คิดเป็นร้อยละ	-	-	1 (4.55)
	-	-	ถั่วลิสง [thua ¹ li ⁷ son ¹]
คิดเป็นร้อยละ	-	-	2 (9.09)
รวม	22 (100.00)	22 (100.00)	22 (100.00)

หน่วยอรรถ “ถั่วลิสง” ปรากฏการแปรที่ตำแหน่งเดียว คือ ตำแหน่งท้ายศัพท์ ซึ่งมีการแปรทั้งในรูปแบบของการใช้คำฟัอื่นและการตัดคำ กล่าวคือ ระหว่างคำว่า “ถั่วใต้ดิน” [thua¹taj⁴din³]

“ถั่วลิสง” [tua¹li⁷son¹] และ “ถั่ว” [tua¹] สังเกตได้ว่าทั้ง 3 คำ มีการใช้คำในพยางค์หน้าเหมือนกัน คือ “ถั่ว” แต่มี 2 คำที่มีการใช้ศัพท์อื่น ในตำแหน่งท้ายศัพท์ ได้แก่คำว่า “ถั่วใต้ดิน” [tua¹taj⁴din³] ซึ่งเป็นคำศัพท์ ภาษาไทยถิ่นใต้ กับ “ถั่วลิสง” [tua¹li⁷son¹] ที่มีการยืมคำศัพท์ภาษาไทย มาตราฐานมาใช้แต่ออกเสียงในรูปแบบภาษาไทยถิ่นใต้พหุลึง ในขณะที่คำว่า “ถั่ว” [tua¹] ไม่มีส่วนหลังศัพท์

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 (อายุ 55 ปีขึ้นไป) ปรากฏการใช้คำศัพท์ ทั้งสิ้น 1 คำ คือ 1) “ถั่วใต้ดิน” [tua¹taj⁴din³] จำนวนทั้งสิ้น 22 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 (อายุ 35-45 ปี) ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 1 คำ คือ 1) “ถั่วใต้ดิน” [tua¹taj⁴din³] จำนวนทั้งสิ้น 22 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 3 (อายุ 15-25 ปี) ปรากฏการใช้คำศัพท์ ทั้งสิ้น 3 คำ คือ 1) “ถั่วใต้ดิน” [tua¹taj⁴din³] จำนวนทั้งสิ้น 19 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 2) “ถั่ว” [tua¹] จำนวนทั้งสิ้น 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 และ 3) “ถั่วลิสง” [tua¹li⁷son¹] จำนวนทั้งสิ้น 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55

4. การแปรทั้งศัพท์

การแปรทั้งศัพท์ คือ การแทนที่กันของคำศัพท์เดียวกันมากกว่า 1 คำศัพท์ในทุกตำแหน่งของศัพท์ หรือใช้คนละคำศัพท์กันได้โดยไม่ทำให้ ความหมายเปลี่ยนไปโดยมีคำศัพท์ที่ปรากฏการแปรในลักษณะนี้ทั้งสิ้น 19 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.43 ของคำศัพท์ทั้งหมด ยกตัวอย่างคำศัพท์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การแสดงลักษณะการแปรของหน่วยอรรถ ‘กาละแม’

คำศัพท์	ช่วงอายุที่ 1	ช่วงอายุที่ 2	ช่วงอายุที่ 3
‘กาละแม’ คิดเป็นร้อยละ	กาละแม [ka: ³ la ⁷ me: ⁵] 20 (90.91)	กาละแม [ka: ³ la ⁷ me: ⁵] 21 (95.45)	กาละแม [ka: ³ la ⁷ me: ⁵] 20 (90.91)
คิดเป็นร้อยละ	ยาหนม [ja: ⁵ nom ¹] 2 (9.09)	ยาหนม [ja: ⁵ nom ¹] 1 (4.55)	- - -
คิดเป็นร้อยละ	- -	- -	ไม่รู้จัก 2 (9.09)
รวม	22 (100.00)	22 (100.00)	22 (100.00)

หน่วยอรรถ “กาละแม” ปรากฏการแปรทั้งศัพท์ หรือใช้คำศัพท์ที่ต่างกันแต่มีความหมายคงเดิม กล่าวคือ แปรระหว่างคำว่า “กาละแม” [ka:³la⁷me:⁵] กับคำว่า “ยาหนม” [ja:⁵nom¹] นอกจากนี้ยังเป็นศัพท์ที่ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 3 ไม่รู้จักอีกด้วย

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 (อายุ 55 ปีขึ้นไป) ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 2 คำ คือ 1) “กาละแม” [ka:³la⁷me:⁵] จำนวนทั้งสิ้น 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 และ 2) “ยาหนม” [ja:⁵nom¹] จำนวนทั้งสิ้น 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 (อายุ 35-45 ปี) ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 2 คำ คือ 1) “กาละแม” [ka:³la⁷me:⁵] จำนวนทั้งสิ้น 21 คน คิดเป็นร้อยละ 95.45 และ 2) “ยาหนม” [ja:⁵nom¹] จำนวนทั้งสิ้น 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 3 (อายุ 15-25 ปี) ปรากฏการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 1 คำ คือ คือ 1) “กาละแม” [ka:³la⁷me:⁵] จำนวนทั้งสิ้น 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 นอกจากนี้ผู้บอกภาษาวัยดังกล่าวที่ไม่รู้จักคำศัพท์นี้ทั้งสิ้น 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาลักษณะการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตามปัจจัยสังคมด้านอายุในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ตามปัจจัยสังคมด้านอายุในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวสามารถพบลักษณะการแปรศัพท์รูปแบบเดียวได้ทั้งสิ้น 4 ลักษณะ ได้แก่ การแปรที่ตำแหน่งหน้าศัพท์ กลางศัพท์ หายศัพท์ และทั้งศัพท์

จากลักษณะการแปรของคำศัพท์ที่แปรกันรูปแบบเดียวข้างต้น จึงเห็นได้ว่าเหตุผลที่ทำให้การแปรทั้งศัพท์มีการปรากฏมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 19 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.43 ของคำศัพท์ทั้งหมด เนื่องจากคำศัพท์ที่ใช้ส่วนใหญ่มาจากการรับภาษาไทยมาตรฐานเข้ามาใช้ในพื้นที่แห่งนี้ โดยมีปัจจัยทางสังคมด้านอายุเป็นตัวตั้ง คือ ความเปลี่ยนแปลงของช่วงเวลาหรือยุคสมัย เมื่อมีความแตกต่างกันในด้านอายุ ทั้งวัยเด็ก วัยรุ่น วัยกลางคน และวัยผู้สูงอายุ การใช้ภาษาของผู้บอกภาษาแต่ละช่วงอายุย่อมมีความแตกต่างกันด้วย แต่จะมีความแตกต่างมากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความถี่ในการใช้เป็นสำคัญ ถ้าหากคำเหล่านั้นมีการใช้กันในชีวิตประจำวันหรือบ่อยครั้ง และใช้กันอย่างแพร่หลายแล้ว โอกาสที่ใช้คำศัพท์นั้น ๆ สูญหายไปน้อยมาก แต่ถ้าหากว่าเป็นคำที่ไม่ได้มีการใช้กันเป็นประจำ หรือมีคำเรียกที่ยากจนทำให้มีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานแทนที่กัน ในอนาคตคำศัพท์ดั้งเดิมหรือภาษาไทยถิ่นใต้จะสูญหายไปได้ สังเกตได้ว่านอกจากปัจจัยทางสังคมด้านอายุเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการแปรของภาษาแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญ ได้แก่ ด้านการศึกษา ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี รวมถึงการเข้ามาของผู้คนจากต่างถิ่น กล่าวคือ การใช้คำศัพท์ภาษาไทย

มาตรฐานส่วนใหญ่มักปรากฏตั้งแต่ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 และเห็นชัดมากขึ้นในช่วงอายุที่ 3 เป็นเพราะมีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น ซึ่งมาจากระบบการศึกษาที่ต้องใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการเรียนการสอน และสถานศึกษาหลายแห่งห้ามมิให้มีการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในการสื่อสาร เมื่อมีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้นยิ่งส่งผลให้การใช้ภาษาไทยมาตรฐานมีความเข้มข้นเพิ่มมากขึ้นจนทำให้การใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้เริ่มสูญหายไป นอกจากนี้ การเข้ามาของผู้คนต่างถิ่นจะค่อย ๆ มีบทบาทในการแปรของภาษา โดยนำคำศัพท์ในท้องถิ่นดั้งเดิมของตนเข้ามาใช้ในหมู่บ้านที่เดินทางไป หรือย้ายถิ่นฐานเข้ามา เมื่อมีการใช้กันอย่างแพร่หลายจนเกิดการยอมรับแล้ว จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาขึ้น

การศึกษาในครั้งนี้มีทั้งความคล้ายคลึงและแตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการศึกษาเรื่องนี้มีความสอดคล้องกันกับงานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้ศัพท์และการแปรของภาษาไทยถิ่นใต้ในบุคคลสามระดับอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (อนงค์นาฏ บุญแก้ววรรณ, 2545) คือปรากฏลักษณะการแปรศัพท์ 3 ลักษณะที่เหมือนกัน ได้แก่ การแปรที่ตำแหน่งหน้าศัพท์ การแปรที่ตำแหน่งหลังศัพท์ และการแปรทั้งศัพท์อีกทั้งยังคล้ายคลึงกับงานวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงการใช้คำในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามระดับอายุของผู้ใช้ภาษา (อัญชลีกร การัยภูมิ, 2540) และงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์คำศัพท์ภาษาผู้ไทย อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร: ศึกษาเฉพาะกรณีเปรียบเทียบคำศัพท์ ของบุคคลสามระดับอายุ (จินตนา ศูนย์จันทร์, 2539) คือปรากฏลักษณะการแปรศัพท์ 3 ลักษณะที่เหมือนกัน ได้แก่ การแปรที่ตำแหน่งหน้าศัพท์ การแปรที่ตำแหน่งกลางศัพท์ และการแปรที่ตำแหน่งหลังศัพท์ นอกจากนี้สิ่งที่เหมือนกันในงานวิจัยทั้ง 4 เรื่องคือทุกเรื่องศึกษาโดยใช้ปัจจัยด้านอายุเหมือนกันอีกด้วย

ส่วนความแตกต่างระหว่างการศึกษาเรื่องนี้กับงานวิจัยอื่น ๆ ได้แก่ มีพื้นที่ในการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การศึกษาเรื่องนี้ศึกษาในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง ส่วนงานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้ศัพท์และการแปรของภาษาไทยถิ่นใต้ในบุคคลสามระดับอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (อนงค์นาฏ บุญแก้ววรรณ, 2545) และเรื่อง การเปลี่ยนแปลงการใช้คำในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามระดับอายุของผู้ใช้ภาษา (อัญชลีกร การัญญุมิ, 2540) ซึ่งทั้ง 2 เรื่องข้างต้น ศึกษาที่จังหวัดนครศรีธรรมราชเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันตรงที่งานวิจัยเรื่องวิเคราะห์การใช้ศัพท์และการแปรของภาษาไทยถิ่นใต้ในบุคคลสามระดับอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (อนงค์นาฏ บุญแก้ววรรณ, 2545) ศึกษาในพื้นที่แถบลุ่มน้ำปากพนัง ส่วนงานวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงการใช้คำในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามระดับอายุของผู้ใช้ภาษา (อัญชลีกร การัญญุมิ, 2540) ศึกษาที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อีกทั้งยังแตกต่างจากงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์คำศัพท์ภาษาผู้ไทย อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร: ศึกษาเฉพาะกรณีเปรียบเทียบคำศัพท์ของบุคคลสามระดับอายุ (จินตนา ศูนย์จันทร์, 2539) ศึกษาคำศัพท์ภาษาผู้ไทย ซึ่งเป็นภาษาของชาวพื้นเมืองในอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร และยังต่างจาก 2 เรื่องก่อนหน้านี้รวมถึงการศึกษาเรื่องนี้ด้วย คือ ทั้ง 3 เรื่องศึกษาคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้

นอกจากความแตกต่างกันในเรื่องพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาแล้วยังมีความแตกต่างกันในเรื่องลักษณะบางประการที่ไม่ปรากฏในงานวิจัยเรื่องอื่น ๆ ทั้ง 3 เรื่อง ได้แก่ การศึกษาเรื่องนี้มีลักษณะการแปรที่ไม่ปรากฏการแปรศัพท์ ส่วนงานวิจัยเรื่องอื่น ๆ ไม่มีลักษณะการแปรของคำศัพท์ดังกล่าว และในการศึกษาเรื่องนี้มีการอธิบายถึงการเพิ่มหรือลดพยางค์หรือคำอยู่ใน 3 ลักษณะ อันได้แก่ การแปรที่ตำแหน่งหน้าศัพท์ การแปรที่ตำแหน่งกลางศัพท์ และการแปรที่ตำแหน่งหลังศัพท์ ในขณะที่งานวิจัยเรื่องอื่น ๆ ทั้ง 3 เรื่องได้แยกส่วนของการเพิ่มและลดพยางค์หรือคำออกมาเป็นอีกลักษณะหนึ่ง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรนำคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง ไปทำเป็นพจนานุกรมเพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษาคำศัพท์ต่อไปในอนาคต
2. ควรศึกษาในพื้นที่อื่นเพิ่มเติมนอกจากพื้นที่ที่ได้ศึกษาไว้แล้ว เช่น ศึกษาในพื้นที่อำเภออื่นของจังหวัดพัทลุงหรือจังหวัดอื่นก็ได้ โดยระบุพื้นที่แบบเจาะจง หรือศึกษาในประเด็นอื่น เช่น การแปรด้านเสียงวรรณยุกต์ การแปรด้านโครงสร้างของคำ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด. (ม.ป.ป.). ข้อมูลพื้นฐานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
เขาบรรทัด. ม.ป.ท.
- จินตนา ศูนย์จันทร์. (2539). การวิเคราะห์คำศัพท์ภาษาไทย
อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร: ศึกษาเฉพาะกรณีเปรียบเทียบ
คำศัพท์ของบุคคลสามระดับอายุ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาพรพรณ เสนิตันติกุล. (2528). การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้
จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา. วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี กุลละวณิชย์, กัลยา ดิงศักทีย, ม.ร.ว., สุตาพร ลักษณะินาวิน
และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). ภาษาทัศนาว. (พิมพ์ครั้งที่ 4).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจน์ ศิริอักษรสาสน์. (2554). ภาษาถิ่นของไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนงค์นาฏ บุญแก้ววรรณ. (2545). วิเคราะห์การใช้ศัพท์และการแปร
ของภาษาไทยถิ่นใต้ในบุคคลสามระดับอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณี
เขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย
การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2556). ภาษาศาสตร์สังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลีกร การัยภูมิ. (2540). *การเปลี่ยนแปลงการใช้คำในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามระดับอายุของผู้ใช้ภาษา*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

Ogden, C. K. (1930). *Basic English: A General Introduction with Rules and Grammar*. London: Paul Treber & Co., Ltd.

การสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ
การอ่านจับใจความสำคัญเรื่องควายไทย
สำหรับผู้เรียนชาวจีน¹

The Development of a Learning Package
on Thai Buffaloes for Enhancing Reading
Comprehension Skills of Chinese Students

(Received: July 10, 2020 Revised: Dec 10, 2020 Accepted: Dec 20, 2020)

จันทิภา กบิลโรจน์²

Jantipa Kabinrod

ผกาศรี เย็นบุตร³

Pakasri Yenbutra

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน 2) เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์ เรื่อง การสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร

²นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชาวจีนระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ได้ชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีนที่มีประสิทธิภาพ $E1/E2 = 86.9/85.2$ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ: การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ทักษะการอ่านภาษาไทย
ผู้เรียนชาวจีน

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop a learning package on Thai Buffaloes for enhancing reading comprehension skills of Chinese students, 2) to find out the efficiency of the tools according to the specified criteria of 75/75, and 3) compare the students' before-and-after learning achievement. The sample was the third-year Chinese undergraduate students. The results of the research showed that there is a learning package on Thai Buffaloes for enhancing reading comprehension skills of Chinese students with the efficiency value of 86.9/85.2, and the students' learning achievement of the post-test is higher than the pre-test.

Keywords: Instruction Kit Development, Thai reading skills, Chinese students

บทนำ

ปัจจุบันภาษาไทยเป็นภาษาที่ชาวต่างชาติสนใจเป็นจำนวนมาก การเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติจึงเป็นที่นิยมมาก โดยเฉพาะชาวจีน มีชาวจีนสนใจเรียนภาษาไทยทั้งในประเทศจีนและในประเทศไทยจำนวนมาก จากข้อมูลของคณะกรรมการอุดมศึกษาตั้งแต่ปี 2545 - 2556 พบว่า “นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาเรียนในไทยเพิ่มขึ้น โดยพบว่านักศึกษาจากจีนเป็นชาติที่เข้ามาเรียนในไทยมากที่สุด ในปี 2556 มีนักศึกษาจีนในไทยกว่า 6,600 คน สาขาที่เรียนเป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย ทั้งการสอนภาษาไทย การสื่อสารภาษาไทยในเชิงธุรกิจ” (พวงพรรณ ภูขำ, 2561, ออนไลน์)

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักศึกษาชาวจีนควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกทักษะ เพื่อทำให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะทักษะการอ่าน เพราะในปัจจุบันเป็นยุคของการสื่อสารไร้พรมแดนที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้การสื่อสารด้วยภาษาเขียนมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและเป็นไปอย่างแพร่หลาย จึงทำให้การอ่านเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น เช่น การอ่านเอกสารต่าง ๆ ใกล้เคียง จนถึงการอ่านข้อความในคอมพิวเตอร์ การอ่านจึงเป็นเครื่องมือในการรับสารที่สำคัญและจำเป็นดังคำกล่าว ของ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531, น. 4) ว่า “การอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเป็นรากฐานในการเรียนแต่ละสาขาด้วย นอกจากนี้การอ่านยังช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ด้านอื่น ๆ อีกด้วย กล่าวคือเมื่อทักษะการอ่านดี ทักษะการฟังและทักษะการเขียนก็พัฒนาตามไปด้วย”

การสอนทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญในการสอนภาษาต่างประเทศ นอกจากให้ผู้เรียนได้อ่านเนื้อหาด้านภาษาแล้วควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมไปด้วยเพราะภาษากับวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และการเรียนรู้วัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจภาษาและใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง โดย

เฉพาะในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นเราไม่ควรเรียนเฉพาะภาษาอย่างเดียว ควรจะต้องเรียนวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย “ความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนการสอนภาษาอย่างยิ่ง และในการที่ครูสอนภาษาต้องสนใจ การศึกษาวัฒนธรรมไม่ใช่เพราะต้องการสอนวัฒนธรรมของชนชาติอื่น แต่เพราะมีความจำเป็นในการสอนภาษา ถ้าหากไม่สอนวัฒนธรรมควบคู่กับการสอนภาษา ก็เหมือนกับเราสอนสัญลักษณ์ที่ไม่มีมีความหมาย” (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2532, น. 15) การสอนการอ่านภาษาไทย จึงควรควบคู่ไปกับการสอนวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ ศรีวิไล พลมณี (2544, น. 36-39) ได้สำรวจความเห็นความต้องการของชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทย พบว่า “ชาวต่างชาติต้องการเรียนภาษาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย” ดังนั้น การสอนให้ผู้เรียนชาวต่างชาติ เข้าใจภาษาและวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยด้านภาษาและวัฒนธรรมแล้ว ผู้วิจัยพบว่าในสังคมเอเชียตะวันออกเฉียงนั้นมีวัฒนธรรมร่วมกัน คือ วัฒนธรรมข้าว เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้มีสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก โดยมีการนำสัตว์ต่าง ๆ มาเลี้ยงเพื่อเป็นแรงงานในการเพาะปลูก ซึ่งหนึ่งในสัตว์เหล่านั้นก็คือ “ควาย” ซึ่งในสังคมไทยควายมีความสำคัญมากกล่าวได้ว่า “ควาย คือชีวิตของคนไทย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ควาย คือ สมบัติชาติไทย หรือมรดกไทย” (กิตติ กุบแก้ว, 2553, น. 7) ในภาษาไทย ควายจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมไทยหลายเรื่องเช่น สำนวนที่เกี่ยวกับควาย ประเพณีที่เกี่ยวกับควายวรรณกรรมและวรรณคดีที่เกี่ยวกับควาย เป็นต้น นอกจากนี้ ควายยังมีความเกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมจีน เช่น ควายในสำนวนจีน ควายในพิธีกรรมจีนและควายในวรรณกรรมและวรรณคดีจีน จึงกล่าวได้ว่า ควายเป็นสัตว์ที่มีความเกี่ยวข้องทั้งภาษาและวัฒนธรรมของไทยและจีน

การที่ควายเกี่ยวข้องกับภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วรรณคดี และวรรณกรรมทั้งของไทยและจีน ควายจึงใกล้ชิดและมีความคุ้นเคยกับผู้เรียน หากนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับควายมาใช้สร้างเป็นสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย ให้ผู้เรียนชาวจีน ในการเรียนเรื่องราวใหม่ ๆ ทำให้ผู้เรียนนึกเห็นภาพเข้าใจได้ดี และสามารถเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมของตนเองทำให้จดจำได้มากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับควาย เพื่อนำไปใช้เป็นสื่อ ในการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สร้างชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียน และหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเรื่องควายไทยสำหรับชาวต่างชาติ
2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากร คือ นักศึกษาชาวจีน จากมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์มณฑลยูนนาน (Yunnan agricultural university) ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาไทย ที่มาเรียนแลกเปลี่ยน ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชาวจีน จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มณฑลยูนนาน (Yunnan agricultural university) ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาไทยที่มาเรียนแลกเปลี่ยนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

3.1 ชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน ซึ่งประกอบไปด้วย 10 ชุดการเรียนรู้ ได้แก่

1) ชุดที่ 1 ลักษณะและประโยชน์ของควายไทย

2) ชุดที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับควายใน

ประเทศไทย

3) ชุดที่ 3 ควายในประเพณีไทย

4) ชุดที่ 4 ควายในพิธีกรรม

5) ชุดที่ 5 ควายในเพลงไทย

6) ชุดที่ 6 ควายในประวัติศาสตร์ไทย

7) ชุดที่ 7 ควายในตำนาน

8) ชุดที่ 8 ควายในวรรณกรรมไทย

9) ชุดที่ 9 ควายในวรรณคดีไทย

10) ชุดที่ 10 ควายในสำนวนไทย

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง เรียนชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน

4. ประเมินประสิทธิภาพแบบเรียน แบบทดสอบ

4.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือการทดลอง คือ ชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนชุดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และตรวจสอบ คุณภาพของเครื่องมือจำนวน 3 คน

เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเสร็จแล้วผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน

4.2 นำชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีนไปทดลองสอนกับกลุ่มผู้เรียนชาวจีนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ครั้ง ซึ่งเป็นผู้เรียนชาวจีนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ลองใช้ชุดการเรียนรู้และทำแบบทดสอบ แล้วผู้วิจัยสังเกต ซักถามความเห็นเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้และแบบทดสอบเพื่อหาข้อบกพร่อง หลังจากนั้นนำชุดการเรียนรู้ที่ได้ไปปรับปรุง

5. ดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพของแบบเรียน

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีนไปทดลองหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงซึ่งยินดีเข้าร่วมกิจกรรม และมีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยในระดับกลางจำนวน 10 คน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

5.1 กำหนดเวลาเรียนรู้เนื้อหาในชุดการเรียนรู้จำนวน 10 ชุดการเรียนรู้ใช้เวลาเรียนชุดการเรียนรู้ละ 90 นาที เรียน 2 ครั้ง/สัปดาห์ ใช้เวลาทั้งหมด 5 สัปดาห์

5.2 ก่อนเริ่มการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการเรียน เพื่อเก็บคะแนนไว้ในการหาค่าเทียบ ประสิทธิภาพเครื่องมือ

5.3 ในระหว่างที่ทดลอง ผู้วิจัยบันทึกคะแนนทดสอบ ท้ายชุดการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกชุดการเรียนรู้จำนวน 10 ครั้ง และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน จำนวน 1 ครั้ง

6. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ สูตรสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) สถิติ หาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, น.9) และค่าดัชนีประสิทธิผล (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม, 2556, น. 214)

7. สรุปและอภิปรายผลการทดลอง

ผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน จำนวน 10 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 ลักษณะและประโยชน์ของควายไทย ชุดที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับควายในประเทศไทย ชุดที่ 3 ควายในประเพณีไทย ชุดที่ 4 ควายในพิธีกรรม ชุดที่ 5 ควายในเพลงไทย ชุดที่ 6 ควายในประวัติศาสตร์ไทย ชุดที่ 7 ควายในตำนาน ชุดที่ 8 ควายในวรรณกรรมไทย ชุดที่ 9 ควายในวรรณคดีไทย และชุดที่ 10 ควายในสำนวนไทย จากนั้นผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบระหว่างเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 100 ข้อ แบบทดสอบก่อนเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ ลำดับต่อไป ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา รูปแบบและภาษา แล้วจึงรวบรวมข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข เช่น แก้ไขภาษาให้ถูกต้อง แก้ไขชื่อตัวละคร ผู้ดำเนินกิจกรรมภายในชุดการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนการเรียงบท เปลี่ยนภาพประกอบให้สื่อความหมายชัดเจน แก้ไขข้อสอบในแบบทดสอบให้ชัดเจน เป็นต้น เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วจึงนำไปทดลองกับนักศึกษาชาวจีน 3 คนในการทดลองครั้งที่ 1 เพื่อปรับปรุงให้เครื่องมือมีคุณภาพดีขึ้น

การทดลองครั้งที่ 1 ผู้ทดลองเป็นนักศึกษาชาวจีน จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มณฑลยูนนาน (Yunnan agricultural university) ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาไทย ที่มาเรียนแลกเปลี่ยนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 3 คน ผลการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบระหว่างเรียนของผู้ทดลองคือร้อยละ 88 คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของผู้ทดลองคือร้อยละ 84 จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ทดลอง พบว่า ผู้ทดลองมีพื้นฐานภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเพิ่งเดินทางมาเรียนที่ประเทศไทยเป็นเวลาเพียง 2 เดือนเท่านั้น

แต่ผู้ทดลองสนใจพัฒนาทักษะการอ่าน และเพิ่มพูนความรู้ทางภาษา และวัฒนธรรมไทย จึงยินดีร่วมมือในการทดลอง ผู้ทดลองตั้งใจทำชุดการเรียนรู้มาก และมีการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วย เช่น หาคำอธิบายศัพท์เพิ่มสอบถามจากผู้วิจัย แลกเปลี่ยนความคิดกับผู้วิจัย เป็นต้น เป็นผลทำให้ได้คะแนนดี

นอกจากนี้ผู้ทดลองยังได้เสนอแนะว่าควรเพิ่มการอธิบายความหมายของคำศัพท์ท้ายบทในชุดการเรียนรู้บางชุดที่ในเนื้อหายังมีคำศัพท์ที่ยากเกินไป และในส่วนของเนื้อเรื่องที่มีตัวละครแล้วชื่อตัวละครอ่านค่อนข้างยาก จึงควรมีคำอ่านกำกับไว้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนอ่านแล้วจดจำได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยจึงแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทดลองโดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำเครื่องมือไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาชาวจีน จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มณฑลยูนนาน (Yunnan agricultural university) ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาไทย ที่มาเรียนแลกเปลี่ยนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 10 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ผลการทดลองมีดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนมีประสิทธิภาพ 86.9/85.2 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 75/75 โดยประสิทธิภาพแบบทดสอบระหว่างเรียนในชุดการเรียนรู้ (E1) ทั้ง 10 ชุดการเรียนรู้อยู่ระหว่าง 80.00 - 89.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพตัวแรก (E1) เป็น 86.9 และประสิทธิภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (E2) เป็น 85.2 ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลประสิทธิภาพแบบทดสอบระหว่างเรียน 10 ชุดในชุดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียน ขาวจีน (E1)

คนที่	คะแนนจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน									
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	ชุดที่ 6	ชุดที่ 7	ชุดที่ 8	ชุดที่ 9	ชุดที่ 10
1	90	90	70	100	100	70	80	70	90	90
2	90	90	70	70	70	80	70	70	80	90
3	100	80	70	100	90	80	70	70	70	90
4	90	80	90	90	90	80	90	90	90	100
5	90	80	70	80	90	70	90	90	100	100
6	90	80	100	80	90	90	90	90	100	100
7	100	70	80	70	90	90	90	90	90	100
8	90	80	90	80	90	90	90	90	90	100
9	100	100	90	70	90	90	90	90	100	90
10	100	100	90	70	90	90	90	90	90	100
Σx	940	850	820	810	890	830	850	840	900	960
$\bar{X}$	94	85	82	81	89	83	85	84	90	96
E1	86.9									

ตารางที่ 2 ผลประสิทธิภาพแบบทดสอบหลังเรียนของชุดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียน ชาวจีน (E2)

คนที่	แบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 100 คะแนน
1	75
2	70
3	75
4	86
5	84
6	94
7	92
8	88
9	94
10	96
ΣF	852
$\bar{X}$	85.2
E2	85.2

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งเป็นประสิทธิภาพตัวหลังมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.2 สังเกตได้ว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียน เนื่องจากผู้เรียนทำแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังจากการอ่านและทำกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ทีละชุดทำให้ผู้เรียนยังมีความรู้ความเข้าใจในชุดการเรียนนั้น ๆ เป็นอย่างดี ในการทำข้อสอบระหว่างเรียนจึงได้คะแนนดี ส่วนแบบทดสอบหลังเรียน

มีจำนวน 50 ข้อและครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 10 ชุดการเรียนรู้ เพิ่มความยากในการทำสำหรับผู้เรียน ส่งผลให้คะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนต่ำกว่าคะแนนการทำข้อสอบระหว่างเรียน

สรุปได้ว่าชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E1/E2=75/75$ แสดงว่าชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีนได้ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของผู้เรียน และยังช่วยเพิ่มความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทยให้ผู้เรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้

2. เมื่อเรียนเสร็จสิ้นผู้เรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของการทดลอง

คนที่	แบบทดสอบก่อนเรียน คะแนนเต็ม 100 คะแนน	แบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 100 คะแนน	ผลต่าง
1	34	75	41
2	32	70	38
3	28	75	47
4	44	86	42
5	34	84	50
6	53	94	41
7	34	92	58
8	30	88	60
9	42	94	52

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของการทดลอง (ต่อ)

คนที่	แบบทดสอบก่อนเรียน คะแนนเต็ม 100 คะแนน	แบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 100 คะแนน	ผลต่าง
10	60	96	36
คะแนน รวม	401	854	462
E.I.	0.76		

จากตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของการทดลองพบว่าคะแนนรวมของแบบทดสอบก่อนเรียนคือ 401 คะแนน ส่วนคะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน คือ 853 คะแนน มีผลต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 452 คะแนน และมีค่าดัชนีประสิทธิผลคือ 0.76 แสดงว่าผู้เรียนชาวจีนมีการพัฒนาขึ้นหลังจากใช้ชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน

จากผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่าชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน ช่วยให้ผู้เรียนชาวจีนมีทักษะการอ่านที่ดีขึ้น ช่วยเพิ่มความเข้าใจคำศัพท์ สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางวัฒนธรรมให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วย ชุดการเรียนรู้นี้จึงมีประโยชน์ต่อผู้เรียนชาวจีน

การอภิปรายผลการวิจัย

ชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียน เนื่องจากการอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ การอ่านเป็นรากฐานสำคัญในการศึกษาแต่ละสาขาวิชา เพราะวิชาการต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและจับใจความจากเรื่องที่อ่าน จากนั้นจึงนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นการสอนการอ่านภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ จึงควรเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพราะถ้าทักษะการอ่านดีจะช่วยพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

การสอนการอ่านจับใจความสำคัญให้ผู้เรียนชาวจีนนั้น ต้องสอนให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้ในด้านประเพณี ด้านวรรณคดี ด้านวรรณกรรม ด้านประวัติศาสตร์ และด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเนื้อหาที่มีประโยชน์แก่นักศึกษาชาวจีนที่เรียนวิชาเอกภาษาไทย เพราะได้ความรู้เพิ่มเติมที่นอกเหนือจากการเรียนภาษาอย่างเดียว การเรียนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจะทำให้เราเห็นวิถีชีวิต ความคิดของคนในสังคม ดังนั้นในการเรียนภาษาต่างประเทศจึงต้องเรียนภาษาและวัฒนธรรมควบคู่กัน เพราะ “การสอดแทรกวัฒนธรรมในการสอนภาษาไทย มีประโยชน์แก่ผู้เรียนหลายประการ คือช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้ถูกต้อง เพราะเมื่อผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมไทย เช่น เข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมของคนไทยแล้ว ก็จะเข้าใจวิถีคิด การกระทำ รวมทั้งคำพูดที่ใช้ในการสื่อสารของคนไทยด้วย” (นวลทิพย์ เพิ่มเกษร, 2547, น. 269) กล่าวได้ว่า ความรู้ทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษามีความสำคัญต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ จะทำให้ผู้เรียนเปิดใจกว้าง ยอมรับสิ่งที่แปลกไปจากตน

และยังมีผลต่อความเข้าใจภาษาดีกว่าการเรียนรู้ตัวภาษาเพียงอย่างเดียว ดังนั้นการนำเรื่องราวที่นักศึกษาชาวจีนคุ้นเคยมาสร้างเป็นสื่อการเรียนการสอน ทักษะการอ่านจึงเป็นแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนภาษาต่างประเทศ ได้ดี

ในประเทศไทย “ควาย” มีบทบาทสำคัญ เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทย โดยใช้เป็นแรงงานเพื่อการเกษตร การขนส่งและการคมนาคม แม้แต่ในการสงคราม ยังได้ใช้ควายเป็นพาหนะในการต่อสู้ข้าศึก ควายจึงผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทย มายาวนาน ควายปรากฏในภาษาและวัฒนธรรมไทย รวมทั้งในสังคมจีน ควายก็มีส่วนเกี่ยวข้องในภาษาและวัฒนธรรมจีนด้วย การนำเรื่องราวเกี่ยวกับควาย มาเป็นเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน ภาษาไทยอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาชาวจีนได้พัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย และช่วยเพิ่มความรู้ทางวัฒนธรรมไทยพร้อมกันจากเรื่องราวที่ผู้เรียน มีความคุ้นเคยเมื่ออ่านเนื้อหาแล้วสามารถเปรียบเทียบกับความรู้ทางภาษา และวัฒนธรรมของประเทศตนเองได้ และช่วยทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกดี ต่อเนื้อหาที่เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีและมีความสุขกับการเรียน

ดังนั้น การใช้ชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน ก็จะมีประโยชน์ในการช่วยฝึกพัฒนา ทักษะการอ่านของผู้เรียนให้ดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ไปพร้อมกัน นอกจากนี้ครูผู้สอนภาษาไทยให้นักศึกษาชาวต่างชาติยังสามารถ นำแนวทางการสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนมาสร้าง ชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ ทางภาษาไทยอีกเล่มหนึ่งได้ ชุดการเรียนนี้จึงมีประโยชน์ทั้งสำหรับนักศึกษา และครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนสามารถเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทยด้านอื่น

2. ชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนสามารถนำไปใช้เป็นสื่อประกอบการสอน ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องได้ เช่น วิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย วิชาวรรณคดีไทย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ กุบแก้ว. (2553). *ภูมิปัญญา การคัดเลือกควายไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมชนุสสรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556, มกราคม - มิถุนายน). การทดสอบประสิทธิภาพ สื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 5(1), 7-20.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2547, พฤศจิกายน). การสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย แก่ชาวต่างประเทศ. *วรรณวิทัศน์*. 4, 268-278.
- ประสาธน์ เนืองเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงพรรณ ภู่งาม. (2561). *ทำไมเด็กจีนฮิตเดินทางมาเรียนเมืองไทย?*. สืบค้น 8 ตุลาคม 2561. จาก https://voicetv.co.th/read/SJGL_0IIM.
- ศรีวิไล พลมณี. (2544). *พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ = (Foundations of Teaching as a Foreign Language)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2531). *เอกสารคำสอนหลักสูตรและการสอน ภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตร และการสอนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่กับการอนุรักษ์
และพัฒนานาฏศิลป์ล้านนา
The Conservation and Development
of Northern Thai Dance by Chiang Mai College
of Dramatic Arts

(Received: Sep 2, 2020 Revised: Dec 10, 2020 Accepted: Dec 20, 2020)

เอกชัย ศรีรินดา¹

Akkachai Sririnda

อนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์²

Anukoon Rotjanasuksomboon

บทคัดย่อ

บทความนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของการอนุรักษ์และพัฒนานาฏศิลป์ล้านนาที่มีความเป็นแบบเฉพาะ ในความเป็นแบบฉบับของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ที่มีท่วงท่า ลีลา ตลอดจนกระบวนการที่ได้รับถ่ายทอดจากครูสมพันธ์ โชตนา นักแสดงในพระอุโบสถในพระราชยาเจ้าดารารัศมีผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรอง ตำรา งานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ได้มีการอนุรักษ์และพัฒนาด้านการแสดง

¹นิสิตบัณฑิตศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อย่างต่อเนื่องแบ่งออกได้ 3 ช่วงคือ 1) การแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ที่ได้รับการถ่ายทอดในสายคุ้มหลวง คุ้มพระราชายาเจ้าดารารัศมี 2) การแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ในแนวคิดสร้างสรรค์พัฒนาจากพ้องต้นแบบพระราชายาเจ้าดารารัศมี 3) การแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สร้างสรรค์พัฒนาผลงานจากการศึกษางานวิจัยในระดับปริญญาตรีและการเสนอชุดการแสดงนาฏศิลป์ 4 ภาคของระดับวิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยการแสดงทั้งหมดได้ยึดตามหลักของความเป็นจารีตนาฏศิลป์ล้านนาแบบวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ที่ลักษณะเฉพาะในความอ่อนช้อย นุ่มนวล งดงาม การแสดงต่าง ๆ ได้ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นสู่ศิษย์ในรุ่นปัจจุบัน

คำสำคัญ: การรำไทย (ภาคเหนือ) การรำแบบคุ้มพระราชายาเจ้าดารารัศมี
การแสดงพื้นบ้านล้านนา

Abstract

This article aimed to study the essence of conservation and development of Lanna performance of Chiang Mai College of Dramatic Arts influenced by Mrs Sompan Chotana, the artist of the court of Princess Dara Rasmi. This study employed qualitative methods, including primary and secondary sources of data as well as interviewing experts. The results have shown three crucial aspects of conservation and development as follows: 1) Folk dance styles of Chiang Mai College of Dramatic Arts have been transferred from the court of Princess Dara Rasmi, 2) the creation of Lanna performance of Chiang Mai College of Dramatic Arts was developed from the prototypical forms of Princess Dara Rasmi, and 3) The northern Thai dances of Chiang Mai College of Dramatic Arts, which have been performed at the National Dance Festival of College of Dramatic Arts, were created and developed in line with a unique tradition of Chiang Mai College of Dramatic Arts. Such tradition contains delicate and beautiful movement passed down through generations.

Keywords: Thai Dance (Northern), Dance form Princess Dara Rasmi, Lanna Folk Dance, Conservation of Lanna performance, Development of Lanna performance

บทนำ

เมื่อปี พ.ศ. 2514 กรมศิลปากรได้มีนโยบายขยายการศึกษาไปยังภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งโรงเรียนนาฏศิลป์เชียงใหม่ขึ้น (ปัจจุบัน คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในราชสำนักล้านนาไว้ จึงได้เชิญนางสมพันธ์ โชตนา ไปเป็นครูสอนการฟ้อนรำพื้นเมืองให้แก่ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ โดยนำท่าฟ้อนเมือง (ฟ้อนเล็บ, ฟ้อนเทียน) แบบคุ้มหลวง, ฟ้อนม่านมยุรเชยงตา (ฟ้อนกำเบ้อ), ระบำซอ (ฟ้อนมูเซอ), ฟ้อนโยคีถวายไฟ, ฟ้อนเงี้ยว, ฟ้อนน้อยใจยา, ฟ้อนม่าน ชาย - หญิง นางสมพันธ์ โชตนา สามารถจดจำท่ารำชุดต่าง ๆ ที่ประดิษฐ์ขึ้นในสมัยพระราชยาเจ้าดารารัศมี ไว้ได้ทั้งหมด และนำมาถ่ายทอดให้ครูผู้สอนนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ (สมพันธ์ โชตนา, 2535, น. 4)

รูปแบบการแสดงพื้นเมืองภาคเหนือและพัฒนาการของนาฏศิลป์ ในวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ นั้น ได้ปรับเปลี่ยนพัฒนาตามศักยภาพของบุคลากรที่เข้ามามีบทบาทหรือเป็นแม่แบบปรับเปลี่ยนตามสมัยนิยมให้มีการพัฒนาตามโครงสร้างของการปรับเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาไทย จากโรงเรียนสอนนาฏศิลป์ดนตรีเฉพาะด้าน ยกฐานะเป็นวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ศูนย์กลางนาฏศิลป์ภูมิภาคทางภาคเหนือและเป็นต้นแบบของการขยายการก่อตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยอีก 11 แห่งตามลำดับ โดยรวมวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้งหมด 12 แห่งทั่วประเทศไทย (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2549, น. 90)

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระศิลปะ วิชานาฏศิลป์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญในการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในกิจกรรมในทักษะวิชาชีพเฉพาะมากขึ้น ซึ่งในการพัฒนาผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ในปัจจุบันนี้จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและยกระดับการศึกษามากขึ้น จำเป็นต้องสร้างแบบเรียน ในการถ่ายทอด

เนื้อหาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติควบคู่กับวิชาการในระดับที่สูงขึ้น

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 มีการประกาศจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในราชกิจจานุเบกษา โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปถัมภ์ได้พระราชทานนาม (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์) ซึ่งหมายถึงสถาบันผลิตบัณฑิตทางศิลปะแห่งความเจริญ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่มีหน้าที่สำคัญนอกเหนือจากการจัดการศึกษาตามการศึกษาในระดับพื้นฐานยังมีพันธกิจในด้านการอนุรักษ์ เผยแพร่ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามนำมาสร้างสรรค์เป็นชุดการแสดงออกสู่สายตาประชาชนที่มีพัฒนาการในด้านการเรียนการสอนจากงานวิจัยโดยยึดรูปแบบการพ้องในคัมภลวงที่นางสมพันธ์ โชตนา (ศิลปินแห่งชาติด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคเหนือ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางอนุรักษ์และพัฒนาการแสดงนาฏศิลป์แบบล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย
2. เก็บรวบรวมข้อมูลของการก่อตั้งโรงเรียนนาฏศิลป์ และยกวิทยฐานะเป็นวิทยาลัยนาฏศิลป์แห่งแรกของภูมิภาค
3. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางนาฏศิลป์ไทยและพื้นเมือง คณะครูคณะแรกในการจัดการเรียนการศึกษาวิชานาฏศิลป์ และจบการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ในช่วงแรกของการก่อตั้ง

4. เรียบเรียงข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นระบบ
ตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง

5. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล และนำมาเรียบเรียงเขียนรายงาน
เชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่กับการอนุรักษ์
และพัฒนานาฏศิลป์ล้านนา ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยโดยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่กับการอนุรักษ์และพัฒนานาฏศิลป์ล้านนา
มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ทราบถึงการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นที่มีระบบ
การเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพ โดยมีพัฒนาการของการสร้างงาน
การแสดงล้านนาในแบบฉบับของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ที่มีพัฒนาการ
จากการเริ่มต้นมาจากต้นแบบในการแสดงราชสำนัก (คุ่มพระราชชายา
เจ้าดารารัศมี) ที่พระองค์ทรงวางรากฐานจัดระเบียบการแสดงพื้นเมืองล้านนา
ที่มีการกระจัดกระจายไม่เป็นหมวดหมู่อยู่ตามวัฒนธรรมพื้นบ้าน
ให้มีความสวยงาม น่าชม น่าดู ตามหลักการสร้างงานของนาฏศิลป์ไทย
แบบภาคกลาง (วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่, 2534, น. 19) จึงทำให้การแสดง
ในรูปแบบดังกล่าวขององค์พระราชชายาเจ้าดารารัศมี ได้มีการถ่ายทอด
ให้ผู้รับใช้สนองงานขณะประทับที่จังหวัดเชียงใหม่จึงเป็นต้นกำเนิด
ของการเรียกคณะแสดงของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีว่า “ช่างฟ้อนคุ่ม”

ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการแสดงของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
ที่มีการพัฒนาที่มีการอนุรักษ์และสร้างสรรค์มาตามลำดับ ปรากฏว่าชุดที่ได้
บรรจุเข้าอยู่ในหลักสูตรของการศึกษาภาควิชานาฏศิลป์ไทย ของวิทยาลัย
นาฏศิลป์เชียงใหม่ที่เคยแสดงเผยแพร่ ปัจจุบันมีทั้งหมด 21 ชุดการแสดง
และผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

1. ศึกษาชุดการแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ที่ได้รับการถ่ายทอดในสายคุ้มหลวง คุ้มพระราชายาเจ้าดารารัศมี ผู้วางรากฐานด้านการแสดงนาฏศิลป์แบบคุ้มหลวง ที่ทรงให้มีการประดิษฐ์การฟ้อนใหม่ๆ ขึ้นมาโดยมีแนวทางการฟ้อนแบบนาฏศิลป์ในวังหลวง หรือให้มีผสมผสานกันระหว่างศิลปะของทางภาคเหนือ พม่า กรุงเทพฯ (จุฬารัตน์ ประชาเดชสุวัฒน์, 2543, น. 26) จากพระอุปถัมภ์ในพระราชายาเจ้าดารารัศมี พบว่ามีชุดการแสดงที่บรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งหมด 7 ชุดการแสดง

2. ศึกษาการอนุรักษ์การแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ในแนวคิดสร้างสรรค์พัฒนาจากฟ้อนต้นแบบพระราชายาเจ้าดารารัศมี ที่ได้รับถ่ายทอดจาก ครูสมพันธ์ โชตนา ที่สร้างสรรค์พร้อมกับคณะครู ภายในภาควิชานาฏศิลป์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ที่ได้นำแนวความคิดรูปแบบความเป็นล้านนา ผ่านการสะท้อนออกมาเป็นรูปแบบการแสดงมีการประพันธ์บทเพลงให้สอดคล้องกับการแสดงเล่าเรื่องต่าง ๆ

3. ศึกษาการแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ในการสร้างสรรค์ผลงานจากการศึกษางานวิจัยในระดับปริญญาตรี และการนำเสนอชุดการแสดงผลงานนาฏศิลป์ 4 ภาค ของระดับวิทยาลัยนาฏศิลป์ การแสดงนาฏศิลป์ในประเด็นสุดท้ายนี้ได้มีการพัฒนาในการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรีผ่านรายวิชาศิลปนิพนธ์เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาด้านวิจัยการสร้างสรรค์ผลงานชุดการแสดงใหม่ ๆ ที่ได้คิดสรรค์ นำการแสดงที่เอกสารครบถ้วนการแสดงสวยงามและไม่เคยสร้างสรรค์มาก่อน จัดเข้าบรรจุในหลักสูตรในระดับพื้นฐาน ระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยฯ และในมหกรรมแสดงผลงานนาฏศิลป์ 4 ภาคที่จะจัดขึ้นในทุกๆปี ในกลุ่ม 12 วิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าสรุปผลได้ว่ารูปแบบการแสดงของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ที่มีการพัฒนารวมถึงการอนุรักษ์สร้างสรรค์มาตามลำดับปรากฏว่า ชุดที่ได้บรรจุเข้าอยู่ในหลักสูตรของการศึกษาภาควิชานาฏศิลป์ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ที่แสดงเผยแพร่ มีทั้งหมด 21 ชุดการแสดงผ่านตารางดังนี้

ภาพที่ 1 การถ่ายทอดท่ารำที่ได้รับถ่ายทอดในสายคุ้มหลวง
 คุ้มพระราชชายาเจ้าดารารัศมีโดยครูสมพันธ์ โชตนา
 ชุดการแสดงฟ้อนม่านแม่แล้
 (เอกชัย ศรีรินดา, ผู้ถ่ายภาพ, 2546)

ตารางที่ 1 ตารางสรุปชุดการแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัย
 นาฏศิลป์เชียงใหม่ที่ได้รับการถ่ายทอดในสายคุ้มหลวง คุ้มพระราชชายา
 เจ้าดารารัศมี

ชื่อชุดการแสดง	ผู้แสดง	อุปกรณ์ การแสดง	หมายเหตุ
1.ฟ้อนเล็บ	หญิง	เล็บ	เพิ่มจำนวนผู้แสดง ตามความเหมาะสม
2.ฟ้อนน้อยใจยา	ชาย,หญิง	-	แสดงได้ตั้งแต่ 8-12 คน
3.ฟ้อนโยคีถวายไฟ	หญิง	ไม้เท้า	แสดงได้ตั้งแต่ 8-12 คน
4.ฟ้อนม่านมยุรเสียงดา หญิงล้วน- ชายหญิง	หญิง	ผ้าคล้องคอ และแหวนผ้า	แสดงได้ตั้งแต่ 8-16 คน
5.ฟ้อนม่านแม่แล้	หญิง	ผ้าคล้องคอ	แสดงได้ตั้งแต่ 8-16 คน

ตารางที่ 1 ตารางสรุปชุดการแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ที่ได้รับการถ่ายทอดในสายคุ้มหลวง คุ้มพระราชชายาเจ้าดารารัศมี (ต่อ)

ชื่อชุดการแสดง	ผู้แสดง	อุปกรณ์ การแสดง	หมายเหตุ
6.พ็อนเงี้ยว	หญิง	-	แสดงได้ตั้งแต่ 8-16 คน
7.ระบำซอ	หญิง	-	แสดงได้ตั้งแต่ 8-16 คน

จากตารางในช่วงที่ 1 ผลการศึกษาพบว่าการแสดงในยุคแรกเริ่มก่อตั้งโรงเรียนนาฏศิลป์เชียงใหม่แบบดั้งเดิมตามอัตลักษณ์พื้นบ้านล้านนา การแสดงในช่วงแรกนี้จะเป็นการรวบรวมการถ่ายทอดแบบคุ้มพระราชชายาเจ้าดารารัศมี โดยมีครูสมพันธ์ โชตนาเป็นแบบฉบับในการถ่ายทอดการแสดงให้แก่คณะครูและนักเรียนรุ่นแรก ทั้งหมด 7 ชุดการแสดงโดยปัจจุบันยังมีการถ่ายทอดและแสดงเผยแพร่อยู่

ภาพที่ 2 การแสดงแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ในแนวคิดสร้างสรรค์พัฒนาจากฟ้อนต้นแบบพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ชุดการแสดง พ็อนนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่

(เอกชัย ศรีรินดา, ผู้ถ่ายภาพ, 2546)

ตารางที่ 2 ตารางสรุปชุดการแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์
เชียงใหม่ ในแนวคิดสร้างสรรค์พัฒนาจากฟอนต้นแบบพระราชชายา
เจ้าดารารัศมี

ชื่อชุดการแสดง	ผู้แสดง	อุปกรณ์ การแสดง	หมายเหตุ
1.ฟอนวี	หญิง	พัด	แสดงได้ตั้งแต่ 8-12 คน
2.ฟอนสาวไหม	หญิง	-	แสดงได้ตั้งแต่ 8-12 คน
3.ฟอนที	หญิง	ร่ม	แสดงได้ตั้งแต่ 8-12 คน
4.ฟอนผาง	หญิง	ผางประทีป	แสดงได้ตั้งแต่ 8-16 คน
5.ระบำชาวเขา	หญิง	-	แสดงได้ตั้งแต่ 8-16 คน
6.ฟอนกมผัด	ชาย,หญิง	โคมแขวน, โคมผัด	แสดงได้ตั้งแต่ 8-16 คน
7.ฟอนนพบุรี ศรีนครพิงค์ เชียงใหม่	หญิง	-	แสดงได้ตั้งแต่ 8-12 คน

จากตารางในช่วงที่ 2 การแสดงในช่วงที่สองนี้เป็นการพัฒนาจากการแสดงรูปแบบเดิมที่ได้รับถ่ายทอดมาจากครูสมพันธ์ โชตนา ที่มีเพียงการแสดง 7 ชุด แต่ยังขาดชุดการแสดงพื้นเมืองล้านนาที่ใช้ในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ คณะครูภาควิชา นาฏศิลป์ไทยในขณะนั้นจึงได้ร่วมสร้างสรรค์ผลงานการแสดงขึ้นโดยมีครูสมพันธ์ โชตนา เป็นครูผู้กำกับดูแลการปรับท่ารำให้มีเอกลักษณ์เฉพาะความเป็นล้านนา และมีครูรักเกียรติ ปัญญาศเป็น ผู้ประพันธ์บทเพลงที่ใช้ในการแสดงอีก 7 ชุดการแสดงเพิ่มเติม ของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

ภาพที่ 3 การแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
ในการสร้างสรรค์พัฒนาผลงานจากการศึกษางานวิจัยในระดับปริญญาตรี
และการเสนอชุดการแสดงนาฏศิลป์ 4 ภาค ของระดับวิทยาลัยนาฏศิลป์

ชุดการแสดงฟ้อนฮอก

(เอกชัย ศรีรินดา, ผู้ถ่ายภาพ, 2562)

ตารางที่ 3 ตารางสรุปชุดการแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์
เชียงใหม่ในการสร้างสรรค์พัฒนาผลงานจากการศึกษางานวิจัยในระดับ
ปริญญาตรีและการเสนอชุดการแสดงนาฏศิลป์ 4 ภาค ของระดับวิทยาลัย
นาฏศิลป์

ชื่อชุดการแสดง	ผู้แสดง	อุปกรณ์ การแสดง	หมายเหตุ
1.ฟ้อนฉาบ	หญิง	ฉาบ	แสดงได้ตั้งแต่ 8-12 คน
2.ฟ้อนโจ้ข้าว	ชาย,หญิง	กระบุงข้าว, ใบฝัดข้าว	แสดงได้ตั้งแต่ 8-16 คน
3..ฟ้อนสาวไหมแม้งบ้ง	ชาย,หญิง	-	แสดงได้ตั้งแต่ 8-12 คน
4..ฟ้อนอรุณเบิกฟ้าหำเชียง	หญิง	-	แสดงได้ตั้งแต่ 5-20 คน
5.ฟ้อนมุ่นไหมฝ้ายงาม	ชาย,หญิง	-	แสดงได้ตั้งแต่ 8-12 คน

ตารางที่ 3 ตารางสรุปชุดการแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ เชียงใหม่ในการสร้างสรรค์พัฒนาผลงานจากการศึกษางานวิจัยในระดับปริญญาตรีและการเสนอชุดการแสดงนาฏศิลป์ 4 ภาค ของระดับวิทยาลัยนาฏศิลป์ (ต่อ)

ชื่อชุดการแสดง	ผู้แสดง	อุปกรณ์การแสดง	หมายเหตุ
6.พ็อนหางนกยูง	ชาย,หญิง	หางนกยูง	แสดงได้ตั้งแต่ 6-12 คน
7.พ็อนฮอก	หญิง	ฮอก	แสดงได้ตั้งแต่ 8-16 คน

จากตารางในช่วงที่ 3 ปัจจุบันวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ได้ปรับเปลี่ยนการบริการด้านการศึกษามาจากสถาบันนาฏดุริยางค์ กระทรวงศึกษาธิการเดิม มาสู่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม จึงทำให้ระบบของการศึกษามีการพัฒนาจากเดิม โดยการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรศิลปกรรมชั้นสูงเป็นภาคพิเศษของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพัฒนาเป็นสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์อย่างเต็มรูปแบบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (สุพล วิรุฬักษ์, 2549, น. 91) จึงทำให้มีวิชาการทำศิลปนิพนธ์ตามรูปแบบอนุรักษเดิมของการแสดงแบบพื้นบ้านล้านนาที่นักศึกษาได้ศึกษาอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับตัวรายวิชา โดยการผลักดันรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบใหม่ที่มีความเป็นล้านนาแต่ไม่ทิ้งความเป็นแบบฉบับพื้นเมืองล้านนาที่เรียกว่า “พ็อนแบบใหม่” เกิดขึ้นมาเพื่อให้นักศึกษาได้ค้นคว้าและสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์รูปแบบสร้างสรรค์ วัฒนธรรมในการเทศกาลนาฏศิลป์ 4 ภาค จึงเป็นปฐมเหตุแห่งการสร้างสรรคผลงาน โดยได้รับการบรรจุเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ทั้งหมด 7 ชุดการแสดง

โดยผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการแสดงของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ที่มีการพัฒนาที่มีการอนุรักษ์และสร้างสรรค์มาตามลำดับปรากฏว่าชุดที่ได้บรรจุเข้าอยู่ในหลักสูตรของการศึกษาภาควิชานาฏศิลป์ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ที่ยังมีการถ่ายทอดและทำการแสดงเผยแพร่มีทั้งหมด 21 ชุดการแสดง

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยพบว่าการแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ที่ได้รับถ่ายทอดจากคุ้มหลวง ในพระอุปถัมภ์ของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี มีทั้งหมด 7 ชุดการแสดง คือ ฟ้อนเล็บ ฟ้อนน้อยใจยา ฟ้อนโยคีถวายไฟ ฟ้อนม่านมุยเชียงตา (หญิงล้วน / ชาย-หญิง) ฟ้อนม่านแม่แล้ ฟ้อนเงี้ยว และระบำซอทั้ง 7 ชุดการแสดงมีรูปแบบลักษณะร่วมกันคือ เป็นการแสดงที่อาศัยความพร้อมเพรียงที่ประกอบกับวงดนตรีพื้นบ้านล้านนาหรือวงปี่พาทย์เมืองและวงสะล้อซอซึง โดยการแสดงทั้ง 7 ชุดนิยมแสดงในงานรื่นเริง มหรสพสมโภชตลอดจนงานพิธีกรรมบวงสรวง ซึ่งแบ่งออกเป็นการแสดงที่ใช้ผู้หญิงแสดงล้วน เป็นขบวนแห่ โดยเฉพาะฟ้อนเล็บที่แสดงถึงความงามของหญิงสาวล้านนา การเกี่ยวพาราสีอยู่ในชุดการแสดงฟ้อนน้อยใจยา ฟ้อนม่านมุยเชียงตา ฟ้อนโยคีถวายไฟ เป็นต้น ล้วนแต่ได้รับวัฒนธรรมจากประเทศพม่า โดยรูปแบบดังกล่าวคือ ลักษณะของการแสดงที่ได้รับถ่ายทอดในสายคุ้มหลวง คุ้มพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ที่สะท้อนถึงชาติพันธุ์ทางล้านนาที่ผสมผสาน วัฒนธรรมเงี้ยว และพม่า โดยในรูปแบบการแสดงในช่วงแรกที่ผู้วิจัยได้ค้นพบ ซึ่งวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ได้รับถ่ายทอดจากคุณครูสมพันธ์ โชตนา (นักแสดงในคุ้มหลวง) จนถึงปัจจุบัน

รูปแบบที่สองผู้วิจัยได้พบว่าเป็นการแสดงสร้างสรรค์ที่ได้รับต้นแบบมาจากฟ้อนในพระราชชายาเจ้าดารารัศมี เนื่องจากวิทยาลัยจำเป็นต้องคิดค้นการแสดงขึ้นมาใหม่ โดยมีครูสมพันธ์ โชตนา เป็นต้นแบบ ผู้นำและถ่ายทอดการแสดงสร้างสรรค์ให้แก่คณะครูในภาควิชานาฏศิลป์ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ เพื่อใช้เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำไปบรรจุอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนตามระดับชั้น พบว่ามีทั้งสิ้น 7 ชุดการแสดง คือ ฟ้อนวี ฟ้อนสาวไหม ฟ้อนที ฟ้อนผาง ระบำชาวเขา ฟ้อนกมผัด และฟ้อนนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ ผู้วิจัยพบว่าเป็นลักษณะการฟ้อนที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชนชาวล้านนาซึ่งกระบวนท่าเหล่านี้ ได้ตั้งเป็นท่าฟ้อนเมืองและผสมผสานกับท่าทางการใช้ชีวิตจริงและได้อยู่ในหลักสูตรการเรียนสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

รูปแบบที่สามผู้วิจัยพบว่า เมื่อวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่มีการพัฒนาไปสู่หลักสูตรในระดับอุดมศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำมาใช้ในการนำเสนอผลงานการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์งานเทศกาลนาฏศิลป์ 4 ภาค และผลงานวิจัยของนักศึกษาที่ได้มาตรฐานและนำมาปรับให้สมบูรณ์เพื่อนำการแสดงมาใช้ในการเรียนการสอนภายในวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่อีก 7 ชุดการแสดง คือ พ่อนฉาบ พ่อนโจ้ข้าว พ่อนสาวไหมแม้งบั้ง พ่อนอรุณเบิกฟ้าห้วยเชียง พ่อนมุ่นไหมฝ้ายงาม พ่อนหางนกยูง และพ่อนฮอกพบว่าเป็นการผสมผสานกระบวนการทำรำของเดิมในคัมภีร์ราชชายาเจ้าดารารัศมี พ่อนสร้างสรรค์ต้นแบบในพระราชชายาเจ้าดารารัศมี และรูปแบบสุดท้ายคือการแสดงสร้างสรรค์แบบร่วมสมัยมีการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการทำแถวเครื่องแต่งกายเพื่อให้ตอบโจทย์กระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยพบว่า การแสดงทั้งสามรูปแบบนี้เป็นกระบวนการอนุรักษ์นาฏศิลป์ล้านนาตามกระบวนการที่ได้รับถ่ายทอดมาตั้งแต่การแสดงในพระอุโบสถภายในพระราชชายาเจ้าดารารัศมีจนกระทั่งปัจจุบัน และยังคงมีที่ท้าวว่าจะสืบเนื่องพัฒนาไม่หยุดยั้งเนื่องจากกระบวนการศึกษาต้องเรียนรู้ทั้งของดั้งเดิมกรณีเชิงอนุรักษ์ ส่วนในเชิงการพัฒนาก็ต้องมีการต่อยอดพัฒนาขึ้นมาใหม่ในทุกปีการศึกษา เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยการแสดงนาฏศิลป์ 4 ภาค เป็นผลให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่เป็นประจำต่อเนื่องในทุกๆปี

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ควรมีการศึกษาและจัดเก็บข้อมูลการแสดงชุดอนุรักษ์และชุดที่มีการพัฒนาในภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะกลวิธีการรำที่เป็นแบบฉบับของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่และเมื่อจบการวิจัยในครั้งนี้ผู้ที่สนใจหรือผู้เกี่ยวข้องควรนำไปพัฒนาและจัดเก็บข้อมูลของชุดการแสดงให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อการอนุรักษ์สืบทอดด้านการแสดงนาฏศิลป์ล้านนาในแบบของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่. (2534). 20 ปีวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่.
เชียงใหม่: เชียงใหม่การพิมพ์.
- จุฑพร ประชาเดชสุวัฒน์, (2549). รายงานวิจัยนาฏศิลป์ล้านนา กรณีศึกษา
สมัยพระ ราชายาเจ้าดารารัศมี. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพันธ์ โชตนา. (2542). เอกสารประวัติความเป็นมาของคุณบำสมพันธ์ โชตนา.
เชียงใหม่: วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่.
- สุรพล วิรุฬักษ์. (2549). นาฏศิลป์รัชกาลที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย ศรีรินดา. (2562). การถ่ายทอดท่ารำที่ได้รับถ่ายทอดในสายคุ้มหลวง
คุ้มพระราชายาเจ้าดารารัศมี โดยครูสมพันธ์ โชตนา. เชียงใหม่:
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยโขน วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่.
- _____. (2546). แสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
ในแนวคิดสร้างสรรค์พัฒนาจากฟ้อนต้นแบบพระราชายาเจ้าดารารัศมี
ชุดการแสดงฟ้อนนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่. เชียงใหม่: สาขาวิชา
นาฏศิลป์ไทยโขน วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่.
- _____. (2546). แสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
ในแนวคิดสร้างสรรค์พัฒนาจากฟ้อนต้นแบบพระราชายาเจ้าดารารัศมี
ชุดการแสดงฟ้อนนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่. เชียงใหม่: สาขาวิชา
นาฏศิลป์ไทยโขน วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่.
- _____. (2562). การแสดงพื้นบ้านล้านนาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
ในการสร้างสรรค์พัฒนาผลงานจากการศึกษางานวิจัยในระดับ
ปริญญาตรีและการเสนอชุดการแสดงนาฏศิลป์ 4 ภาค ของระดับ
วิทยาลัยนาฏศิลป์ ชุดการแสดงฟ้อนฮอก. เชียงใหม่: สาขาวิชา
นาฏศิลป์ไทยโขน วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่.

การพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ
สำหรับหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาออกแบบกราฟิกและอินโฟร
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
A Course Development in ASEAN Culture and Design
for Bachelor of Fine and Applied Arts Program
in Graphic and Information Design
in Bansomdejchaopraya Rajabhat University

(Received: June 6, 2020 Revised: Dec 5, 2020 Accepted: Dec 20, 2020)

พชรมน เกิดสุวรรณ¹

Pacharamon Kerdsuwan

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ สำหรับหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบกราฟิกและอินโฟร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDRF กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมอาเซียนและด้านการออกแบบ จำนวน 13 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รอบที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ รอบที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ($Md. \geq 3.50$) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ($IQR \leq 1.50$) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบกราฟิกและอินโฟร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

แนวทางการพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบที่ครอบคลุมรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ใน 4 ประเด็น พบว่า 1) จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความสอดคล้องกันของคำตอบ 2) การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 6 ด้านที่รายวิชาต้องพัฒนา กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดและมีความสอดคล้องกันของคำตอบ โดยใช้วิธีการสอนและการประเมินผลที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 3) แผนการสอนและการประเมินผล กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความสอดคล้องกันของคำตอบ และ 4) ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยที่สอดคล้องกันคือการจัดห้องเรียนแบบนั่งเป็นกลุ่ม มีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นและมีตัวอย่างผลงาน หนังสือ รวมถึงจัดแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การพัฒนารายวิชา วัฒนธรรมอาเซียน การออกแบบ
หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

Abstract

This research aims to develop the course called ASEAN Culture and Design for Bachelor of Fine and Applied Arts Program in Graphic and Information Design in Bansomdejchaopraya Rajabhat University by using the technique of Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR). The samples consisted of 13 experts in ASEAN culture and design, selected by using the purposive sampling method. The research instruments used for data collection are interview (1st round) and questionnaires (2nd and 3rd round). The data analysis was conducted using the statistics of median ($Md. \geq 3.50$) and interquartile range ($IQR \leq 1.50$). The research findings are described as follows:

The approach to development of the course called ASEAN Culture and Design covers the course specification (TQF.3) which consists of four aspects. The study found that 1) In terms of goals and objectives, the experts' overall agreement was at the highest level in all aspects and there was consistency of answers. 2) For six areas of students' learning outcome that need to be developed, the experts' agreement was ranged from a high to the highest level, and there was the consistency of answers. Different teaching methods and assessment are used for skills development in the 21st century. 3) For lesson plans and assessment, the experts' overall agreement was at the highest level in all aspects, and there was the consistency of answers. 4) In terms of instructional resources, the experts consistently agreed that group-seating arrangement; computers

with internet access for information searching; and a supply of examples of designed work, books, and other related resources are provided for learners.

Keywords: Course Development, ASEAN Culture, Design, Bachelor of Fine and Applied Arts Program

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือและกลไกในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องจึงมีความจำเป็น เพื่อให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมพหุวัฒนธรรมที่เป็นพลวัตในโลกศตวรรษที่ 21 รูปแบบการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนจึงต้องมีความหลากหลายสนองต่อความต้องการของผู้เรียนควบคู่กับการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรมตามที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ระบุไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลของสถานศึกษาต้องเชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน โดยประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ เพื่อผลิตกำลังคนที่มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้ความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีการเปิดเสรีทางการค้า เกิดการขยายตัวทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการเคลื่อนย้ายการทำงานในอาชีพต่าง ๆ ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีความเจริญทางการสื่อสารในสังคมยุคดิจิทัล เป็นสังคมแห่งความรู้ที่ต้องแข่งขันกันด้วยความรู้ความสามารถที่หลากหลายให้เท่าทันพัฒนาการทางสังคม ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนประกอบด้วย ประเทศไทย ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และบรูไน ล้วนเป็นแหล่งศูนย์รวมแห่งอารยธรรมและวัฒนธรรมที่เก่าแก่ ซึ่งในแต่ละประเทศมีภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน

ในความเป็นอาเซียนมุ่งเน้นให้รักษาเอกลักษณ์ของตนท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย และร่วมมือสร้างสรรค์พัฒนาด้วยใจอันเป็นหนึ่งเดียว ดังนั้นการรู้จักประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มสมาชิกประชาคมอาเซียนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้เพื่อจะก้าวไปในสังคมโลกด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่จะเติบโตขึ้นมาอย่างมีพื้นฐาน มีความพร้อมที่จะเดินเคียงคู่ไปกับเพื่อนร่วมประชาคมอย่างเท่าเทียม แต่ความร่วมมือของประชาคมอาเซียนยังคงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และมีสิ่งท้าทายอยู่หลายเรื่อง กล่าวคือการสื่อสารความเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนาและเชื้อชาติของประเทศสมาชิก (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2559) ดังนั้น เมื่อประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 มาแล้ว สังคมการศึกษาไทยโดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนจึงควรพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนผ่านการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และความรู้พื้นเมือง โดยเฉพาะความรู้ในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของแต่ละประเทศสมาชิกรวมไปถึงการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา และการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) อันนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรในอนาคตของภาคธุรกิจการออกแบบให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถบูรณาการศาสตร์การออกแบบให้เข้ากับวัฒนธรรมที่หลากหลายของชาติในประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบกราฟิกและอินโฟร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีการปรับปรุงรายวิชาและเนื้อหาของรายวิชาเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 ให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม

มีสุขภาพอนามัยดี มีทักษะวิชาการ มีทักษะทางภาษาและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพงาน สังคมที่เปลี่ยนแปลง พร้อมเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนประกอบกับ แผนนโยบายแห่งรัฐที่กำลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยแนวคิด ไทยแลนด์ 4.0 โดยการสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นทักษะ ในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก การจัดการเรียนการสอนเน้นให้นักศึกษา สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคมได้ ในหลักสูตรการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาลำคือนอกกรอบหรือต่อยอดจากตำรา เพื่อสร้างนักออกแบบหรือนักพัฒนา

การเรียนการสอนด้านการออกแบบ เป็นวิชาชีพที่รองรับการเจริญเติบโต และการพัฒนาประเทศให้สามารถเข้าสู่อาชีพ เพื่อการออกแบบสื่อสาร กับผู้คนจำนวนมากในระบบธุรกิจตามสภาพสังคมและเทคโนโลยี ในภาวะตลาดแรงงานที่มีการแข่งขันกันสูงจากเหตุผลดังกล่าวในการปรับปรุงหลักสูตร จึงมีการพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบขึ้นใหม่ ในหมวดวิชาเฉพาะ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชา การออกแบบกราฟิกและอินโฟร์ ให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศ สมาชิกอาเซียน มีทักษะร่วมสมัยและเป็นผู้มีความสามารถคิดสร้างสรรค์ งานด้านการออกแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตามแนวทางการประกอบธุรกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และสามารถ บูรณาการศาสตร์การออกแบบสื่อสารระบบใหม่ ๆ ที่ได้พัฒนาขึ้นให้เข้ากับ วัฒนธรรมอาเซียนที่มีความแตกต่างหลากหลาย ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีมีความจำเป็น ที่จะต้องมีการศึกษาและพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ โดยรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมอาเซียน และด้านการออกแบบ เพื่อหาข้อสรุปในการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา วัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ สำหรับหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาออกแบบกราฟิกและอินโฟร์ ซึ่งผลที่ได้จะเป็นข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการวางแผนจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และมีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของสังคมมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ สำหรับหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบกราฟิกและอินโฟร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ 2) การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา 3) แผนการสอนและการประเมินผล และ 4) ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งตามรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ด้วยเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยศึกษาจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาและสรุปกรอบแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัยตามกระบวนการเทคนิค EDFR สำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมอาเซียนและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 13 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติคือเป็นผู้มีคุณวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านวัฒนธรรมอาเซียนและด้านการออกแบบ ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์การทำงานทางวิชาการ การสอนระดับอุดมศึกษาในสายงานด้านที่เกี่ยวข้อง

ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับ และยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยโดยตลอดโครงการ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งผ่านการรับรองแล้วตามเอกสารรับรองโครงการวิจัยเลขที่ BSRU-REC 6111001 จากนั้นจึงดำเนินการติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญตามกระบวนการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR สำหรับใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 รอบ โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 2 กลุ่มด้วยแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด หรือ EDFR รอบที่ 1 ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับ 1) แนวทางการจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลาดแรงงานและการออกแบบ และ 2) การพัฒนารายวิชาที่ครอบคลุมตามรายละเอียดของรายวิชา มคอ. 3 ใน 4 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์คำตอบเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดสำหรับการวิจัย หรือ EDFR รอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ทำให้ได้ข้อสรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อการจำแนกข้อมูลหาฉันทามติ (Consensus) และนำผลสรุปที่ได้ไปแสดงแจกแจงไว้ในแบบสอบถามสำหรับการวิจัย หรือ EDFR รอบที่ 3 (รอบสุดท้าย) โดยใช้ข้อความเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 2 ทุกประการ พร้อมทั้งแสดงตำแหน่งค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด และตำแหน่งคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและยืนยันคำตอบอีกครั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานจากการหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range : IQR) ของกลุ่ม โดยนำผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลตามเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนที่มีค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป ($Md. \geq 3.50$) คือ ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยและมีแนวโน้มความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง และมีความสอดคล้องกันของคำตอบโดยพิจารณาจากค่าความต่างควอไทล์ที่ 3 ($Q3$) กับควอไทล์ที่ 1 ($Q1$) หรือ $Q3 - Q1$ มีค่าต่ำกว่า 1.50 ($IQR \leq 1.50$) เพื่อนำมาสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบตามรายละเอียดของรายวิชา มคอ. 3 สำหรับจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย โดยจัดเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมอาเซียนและด้านการออกแบบ จำนวน 3 รอบ ตามขั้นตอนของการวิจัยด้วยเทคนิค EDFR ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. แนวทางการจัดการเรียนการสอนและความสัมพันธ์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลาดแรงงานและการออกแบบ พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยที่สอดคล้องกัน คือ วัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบมีความสัมพันธ์กันในแง่มุมที่หลากหลายและนำศึกษาเรียนรู้เพื่อให้รู้เขาและรู้เรา มีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ มีความจำเป็นต่อนักออกแบบและองค์กรทางสังคม เพื่อการปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ความรู้พื้นฐานที่นักศึกษา/นักออกแบบควรมีการเตรียมความพร้อมและเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพ เพื่อการรองรับการเข้าสู่ตลาดแรงงานในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

การทำงานของตนเองและสังคมส่วนรวม มีความรู้และทักษะด้านการออกแบบคอมพิวเตอร์กราฟิก และการเข้าถึงเครือข่ายข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้องได้

2. แนวทางการพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนที่ครอบคลุมรายละเอียดของรายวิชา มคอ.3 ใน 4 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ 2) การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา 3) แผนการสอนและการประเมินผล และ 4) ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

2.1 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($Md. \geq 3.50$) และมีความสอดคล้องกันของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน ($IQR \leq 1.50$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

การกำหนดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา	มาตรฐาน ($Md. \geq 3.50$)	ระดับ ความคิด เห็น	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ ($IQR \leq 1.50$)	ความ สอดคล้อง
1) ผู้เรียนสามารถบูรณาการ ความรู้ ความเข้าใจ ด้านการออกแบบกราฟิก ที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ วัฒนธรรมอาเซียน เพื่อการสร้างสรรค์ ผลงาน ออกแบบได้	4.92	มาก ที่สุด	0	สอดคล้อง

**ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์
การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ (ต่อ)**

การกำหนดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา	มัธยฐาน (Md.≥3.50)	ระดับ ความคิด เห็น	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR ≤ 1.50)	ความ สอดคล้อง
2) ผู้เรียนมีความรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรมอาเซียน อันมีลักษณะร่วมและต่างกัน ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	4.84	มาก ที่สุด	0	สอดคล้อง
3) ผู้เรียนมีทักษะสามารถ สร้างสรรค์การออกแบบ ที่สะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรม ในแต่ละประเทศได้	4.76	มาก ที่สุด	0	สอดคล้อง
4) ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ถึงรูปแบบ (Style) อัตลักษณ์วัฒนธรรมอาเซียน อัตลักษณ์ในงานออกแบบ ของกลุ่มประเทศสมาชิก อาเซียนได้	4.69	มาก ที่สุด	1	สอดคล้อง
5) ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะ การทำงานของตนให้ก้าวหน้า ต่อวิทยาการใหม่ และประเมิน แนวทางการประกอบธุรกิจ การออกแบบของกลุ่มประเทศ สมาชิกอาเซียนในอนาคตได้	4.69	มาก ที่สุด	1	สอดคล้อง

ที่มา: พชรมน เกิดสุวรรณ (2563)

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน ดังนี้ 1) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ ความเข้าใจด้านการออกแบบกราฟิกที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์วัฒนธรรมอาเซียน เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานออกแบบได้ (Md. = 4.92) 2) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาเซียนอันมีลักษณะร่วมและต่างกันของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน (Md. = 4.84) 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะสามารถสร้างสรรค์การออกแบบที่สะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมในแต่ละประเทศได้ (Md. = 4.76) 4) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ถึงรูปแบบ (Style) อัตลักษณ์วัฒนธรรมอาเซียน สำหรับการออกแบบของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้ (Md. = 4.69) และ 5) เพื่อให้ผู้เรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมร่วมและวัฒนธรรมที่แตกต่างของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อการสร้างสรรค์งานออกแบบได้อย่างเหมาะสม (Md. = 4.69)

2.2 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา สำหรับรายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ หลักสูตรได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ไว้ทั้งหมด 6 ด้าน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (Md. ≥ 3.50) และมีความสอดคล้องกันของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน ($IQR \leq 1.50$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้ง 6 ด้าน

การพัฒนาผลการเรียนรู้ ของนักศึกษา	มัธยฐาน (Md.≥3.50)	ระดับ ความคิด เห็น	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR ≤ 1.50)	ความ สอดคล้อง
2.2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่รายวิชาต้องพัฒนา				
1) มีทัศนคติที่ดี และ เคารพในความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม	4.92	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
2) ตระหนักในคุณค่า จารีตประเพณี มรดก ทางวัฒนธรรม	4.84	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
3) มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย และมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่	4.69	มากที่สุด	1	สอดคล้อง
2.2.2 ด้านความรู้ที่จะได้รับ				
1) ความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมอาเซียน	4.92	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
2) ความรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ ในงานออกแบบ แนวร่วม สำคัญของงานออกแบบ ร่วมสมัยในประเทศ สมาชิกอาเซียน	4.75	มากที่สุด	0.25	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
ทั้ง 6 ด้าน (ต่อ)

การพัฒนาผลการเรียนรู้ ของนักศึกษา	มัธยมศึกษา (Md.≥3.50)	ระดับ ความคิด เห็น	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR ≤ 1.50)	ความ สอดคล้อง
2.2.2 ด้านความรู้ที่จะได้รับ (ต่อ)				
3) ความรู้เกี่ยวกับ แนวทางการประกอบ ธุรกิจด้านการออกแบบ ในประเทศสมาชิก อาเซียน	4.46	มาก	1	สอดคล้อง
2.2.3 ด้านทักษะทางปัญญาที่รายวิชาต้องพัฒนา				
1) การฝึกให้ผู้เรียน ได้สรุปข้อมูลและนำเสนอ เป็นแบบอินโฟกราฟิก	4.92	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
2) การฝึกให้ผู้เรียน ได้สืบค้น รวบรวมและ ประเมินข้อมูล เพื่อการออกแบบผลงาน และการนำเสนอได้ อย่างมีวิจารณญาณ	4.69	มากที่สุด	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
ทั้ง 6 ด้าน (ต่อ)

การพัฒนาผลการเรียนรู้ ของนักศึกษา	มัธยฐาน (Md.≥3.50)	ระดับ ความ คิดเห็น	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR ≤ 1.50)	ความ สอดคล้อง
2.2.3 ด้านทักษะทางปัญญาที่รายวิชาต้องพัฒนา (ต่อ)				
3) การฝึกให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบผลงาน และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาได้	4.61	มากที่สุด	1	สอดคล้อง
2.2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่รายวิชาต้องพัฒนา				
1) การมีความรับผิดชอบในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	5.00	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
2) การปรับตัว สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	5.00	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
3) การกล้าแสดงออกที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรมชาติ	5.00	มากที่สุด	0	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
ทั้ง 6 ด้าน (ต่อ)

การพัฒนาผลการเรียนรู้ ของนักศึกษา	มัธยฐาน (Md.≥3.50)	ระดับ ความ คิดเห็น	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR ≤ 1.50)	ความ สอดคล้อง
2.2.5 ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่รายวิชาต้องพัฒนา				
1) มีความสามารถในการ เข้าถึงแหล่งข้อมูลเพื่อ ประกอบแนวทางการ สร้างสรรค์ผลงานและ การนำเสนอได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	4.84	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
2) การสืบค้น รวบรวม และประเมินข้อมูล จากแหล่งอ้างอิงเพื่อ นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปข้อมูล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.76	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
3) การใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในการอธิบายแนวความคิด เรียบเรียง และสรุปข้อมูล เพื่อการนำเสนอ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.61	มากที่สุด	0	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
ทั้ง 6 ด้าน (ต่อ)

การพัฒนาผลการเรียนรู้ ของนักศึกษา	มัธยฐาน (Md.≥3.50)	ระดับ ความ คิดเห็น	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR ≤ 1.50)	ความ สอดคล้อง
2.2.6 ด้านทักษะพิสัยที่รายวิชาต้องพัฒนา				
1) การสร้าง ประสบการณ์ โดยใฝ่ ศึกษด้วยตนเอง นอกชั้นเรียน	4.75	มากที่สุด	0.25	สอดคล้อง
2) ทักษะการปฏิบัติการ ออกแบบสร้างสรรค์ ผลงานและการนำเสนอ ผลงานได้อย่าง มีประสิทธิภาพ	4.66	มากที่สุด	1	สอดคล้อง
3) ทักษะทางเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ผสมผสาน เทคนิคตามความถนัด ของผู้เรียน	4.61	มากที่สุด	1	สอดคล้อง

ที่มา: พชรมน เกิดสุวรรณ (2563)

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันดังนี้

2.2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่รายวิชาต้องพัฒนา คือ

- 1) มีทัศนคติที่ดี และเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Md. = 4.92)
- 2) ตระหนักในคุณค่า จารีตประเพณี มรดกทางวัฒนธรรม (Md. = 4.84)
- และ 3) มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ (Md. = 4.69)

2.2.2 ด้านความรู้ที่จะได้รับ คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับ

- วัฒนธรรมอาเซียน (Md. = 4.92) 2) ความรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ในงานออกแบบแนวร่วมสำคัญของงานออกแบบร่วมสมัยในประเทศสมาชิกอาเซียน (Md. = 4.75) และ 3) แนวทางการประกอบธุรกิจด้านการออกแบบในประเทศสมาชิกอาเซียน (Md. = 4.46)

2.2.3 ด้านทักษะทางปัญญาที่รายวิชาต้องพัฒนา

- คือ 1) การฝึกให้ผู้เรียนได้สรุปข้อมูลและนำเสนอเป็นแบบอินโฟกราฟิก (Md. = 4.92) 2) การฝึกให้ผู้เรียนได้สืบค้น รวบรวมและประเมินข้อมูลเพื่อการออกแบบผลงานและการนำเสนอได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ (Md. = 4.69) และ 3) การฝึกให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบผลงาน และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาได้ (Md. = 4.61)

2.2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ

- ความรับผิดชอบที่รายวิชาต้องพัฒนา คือ 1) การมีความรับผิดชอบในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย (Md. = 5.00) 2) การปรับตัวสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (Md. = 5.00) และ 3) การกล้าแสดงออกที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรมชาติ (Md. = 5.00)

2.2.5 ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่รายวิชาต้องพัฒนา คือ 1) มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลเพื่อประกอบแนวความคิดการสร้างสรรค์ผลงาน และการนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Md. = 4.84) 2) การสืบค้น รวบรวม และประเมินข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงเพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Md. = 4.76) 3) การใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษในการอธิบายแนวความคิด เรียบเรียง และสรุปข้อมูล เพื่อการนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Md. = 4.61)

2.2.6 ด้านทักษะพิสัยที่รายวิชาต้องพัฒนา คือ 1) การสร้างประสบการณ์โดยฝึกศึกษาด้วยตนเองนอกชั้นเรียน (Md. = 4.75) 2) ทักษะการปฏิบัติการออกแบบ และการนำเสนอผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Md. = 4.66) และ 3) ทักษะทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ผสมผสานเทคนิค ตามความถนัดของผู้เรียน (Md. = 4.61)

การพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 6 ด้าน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันโดยใช้วิธีการสอนและการประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การมอบหมายงาน ให้ลงมือฝึกปฏิบัติ (Practice) การทำงานกลุ่มรับผิดชอบร่วมกัน (Co-operative Learning) การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) การจัดสัมมนา (Seminar) การไปทัศนศึกษา (Field Trip) การสอนแบบอุปนัย (Induction) และการสอนโดยการใช้สื่อ (Media) เป็นต้น และใช้วิธีการประเมินผล ได้แก่ ประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรม การมีปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม ในงานกลุ่มหรือกิจกรรมในชั้นเรียน ประเมินผลจิตพิสัยจากการตรงต่อ เวลาในการเข้าชั้นเรียน และการส่งงานตามที่ได้รับมอบหมาย ประเมินผล จากงานออกแบบรายบุคคลและรายงานกลุ่ม ประเมินผลจากการ ทดสอบ Pre-test และ Post-test และประเมินจากทักษะการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและทักษะการใช้ภาษาพูด และเขียนเพื่อการนำเสนอ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

2.3 แผนการสอนและการประเมินผล สำหรับรายวิชา วัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($Md. \geq 3.50$) และมีความสอดคล้องกันของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน ($IQR \leq 1.50$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์แผนการสอนและการประเมินผล

การพัฒนาผลการเรียนรู้ ของนักศึกษา	มัธยฐาน ($Md. \geq 3.50$)	ระดับ ความ คิดเห็น	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ ($IQR \leq 1.50$)	ความ สอดคล้อง
เนื้อหาสาระในชั่วโมงทฤษฎีที่ควรจัดให้ผู้เรียน				
1) การวิเคราะห์อัตลักษณ์ การออกแบบ เชิงวัฒนธรรม	4.92	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
2) อัตลักษณ์วัฒนธรรม อาเซียน: จุดร่วมและ จุดต่างทางวัฒนธรรม	4.84	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
3) วัฒนธรรมอาเซียน กับงานศิลปกรรม เชิงประวัติศาสตร์	4.84	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
4) วัฒนธรรมอาเซียน กับการออกแบบ 2 มิติ	4.84	มากที่สุด	0	สอดคล้อง
5) ทฤษฎีศิลปะและ การออกแบบในงาน วัฒนธรรมอาเซียน	4.83	มากที่สุด	0	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์แผนการสอนและการประเมินผล (ต่อ)

การพัฒนาผลการเรียนรู้ ของนักศึกษา	มัธยฐาน (Md.≥3.50)	ระดับ ความ คิดเห็น	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR ≤ 1.50)	ความ สอดคล้อง
เนื้อหาสาระในชั่วโมงปฏิบัติที่ควรจัดให้ผู้เรียน				
1) การฝึกทักษะปฏิบัติ การออกแบบกราฟิก	4.76	มากที่สุด	1	สอดคล้อง
2) การเขียน Design Brief เพื่อการนำเสนอ ผลงานออกแบบ	4.69	มากที่สุด	1	สอดคล้อง
3) เทคนิค การนำเสนอผลงาน	4.69	มากที่สุด	1	สอดคล้อง
4) การสืบค้นข้อมูล ทางอินเทอร์เน็ต และ แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	4.61	มากที่สุด	1	สอดคล้อง
5) มอบหมายโจทย์ ให้สืบค้นข้อมูล ประเมิน และจัดการข้อมูล พร้อมการนำเสนอ ในรูปแบบรายงาน และผลงานออกแบบ ลักษณะต่าง ๆ	4.61	มากที่สุด	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์แผนการสอนและการประเมินผล (ต่อ)

การพัฒนาผลการเรียนรู้ ของนักศึกษา	มัธยฐาน (Md.≥3.50)	ระดับ ความ คิดเห็น	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IQR ≤ 1.50)	ความ สอดคล้อง
เนื้อหาหรือกิจกรรม และประสบการณ์ที่ควรจัดให้ผู้เรียน				
1) การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานออกแบบ	4.69	มากที่สุด	1	สอดคล้อง
2) การจัดทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ภายในประเทศ	4.69	มากที่สุด	1	สอดคล้อง
3) การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเชิงวัฒนธรรมและเชิงวัฒนธรรมอาเซียน	4.69	มากที่สุด	1	สอดคล้อง

ที่มา: พชรมน เกิดสุวรรณ (2563)

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์แผนการสอนและการประเมินผลตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน ดังนี้

- 2.3.1 เนื้อหาสาระในชั่วโมงทฤษฎีที่ควรจัดให้ผู้เรียนมีความรู้ คือ 1) การวิเคราะห์อัตลักษณ์การออกแบบเชิงวัฒนธรรม (Md. = 4.92)
2) อัตลักษณ์วัฒนธรรมอาเซียน: จุดร่วมและจุดต่างทางวัฒนธรรม (Md. = 4.84)

- 3) วัฒนธรรมอาเซียนกับงานศิลปกรรมเชิงประวัติศาสตร์ (Md. = 4.84)
- 4) วัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ 2 มิติ (Md. = 4.84) และ
- 5) ทฤษฎีศิลปะและการออกแบบในงานวัฒนธรรมอาเซียน (Md. = 4.83)

2.3.2 เนื้อหาสาระในชั่วโมงปฏิบัติที่ควรจัดให้ผู้เรียน

- คือ 1) การฝึกทักษะปฏิบัติการออกแบบกราฟิก (Md. = 4.76)
- 2) การเขียน Design Brief เพื่อการนำเสนอผลงานออกแบบ (Md. = 4.69)
- 3) เทคนิคการนำเสนอผลงาน (Md. = 4.69) 4) การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (Md. = 4.61) และ
- 5) มอบหมายโจทย์ให้สืบค้นข้อมูล ประเมินและจัดการข้อมูล พร้อมการนำเสนอในรูปแบบรายงานและผลงานออกแบบลักษณะต่างๆ (Md. = 4.61)

2.3.3 เนื้อหาหรือกิจกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้

- ที่ควรจัดให้ผู้เรียน คือ 1) การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานออกแบบ (Md. = 4.69)
- 2) การจัดทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ภายในประเทศ (Md. = 4.69) และ 3) การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเชิงวัฒนธรรมและเชิงวัฒนธรรมอาเซียน (Md. = 4.69)

2.4 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนที่ควรจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยที่สอดคล้องกัน คือ การจัดห้องเรียนแบบนั่งเป็นกลุ่ม มีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้น และมีตัวอย่างผลงาน หนังสือ รวมถึงจัดแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวทางการจัดการเรียนการสอนและความสัมพันธ์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลาดแรงงานและการออกแบบ จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่า วัฒนธรรมอาเซียนมีความสัมพันธ์กับการออกแบบในแง่มุมที่หลากหลาย

และนำศึกษาเรียนรู้ เพื่อให้รู้เขาและรู้เรา วัฒนธรรมอาเซียนมีความแตกต่างหลากหลายจากการปรับใช้วัฒนธรรมดั้งเดิมและรับวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้าไว้ด้วยกัน การเรียนรู้ เข้าใจ และยอมรับวัฒนธรรมในภูมิภาคนี้ จะยิ่งช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในประชาคมอาเซียน (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร, 2557) จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรที่รองรับต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจโลก หากนักออกแบบมีความรู้และสามารถออกแบบสื่อสารให้มีความเชื่อมโยงเข้ากับวัฒนธรรมอาเซียนได้ย่อมส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ประเทศนั้น ๆ ให้โดดเด่น สอดคล้องกับ กุลธิดา สิงห์สี (2557, น.13) ได้กล่าวถึง การเปิดประชาคมอาเซียนย่อมส่งผลกระทบต่อและเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญ จึงควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อรองรับกับการเปิดเสรีด้านการศึกษาและการเคลื่อนย้ายอาชีพในอนาคต ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยเป็นอย่างมาก ว่าควรมีการปรับทัศนคติของผู้เรียนให้รู้จักวิธีพัฒนาตนเอง โดยต้องยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชาติอื่นเป็นสำคัญ นักศึกษา/นักออกแบบควรมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่การงานของตนเองและสังคม โดยความรู้พื้นฐานที่ควรมี ได้แก่ ทฤษฎีศิลปะและการออกแบบ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์กราฟิก การเข้าถึงเครือข่ายข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ อาเซียนได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการทำงาน (“The working language of ASEAN shall be English”) ซึ่งถือเป็นเรื่องจำเป็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (วัชรภรณ์ ทวีกุล, สัญญา เคนาภูมิ และยุภาพร ยุภาศ, 2558, น.117)

2. แนวทางการพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบที่ครอบคลุมรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ใน 4 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้การสอนสำหรับรายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบได้กำหนดขอบเขตของจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงของรายวิชาให้ครอบคลุมด้านความรู้ ความคิด ทักษะ ความชำนาญ และคุณธรรมจริยธรรมต่างๆ โดยมุ่งให้มีการพัฒนาครอบคลุมลักษณะสำคัญของพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553) ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) และด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และมีการเน้นในแต่ละด้านแตกต่างกันไป โดยให้ความสำคัญและสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะการทำงานด้านการออกแบบให้ก้าวทันต่อวิทยาการใหม่ มีความตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมร่วมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และสามารถประเมินแนวทางการประกอบธุรกิจการออกแบบของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในอนาคตได้

2.2 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาสำหรับรายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 (มคอ.1) ของหลักสูตร ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ไว้ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย โดยรายวิชาจะต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาที่พึงประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรปรับเปลี่ยนมุมมองหรือทัศนคติใหม่ของเยาวชนไทย โดยให้มองพี่น้องอาเซียนในมุมมองแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยล้วนมีความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน เรียนรู้ภาษาของแรงงานชาติต่างๆ ไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสาร ดังนั้น การพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 6 ด้าน จึงควรมีการผสมผสานวิธีสอนที่หลากหลายและเหมาะสม นอกจากนี้ต้องมีการใช้แนวคิดการสอน

ให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้นเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดทางการศึกษาของประเทศสิงคโปร์โดยการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและลึกซึ้ง เช่น วิธีแบบปฏิสัมพันธ์ การลงมือปฏิบัติ การโต้ตอบแบบร่วมมือ และการเรียนรู้แบบประสม (ขวัญชัย บัวนา, ธารทิพย์ บัวนา และเลเกีย เขียวดี, 2561, น.81) และใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิธีการสอนตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในอนาคตแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งคุณลักษณะโดยทั่วไปของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จะครอบคลุมระดับพื้นฐานและระดับก้าวหน้า (ไพฑูรย์สินลาร์ตัน, 2557, น. 138-142)

2.3 แผนการสอนและการประเมินผล สำหรับรายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบควรจัดเนื้อหาสาระที่สำคัญของแต่ละชั่วโมง มีดังนี้

2.3.1 การจัดเนื้อหาสาระในชั่วโมงทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์อัตลักษณ์การออกแบบเชิงวัฒนธรรม อัตลักษณ์วัฒนธรรมอาเซียน: จุดร่วมและจุดต่างทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมอาเซียนกับงานศิลปกรรมเชิงประวัติศาสตร์ การออกแบบ 2 มิติ และทฤษฎีศิลปะและการออกแบบในงานวัฒนธรรมอาเซียน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน กล่าวได้ว่า จัดเป็นการบูรณาการความรู้ ที่สำคัญของอาเซียน ทั้งเรื่องราวในด้านพุทธสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่มีการสอดแทรกลงในรายวิชาที่สัมพันธ์กับการออกแบบ การจัดเนื้อหาวิชาจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของรายวิชาที่ต้องการเป็นสำคัญ โดยพิจารณาให้สัมพันธ์กับวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงทัศนะเพิ่มเติมว่า ไม่ควรเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและการเมืองมากนัก ดังนั้น เนื้อหาสำหรับรายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบจึงมุ่งเน้นที่เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ศิลปกรรมของชาติที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชาติอาเซียน โดยการเชื่อมโยงกับทฤษฎีศิลปะและการออกแบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะความชำนาญ ทักษะฝีมือ และความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบได้ต่อไป

2.3.2 เนื้อหาสาระในชั่วโมงปฏิบัติที่จัดให้ผู้เรียน มีทักษะความชำนาญ ทำได้โดยการมอบหมายโจทย์หัวข้อเรื่องให้สืบค้นข้อมูล ประเมินและจัดการข้อมูลด้วยการสรุปวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อเขียน Design Brief การฝึกทักษะปฏิบัติการออกแบบกราฟิก 2 มิติและ 3 มิติ ด้วยเทคนิคการนำเสนอในรูปแบบรายงานและผลงานออกแบบลักษณะต่าง ๆ ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการออกแบบ ของ กุลนิษั ก์ สอนวิทย์ (2558, น. 46) โดยสรุปขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ (1) การศึกษาค้นคว้า (Information) (2) การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) (3) การสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) (4) การนำเสนอผลงาน (Presentation) และ (5) การประเมินผลงาน (Evaluation) ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงทัศนะเพิ่มเติมว่าควรเน้นที่การฝึกปฏิบัติด้านการออกแบบมากกว่าการมุ่งเน้น การบรรยายเนื้อหาด้านวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียว

2.3.3 เนื้อหาหรือกิจกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ควรจัดให้ผู้เรียน ได้แก่ การจัดทัศนศึกษาดูงานในโอกาสที่เหมาะสม รวมถึงการให้ผู้เรียนได้สรุปและประมวลความรู้หลังจากการศึกษา ด้วยการจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานออกแบบร่วมสมัยที่สะท้อน วัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งอาจเชิญผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิตมามีส่วนร่วม ในการประเมินผลงานด้วย ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงทัศนะเพิ่มเติมว่า ควรมีการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เรียน เพื่อนำมาปรับปรุง และพัฒนารายวิชาทุก 2 ปี และได้เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา โดยอาจให้เข้าร่วมกิจกรรมไปกับสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการจัดทัศนศึกษานอกชั้นเรียน เป็นต้น

2.4 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนสำหรับรายวิชา วัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ ควรจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้มีอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่มีความพร้อมใช้งาน โดยเฉพาะสัญญาณการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ รวมถึง

การจัดให้มีหนังสือและแนะนำเว็บไซต์หรือแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง ซึ่งวัชรภรณ์ ทวีกุล, สัณญา เคนาภูมิ และยุภาพร ยุภาศ (2558, น. 124) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ถือเป็นตัวเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ ในท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยให้มีความใกล้ชิดกัน แหล่งเรียนรู้ช่วยให้สามารถพัฒนาความคิด ทักษะ ค่านิยม และพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลในวัยเรียนให้เกิดการเรียนรู้ใฝ่เรียน รักการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลของการวิจัย ทำให้พบประเด็นที่สำคัญ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบและจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงของรายวิชาให้ครอบคลุมด้านความรู้ ความคิด ทักษะความชำนาญ และคุณธรรมจริยธรรมต่างๆ อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาควรพิจารณาจากคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นหลัก โดยจำแนกจุดมุ่งหมายของรายวิชาตามพฤติกรรมของผู้เรียนในการเรียนรู้ให้ชัดเจนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย

2. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 6 ด้าน อาจารย์ผู้สอนอาจเชิญผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิตเข้ามามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณาจากแฟ้มผลงานออกแบบ (Portfolio) ควบคู่กับการประเมินผลอื่นๆ เพื่อให้ผลการประเมินมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาที่พึงประสงค์ของหลักสูตร

3. แผนการสอนและการประเมินผล ควรมีการจัดเนื้อหาสาระที่สำคัญแบบบูรณาการความรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา และอาจารย์ผู้สอนอาจจัดสัมมนาหรือทัศนศึกษาทั้งใน

และนอกสถาบันเป็นสื่อการสอนร่วมด้วย เพื่อกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน ได้มีโอกาสเรียนรู้กับวิทยากรหรือได้พบเห็นแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ สามารถต่อยอด สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานได้ตามบริบทของวัฒนธรรมอาเซียนให้ดียิ่งขึ้น

4. ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยและสาขาวิชา ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ ในห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและสามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนและการสืบค้นข้อมูล ซึ่งจะส่งผล ให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ควรมีการพัฒนาสื่อบทเรียน และการประเมินผลสำหรับ รายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบออนไลน์บนระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ของโลก

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2559). รายงานประจำปี 2559. สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2560, จาก <http://book.culture.go.th/plan/2559/mobile/index.html#p=177>.
- กุลธิดา สิงห์สี. (2557). อุดมศึกษาไทยในอาเซียน รูปแบบแนวโน้ม และทิศทางการปรับตัวในอนาคต. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 2(2), 13-23. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2562, จาก <http://so04.tci-thaijo.org/index.php/JLPRU/article/view/24661>
- กุลนิษฐ์ สอนวิทย์. (2558, มกราคม – มิถุนายน). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการคิดนอกกรอบของ เดอ โบโน ในวิชาการออกแบบเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. *วารสารครุศาสตร์สาร*, 9(2), 39-52.
- ขวัญชัย บัวนา, ธารทิพย์ บัวนา และเลเกีย เขียวดี. (2561, มีนาคม – เมษายน). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 37(2), 77-96. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2562, จาก http://www.journal.msu.ac.th/upload/articles/article2126_41794.pdf
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). *หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรภรณ์ ทวีกุล, สัณญา เคนาภูมิ และยุภาพร ยุภาส. (2558, กันยายน – ธันวาคม). บทบาทของมหาวิทยาลัยในกระบวนการทัศนคติความเป็นประชาคมอาเซียน. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์*, 2(3), 110-129. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2562, จาก http://praewa.ksu.ac.th/new2017/file/20170317_6583252545.pdf

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2559-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. (2557). *วัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน ตามโครงการส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- อารมณ์ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน
สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
The Creation of the Basic Thai Language
Proficiency Test for Chinese Students
of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

(Received: Aug 8, 2020 Revised: Dec 15, 2020 Accepted: Dec 20, 2020)

ทัศนีย์ ทองสมบุญ¹

Tassanee Tongsobun

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ข้อสอบเป็นชนิดแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Item) จำนวน 80 ข้อ โดยมีจุดประสงค์เพื่อต้องการวัดความรู้ภาษาไทยในเรื่องหลักภาษา และอักขรวิธีภาษาไทยพื้นฐาน วงศัพท์ศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน และการสนทนา ภาษาไทยพื้นฐานในชีวิตประจำวัน สำหรับนักศึกษาจีน สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยใช้เกณฑ์คุณภาพดังนี้ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ค่าความยาก (p) 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) = 0.20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่น (KR20) 0.70 ขึ้นไป ผลการวิจัย พบว่า ข้อสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC เท่ากับ 0.97 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบ อยู่ในระดับปานกลางหรือค่อนข้างง่าย โดยมีคะแนนสูงสุด (MAX) เท่ากับ 78 คะแนน ค่าคะแนนต่ำสุด (MIN)

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เท่ากับ 31 คะแนน ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบ ($\bar{X}$) เท่ากับ 59.70 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 13.01 ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบรายข้อในภาพรวม ค่าความยากของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.16 – 0.98 ส่วนค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.03 – 0.75 ซึ่งได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 74 ข้อ จากทั้งหมด 80 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับ 0.828, 0.810 และ 0.825 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบข้างต้น อยู่ในระดับที่เหมาะสมสามารถนำแบบทดสอบไปใช้ได้

คำสำคัญ: แบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน
แบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน

Abstract

The objective of this research was to create the Basic Thai language proficiency test for Chinese students at Bansomdejchaopraya Rajabhat University. The test included 80 multiple-choice items, which aimed to measure the knowledge of basic Thai language, basic Thai orthography, basic Thai vocabulary, and basic Thai conversations in daily life. The researcher used the criteria to check the quality of the test as follows: 1) indexes of item-objective congruence (IOC) ≥ 0.50 2) item difficulty (p) = 0.20 – 0.80 3) discrimination (r) = 0.20, and 4) Kuder-Richardson 20 (KR20) ≥ 0.70 . The results showed that the test had content validity as IOC was 0.97. The basic statistics of the test scores were at a moderate or relatively easy level. The maximum score (MAX) was 78 while the minimum score (MIN) was 31. The average test score ($\bar{X}$) was 59.70, and the standard deviation (S.D.) was 13.01. Based on the quality analysis of individual test items, it was found that item difficulty (p) was 0.16 – 0.98, and discrimination (r) was 0.03 – 0.75. Based on the criteria, there were 74 items which had the quality, and Kuder-Richardson 20 (KR20) was 0.828, 0.810, and 0.825, respectively. It can be concluded that this test is suitable for Chinese students at Bansomdejchaopraya Rajabhat University.

Keywords: Basic Thai language proficiency test,
Basic Thai language proficiency test for Chinese students

บทนำ

ปัจจุบันนี้การเรียนการสอนภาษาไทยมิได้จำกัดอยู่เพียงเยาวชนไทยในประเทศไทยเท่านั้น แต่เป็นภาษาที่คนต่างชาติให้ความสนใจศึกษาเรียนรู้ไม่น้อยจากเดิมในอดีตที่จัดภาษาไทยอยู่ในหมวดของภาษาที่มีคนเรียนน้อย ภาษาไทยเริ่มมีบทบาทต่อการศึกษภาษาต่างประเทศในเวทีโลก สถาบันการศึกษาทั้งในเอเชียและยุโรป ได้เปิดสาขาวิชาภาษาไทยกันอย่างแพร่หลาย เพื่อสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยให้กับผู้คนในชาติของตน ชาวต่างชาติที่สนใจเรียนภาษาไทยมีทั้งวัยเด็ก วัยนักศึกษาและวัยทำงานสามารถพบเห็นชาวต่างชาติมากมายที่สามารถพูดภาษาไทยได้อย่างชัดเจนและคล่องแคล่วทางโทรศัพท์ โซเชียลมีเดีย หรือสื่ออื่น ๆ นอกจากสามารถสื่อสารภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับเจ้าของภาษาแล้วยังใช้ภาษาไทยในการประกอบอาชีพต่าง ๆ สามารถสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และสังคมไทยอีกด้วย เรียกได้ว่า “ภาษาไทยมิใช่เป็นของคนไทยเท่านั้น” อีกต่อไปแล้ว

เนื่องด้วยความสนใจในภาษาและวัฒนธรรมไทยของชาวต่างชาติ โดยเฉพาะประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทยมาอย่างยาวนาน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้ดำเนินการจัดโครงการความร่วมมือทางการศึกษากับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เช่น วิทยาลัยเทคนิคสิบสองปันนา (Xishuangbanna Vocational and Technical Institute) มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี (Guangxi Universities of Nationalities) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยูนนาน (Yunnan Agricultural University) วิทยาลัยภาษาต่างประเทศไห่-หนาน (Hainan College of Foreign Studies) และมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศกว่างซี (Guangxi University of Foreign Language) โดยนักศึกษาจีนในโครงการความร่วมมือเหล่านี้ได้ศึกษาภาษาไทยที่ประเทศจีนเป็นระยะเวลา 2 ปี จากนั้นเดินทางมาศึกษาต่อในสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นระยะเวลา 1 - 2 ปี

จากการที่ผู้วิจัยสังเกตทักษะการสื่อสารของนักศึกษาจีนและการวิเคราะห์ผลการเรียนของนักศึกษาจีนจากสถาบันต่าง ๆ พบว่าถึงแม้ว่านักศึกษาได้เรียนภาษาไทยมาจากประเทศจีนเป็นระยะเวลา 2 ปีเท่ากัน แต่นักศึกษามีระดับความรู้ภาษาไทยที่แตกต่างกัน และนักศึกษาจากสถาบันเดียวกันระดับความรู้ภาษาไทยก็แตกต่างกัน เช่น ในชั้นเรียนหนึ่งจากสถาบันเดียวกัน มี 25 คน นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เป็นอย่างดี สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่วสามารถเรียนในรายวิชาที่กำหนดให้ เข้าใจและมีการแสดงออกด้านภาษาได้เป็นอย่างดี มีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน มีนักศึกษาบางส่วนสามารถสื่อสารภาษาไทยได้บ้าง สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้แต่ยังไม่ค่อยถูกต้องและมีนักศึกษาบางคนซึ่งเป็นส่วนน้อยในชั้นเรียนไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ด้วยระดับความรู้ภาษาไทยที่แตกต่างนี้ทำให้เกิดอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเกิดความไม่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ นักศึกษาที่อยู่ในระดับอ่อนเกิดความเครียดและไม่อยากเข้าเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียน นำไปสู่การขาดเรียน จากการสอบถามถึงสาเหตุที่นักศึกษาไม่เข้าเรียน พบว่านักศึกษาเรียนไม่เข้าใจ จึงไม่อยากเข้าเรียน ต้องการเรียนภาษาไทยในระดับที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ จึงต้องมีวิธีการวัดระดับความรู้และทักษะด้านภาษาไทยของนักศึกษา เพื่อจัดกลุ่มเรียนตามความรู้ความสามารถ ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของความแตกต่างในความรู้ภาษาไทยของนักศึกษาด้านอักขรวิธีไทยและทักษะด้านการสื่อสาร จึงมีความจำเป็นในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานภาษาไทย เพื่อให้สามารถวัดระดับความรู้ภาษาไทยของนักศึกษา นำไปสู่จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับศักยภาพของนักศึกษาได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ คือมีแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน สามารถจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับความรู้ทางภาษาไทยของผู้เรียน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทยสำหรับนักศึกษาจีน

และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัย ต่างประเทศในโครงการความร่วมมือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. เพื่อประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักศึกษาจีน ที่มาศึกษาในสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 56 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาจีน ที่มาศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2561 เนื่องจากนักศึกษาจีน มาจากต่างสถาบัน และเดินทางมาถึงประเทศไทยไม่พร้อมเพรียงกัน จึงได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มและมีการทดสอบ 2 ครั้ง เพื่อให้ได้ผลการทดลองที่มีความเที่ยงตรงมากขึ้น ดังนี้ การทดสอบครั้งที่ 1 นักศึกษาจีน จำนวน 11 คน และการทดสอบครั้งที่ 2 นักศึกษาจีน จำนวน 45 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 56 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ เจาะจง (Purposive Sampling) และนำผลการทดสอบทั้ง 2 ครั้งมาวิเคราะห์ ตามกระบวนการการวิเคราะห์ผล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พัฒนาแบบทดสอบ โดยผู้วิจัย จำนวน 80 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบทดสอบ เรื่องอักษรวิไทย จำนวน 30 ข้อ ตอนที่ 2 แบบทดสอบคำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อ แบบทดสอบคำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ

2.1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างเครื่องมือ

- 1) เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาจีน ที่เข้ามาศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- 2) เพื่อประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดความรู้ ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

2.1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ และกำหนดขอบเขตเนื้อหา ในแต่ละจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ดังนี้

- 1) เอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ ภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวต่างประเทศ
- 2) เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ ความรู้ภาษาไทยระดับพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างประเทศ
- 3) การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในโครงการความร่วมมือ คือ มหาวิทยาลัยชนชาติกว๋างซี และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยูนิานาน
- 4) เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการ วิเคราะห์และประเมินคุณภาพแบบทดสอบ

2.1.3 การกำหนดขอบเขตและเนื้อหาแบบทดสอบ โดยมีความสอดคล้องกับหนังสือเรียนภาษาไทยพื้นฐาน 1 ของ Liao Yu Fu (2010), ภาษาไทยพื้นฐาน 2 ของ Luo Yu Yuan (2010), ผลการศึกษาวิเคราะห์ ตำราเรียนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน 1 และ 2 ของ Yue Hu (2561) , ผลการวิจัยเรื่อง “การกำหนดคำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศระดับต้น” ของ รุ่งฤดี แพลงสร (2551) และการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบเรียนสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการวิเคราะห์ การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยในความร่วมมือ การสอบถาม อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา จึงกำหนดเนื้อหาของข้อสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวัดความรู้ด้านอักขรวิธีไทย การวัดความรู้ด้านคำศัพท์ ภาษาไทยพื้นฐาน และการวัดความรู้ด้านการสนทนาภาษาไทยพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ด้านอักขรวิธีไทย ได้แก่
 - 1.1) ความรู้เรื่องหน่วยเสียงในภาษาไทย
 - 1.2) ความรู้เรื่องพยัญชนะ
 - 1.3) ความรู้เรื่องหมู่อักษร
 - 1.4) ความรู้เรื่องสระ
 - 1.5) ความรู้เรื่องวรรณยุกต์
 - 1.6) คำเป็น-คำตาย
 - 1.8) ความรู้เรื่องตัวสะกดมาตราต่าง ๆ
 - 1.9) ความรู้เรื่องอักษรนำและอักษรควบ
 - 1.10) ความรู้เรื่องหลักการอ่านและเขียนคำพิเศษ
 - 1.11) ความรู้เรื่องการใช้เครื่องหมายในภาษาไทย

2) ด้านคำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน โดยคัดเลือกคำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐานและนำคำศัพท์มาจัดกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

- 2.1) คำศัพท์ประเภทคำนาม
- 2.2) คำศัพท์ประเภทคำวิสามานยนาม
- 2.3) คำศัพท์ประเภทคำกริยา
- 2.4) คำศัพท์ประเภทคำเชื่อม
- 2.5) คำศัพท์ประเภทคำวิเศษณ์

3) ด้านการสนทนาภาษาไทยพื้นฐาน ผู้วิจัยคัดเลือกเนื้อหาที่มีความจำเป็นต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของผู้เรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยมาเรียบเรียงเป็น 10 เรื่อง ดังนี้

- 3.1) การสนทนาเกี่ยวกับการแนะนำตัวและการทำความรู้จัก
- 3.2) การสนทนาเกี่ยวกับการสอบถามความรู้สึก
- 3.3) การสนทนาเกี่ยวกับการสอบถามสถานที่
- 3.4) การสนทนาเกี่ยวกับเวลา
- 3.5) การสนทนาเกี่ยวกับการเดินทางและการท่องเที่ยว
- 3.6) การสนทนาเกี่ยวกับการสั่งอาหาร
- 3.7) การสนทนาเกี่ยวกับการซื้อสินค้า
- 3.8) การสนทนาทางโทรศัพท์
- 3.9) การสนทนาเกี่ยวกับการไปพบแพทย์
- 3.10) การสนทนาในโอกาสต่าง ๆ

จากการกำหนดเนื้อหาข้างต้น นำไปสู่การสร้างแบบทดสอบ โดยแบบทดสอบเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice) จำนวน 80 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 (ข้อ 1-30) แบบทดสอบเรื่องอักขรวิธีไทย

จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 2 (ข้อ 31-55) แบบทดสอบคำศัพท์ภาษาไทย

พื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 (ข้อ 56-80) แบบทดสอบการสนทนา

ภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ

3. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 นำข้อสอบมาวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อกำหนดสัดส่วนของสาระการเรียนรู้และนำไปสู่การออกข้อสอบ วิเคราะห์จุดประสงค์รายข้อ ดังตาราง แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาข้อสอบ

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
1. อักขรวิธีไทย	
1.1 พยัญชนะ	1. สามารถระบุจำนวนรูปและเสียงพยัญชนะไทยได้
	2. มีความเข้าใจเรื่องหน่วยเสียงพยัญชนะไทย
1.2 วรรณยุกต์	3. มีความเข้าใจเรื่องการผันเสียงวรรณยุกต์
	4. สามารถระบุคำตายได้
1.3 ตัวสะกด	5. สามารถระบุคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่กด
	6. สามารถระบุคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่กก

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาข้อสอบ (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. คำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน	
2.1 คำศัพท์ประเภทคำนาม	7. สามารถระบุความหมายของคำศัพท์ได้
2.2 คำศัพท์ประเภทคำสรรพนาม	
2.3 คำศัพท์ประเภทคำกริยา	
3. สำนวนภาษาไทย	
3.1 การสนทนาเกี่ยวกับการสอบถามสถานที่	8. สามารถตั้งคำถามได้อย่างถูกต้อง
	9. สามารถโต้ตอบบทสนทนาได้อย่างถูกต้อง
3.2 การสนทนาเกี่ยวกับเวลา	10. สามารถโต้ตอบบทสนทนาได้อย่างถูกต้อง
	11. สามารถตั้งคำถามได้อย่างถูกต้อง

3.2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ (IOC) โดยการนำข้อสอบที่เขียนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

3.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนด้านอักษรวิธีไทย และหลักภาษาไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สริน ดิษฐบรรจง สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

3.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ รองศาสตราจารย์ รุ่งฤดี แพลงผศ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล แบบทดสอบ อาจารย์ ดร.อัครเดช เกตุน้ำ สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3.3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้นจริงหรือไม่ แล้วหาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Item-Objective Consistency: IOC) ตามวิธีของโรวินेलลีและแฮมเบิลตัน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2543, น.246) จากนั้นเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ซึ่งถือว่าจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้นวัดได้ตรงตามเนื้อหาตั้งตัวอย่างการประเมิน ดังนั้นแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือข้อสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานระดับต้น สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3.4 เมื่อนำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านตรวจประเมินคุณภาพเครื่องมือแล้ว จึงจัดทำแบบทดสอบข้อสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานระดับต้น สำหรับนักศึกษาจีน โดยมีการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนดังนี้

4.1 วางแผนดำเนินการสอบ กำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบ

4.2 เตรียมดำเนินการสอบ โดยเตรียมแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน รวมทั้งคำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ ตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อสอบทุกฉบับ และเตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอต่อจำนวนผู้สอบทั้งหมด

4.3 ดำเนินการสอบตามวัน เวลา และสถานที่สอบที่กำหนดไว้ โดยนำแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีนไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ครั้งที่ 1 นักศึกษาจีนสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 11 คน และครั้งที่ 2 นักศึกษาจีน

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 45 คน

4.4 นำผลที่ได้จากแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบ ได้แก่ ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และหาคุณภาพแบบทดสอบ ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบ โดยหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

5.2 วิเคราะห์หาคุณภาพแบบทดสอบ โดยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
MAX	แทน	คะแนนสูงสุด
MIN	แทน	คะแนนต่ำสุด
($\bar{X}$)	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
k	แทน	จำนวนข้อสอบ
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ค่าความยากของข้อสอบ
r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้วิจัยจึงเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าว โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ
2. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบ
3. ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบรายข้อ
4. ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบทั้งฉบับ

1. ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ

การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม และตัวเลือก พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Item-Objective Consistency : IOC) ตามวิธีของโรวินอลลีและแฮมเบิลตัน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2543, น. 247) โดยมีเกณฑ์การประเมิน คือ +1, 0, -1 (ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น, ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น, ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น) ดังแสดงในตารางที่ 2

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจำนวน 80 ข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.67 – 1.00 และมีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.97 จากเกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อสอบข้อนี้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ดังนั้นเมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบที่ได้จากการวิเคราะห์ ข้อสอบทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้จึงสามารถสรุปได้ว่าข้อสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาชาวจีน สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 56 คน โดยเปรียบเทียบการทดสอบครั้งที่ 1 นักศึกษาจีน 11 คน และครั้งที่ 2 นักศึกษาจีนจำนวน 45 คน ได้ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานในการทดสอบครั้งที่ 1 และ 2

ค่าสถิติ	การทดสอบครั้งที่ 1	การทดสอบครั้งที่ 2
จำนวนข้อสอบ (k)	80	80
คะแนนเต็ม	80	80
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)	11	45
คะแนนสูงสุด (MAX)	61	78
คะแนนต่ำสุด (MIN)	35	31
คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	47.00	62.80
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	8.89	11.93

จากตารางที่ 3 พบว่า แบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 80 ข้อ คะแนนเต็ม 80 คะแนน เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบ พบว่า ครั้งที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 47.00 (S.D. = 8.89) ส่วนครั้งที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 62.80 (S.D. = 11.93) ผลการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง แสดงว่าแบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความยากเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

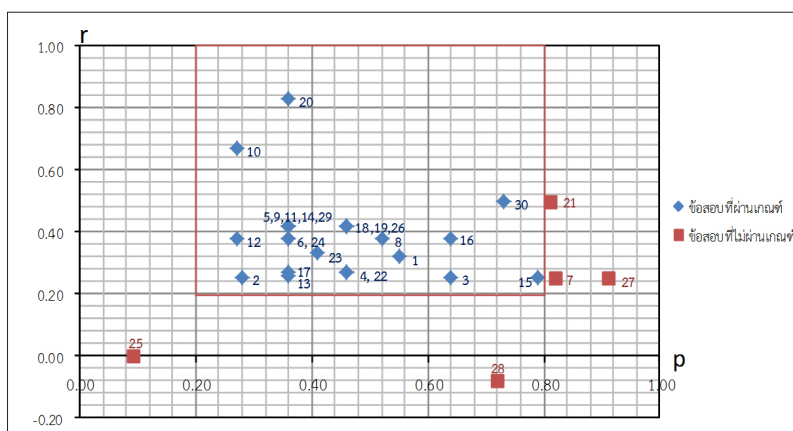
3. ผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบรายข้อ

การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบรายข้อของแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Item) 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 อักษรวิธียไทย และหลักภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ ตอนที่ 2 คำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ ตอนที่ 3 การสนทนาภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม TAP และนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามเนื้อหาของแบบทดสอบ 3 ตอนข้างต้น โดยการเปรียบเทียบการทดสอบในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

3.1 การเปรียบเทียบคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบ ครั้งที่ 1 และ 2 เนื้อหาตอนที่ 1 อักษรวิธียไทยและหลักภาษาไทย

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบครั้งที่ 1 และ 2 เนื้อหาแบบทดสอบในตอนที่ 1 อักษรวิธียไทยและหลักภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ (ข้อที่ 1 - 30) พบว่า การทดสอบครั้งที่ 1 ค่าความยากของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.09 – 0.91 และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ -0.08 – 0.83 ซึ่งได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 25 ข้อ ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 29 และ 30 ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

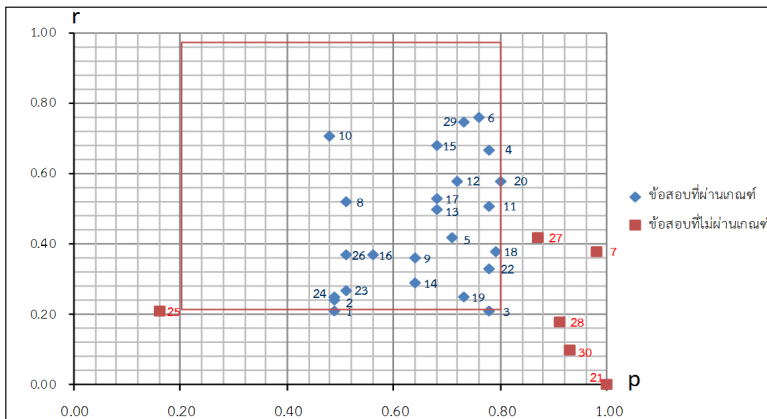
แผนภาพที่ 1 แสดงคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบครั้งที่ 1 เนื้อหาตอนที่ 1 อักษรวิธีไทยและหลักภาษาไทย

(ทัศนีย์ ทองสมบูรณ์, 2563)

ส่วนการทดสอบครั้งที่ 2 ค่าความยากของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.16 – 1.00 และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.00 – 0.76 ซึ่งได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 24 ข้อ ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26 และ 29 ดังแสดงในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดงคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบครั้งที่ 2
 เนื้อหาตอนที่ 1 อักษรวิธีไทยและหลักภาษาไทย

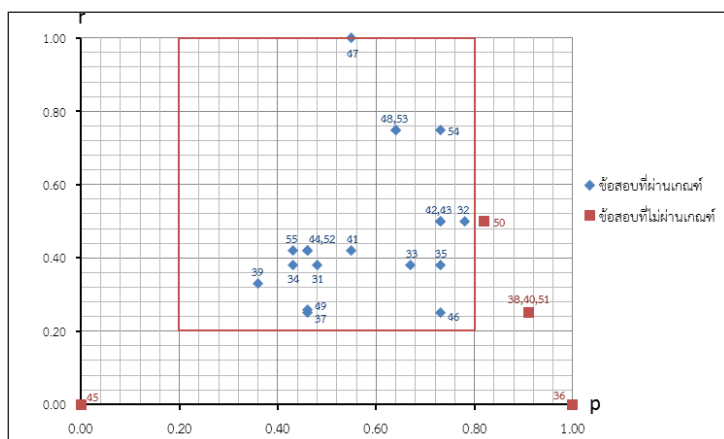

(ทัศนีย์ ทองสมบูรณ์, 2563)

3.2 การเปรียบเทียบคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบครั้งที่ 1 และ 2 เนื้อหาตอนที่ 2 คำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบครั้งที่ 1 และ 2 เนื้อหาแบบทดสอบในตอนต้นที่ 2 คำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ (ข้อที่ 31 - 55) ค่าความยากของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.00 - 1.00 ส่วนค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.00 - 1.00 ซึ่งได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 19 ข้อ ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ ข้อที่ 31, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54 และ 55 ดังแสดงในแผนภาพที่ 3

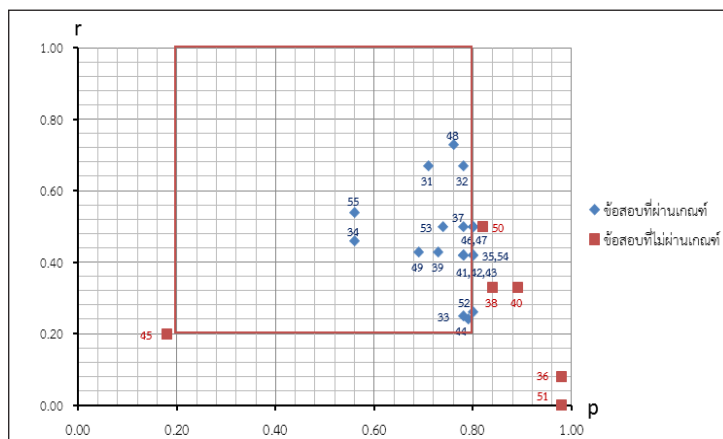
แผนภาพที่ 3 แสดงคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบครั้งที่ 1 เนื่อหาตอนที่ 2 คำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน

(ทัศนี ทองสมบูรณ์, 2563, น.40)

ส่วนการทดสอบครั้งที่ 2 ค่าความยากของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.18 – 0.98 และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.00 – 0.73 ซึ่งได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 19 ข้อ ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ ข้อที่ 31, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54 และ 55 จะเห็นได้ว่าข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ตรงกันกับการทดสอบในครั้งที่ 1 ดังแสดงในแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 แสดงคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบครั้งที่ 2
 เนื้อหาตอนที่ 2 คำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน

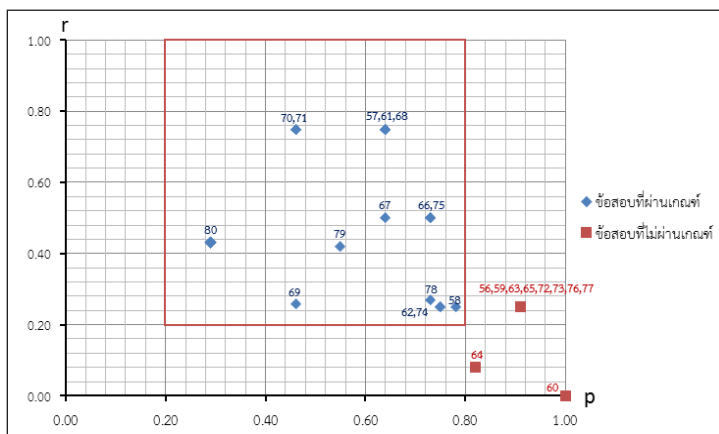

(ทัศนี ทองสมบูรณ์, 2563, น.40)

3.3 การเปรียบเทียบคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบครั้งที่ 1 และ 2 เนื้อหาตอนที่ 3 การสนทนาภาษาไทยพื้นฐาน

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพข้อสอบรายข้อการทดสอบครั้งที่ 1 และ 2 เนื้อหาแบบทดสอบในตอนต้นที่ 3 การสนทนาภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ (ข้อที่ 56 - 80) ค่าความยากของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.28 – 1.00 ส่วนค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.00 – 0.75 ซึ่งได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 15 ข้อ ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ ข้อที่ 57, 58, 61, 62, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 74, 75, 78, 79 และ 80 ดังแสดงในแผนภาพที่ 5

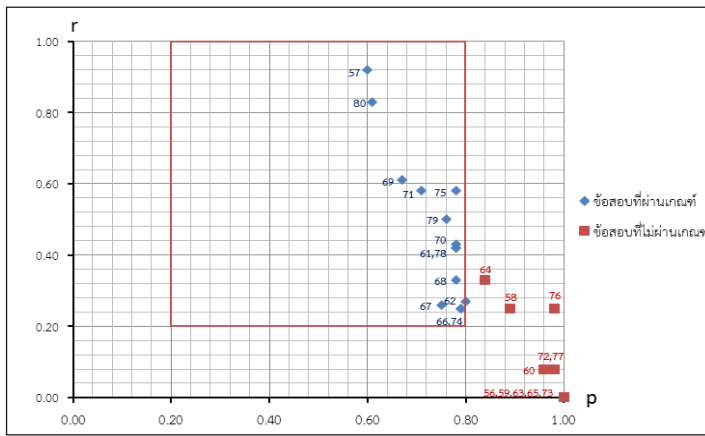
แผนภาพที่ 5 แสดงคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบครั้งที่ 1 เนื้อหาตอนที่ 3 การสนทนาภาษาไทยพื้นฐาน

(ทัศน์ี ทองสมบูรณ์, 2563, น.44)

ส่วนการทดสอบครั้งที่ 2 ค่าความยากของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00 และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.00 - 0.92 ซึ่งได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 14 ข้อ ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ได้แก่ ข้อที่ 57, 61, 62, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 74, 75, 78, 79 และ 80 ดังแสดงในแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 แสดงคุณภาพข้อสอบรายข้อ การทดสอบครั้งที่ 2
 เนื้อหาตอนที่ 3 การสนทนาภาษาไทยพื้นฐาน

(ทัศนี ทองสมบูรณ์, 2563, น.45)

ผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบรายข้อในภาพรวมจากการทดสอบครั้งที่ 1 ค่าความยากของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.00 – 1.00 ส่วนค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ -0.08 – 1.00 ซึ่งได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 59 ข้อ จากทั้งหมด 80 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 73.75 และเมื่อเปรียบเทียบกับ การทดสอบครั้งที่ 2 ค่าความยากของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.16 – 1.00 ส่วนค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.00 – 0.92 ซึ่งได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 58 ข้อ จากทั้งหมด 80 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 72.50

4. ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบทั้งฉบับ

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ และค่าความเชื่อมั่น แบ่งตอนตามแบบทดสอบ 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 อักษรวิธีไทยและหลักภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ (ข้อ 1 -30)

ตอนที่ 2 คำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ (ข้อ 31 - 55)

ตอนที่ 3 การสนทนาภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 25 ข้อ (ข้อ 56 - 80)

โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม TAP ได้ค่าความเชื่อมั่น แบบนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

ตอน	ค่าความเชื่อมั่น (KR ₂₀)	
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
ตอนที่ 1 อักษรวิธีไทยและหลักภาษาไทย (30 ข้อ)	0.79	0.83
ตอนที่ 2 คำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน (25 ข้อ)	0.73	0.85
ตอนที่ 3 การสนทนาภาษาไทยพื้นฐาน (25 ข้อ)	0.85	0.85
แบบทดสอบทั้งฉบับ (80 ข้อ)	0.83	0.94

จากตารางที่ 4 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ภาพรวมทั้งฉบับ (80 ข้อ) พบว่า ในการทดสอบครั้งที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.83 ส่วนการทดสอบครั้งที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ซึ่งอยู่ในระดับสูงทั้งสองครั้ง และเมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ แบ่งเป็นตอน พบว่า ในการทดสอบครั้งที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง ทั้ง 3 ตอน คือ 0.79, 0.73 และ 0.85 ตามลำดับ ส่วนการทดสอบครั้งที่

2 ได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงทั้ง 3 ตอน คือ 0.83, 0.85 และ 0.83 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบข้างต้น อยู่ในระดับที่เหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถนำแบบทดสอบไปใช้ได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จากการวิเคราะห์ผลข้างต้น โดยเฉพาะผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ รายข้อในภาพรวม ค่าความยากของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.16 – 0.98 ส่วนค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าตั้งแต่ 0.03 – 0.75 ซึ่งได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 74 ข้อ จากทั้งหมด 80 ข้อ และข้อสอบที่ไม่ผ่านเกณฑ์ มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 7, 21, 23, 33, 51 และ 56 ในข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ และยังมีข้ออื่น ๆ ที่ควรปรับตัวลงอีกจำนวน 43 ข้อ ผู้วิจัยต้องนำข้อสอบไปตรวจสอบและพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ จุดประสงค์รายข้อ คำถาม ตัวเลือก และตัวลง และให้ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เพื่อแก้ไขให้เป็นแบบทดสอบที่มีความเหมาะสม และมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้จริงต่อไป

ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบ เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบ พบว่า มีคะแนนสูงสุด (MAX) เท่ากับ 78 คะแนน ค่าคะแนนต่ำสุด (MIN) เท่ากับ 31 คะแนน ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบ ($\bar{X}$) เท่ากับ 59.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 13.01 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ สรุปได้ว่าแบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความยากเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางหรือค่อนข้างง่าย ในขั้นตอนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจีนทั้งหมดในปีการศึกษา 2561 จำนวน 56 คน ซึ่งจากการสังเกตกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ ผู้วิจัยพบว่า เป็นนักศึกษาที่มีทักษะการสื่อสารภาษาไทยอยู่ในเกณฑ์ดี

สามารถฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งมีความสอดคล้องกับค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบ ที่มีคะแนนสูงสุด (MAX) เท่ากับ 78 คะแนน ถือเป็นคะแนนที่สูงมาก และค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบ ($\bar{X}$) เท่ากับ 59.70 จากผลการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ได้ว่าแบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความยากเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางหรือค่อนข้างง่าย ซึ่งมีความไม่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจประเมินคุณภาพข้อสอบ ซึ่งส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า แบบทดสอบค่อนข้างยากเกินไปสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศในระดับพื้นฐาน แต่เมื่อได้นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้ว ปรากฏว่าแบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความยากเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางหรือค่อนข้างง่าย ในประเด็นนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าค่าความยากของแบบทดสอบ อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น การพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ควรพิจารณาอย่างถี่ถ้วนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสม ทั้งในด้านของความรู้ความสามารถและจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความเที่ยงตรงและนำไปใช้ได้จริง การที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบนี้ก่อนเริ่มเรียนที่ประเทศไทย ทำให้ผู้สอนได้ทราบระดับความรู้ภาษาไทยของผู้เรียนเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยได้อย่างสอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียนได้อย่างตรงจุด อีกทั้งเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนด้วย กล่าวคือหลังจากกลุ่มตัวอย่างได้ทราบผลการสอบของตนเองแล้ว ซึ่งผู้วิจัยได้แจ้งให้ทราบเป็นรายบุคคล และผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาไทยมากขึ้น และมีแนวทางในการพัฒนาทักษะภาษาไทยของตนเอง อีกทั้งมีความภาคภูมิใจในผลการสอบมีกำลังใจในการเรียนภาษาไทยต่อไป บางคนต้องการสอบอีกครั้งในภาคเรียนต่อไปเพื่อต้องการวัดพัฒนาการในการเรียนภาษาไทยของตนเอง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่สอบได้คะแนนน้อย คือ ต่ำกว่า 40 คะแนน ผู้วิจัยได้เสนอต่อผู้เกี่ยวข้องให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเสริมเพื่อพัฒนาความรู้ภาษาไทย

และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาไทยให้กับกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้สามารถเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นได้ การสอบวัดความรู้พื้นฐานภาษาไทย สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สามารถวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานของผู้เรียน ในด้านหลักภาษา และอักขรวิธีไทยด้านวงศัพทภาษาไทยพื้นฐาน และด้านการสนทนาภาษาไทย ในชีวิตประจำวัน และมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักศึกษาจีนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ด้านภาษา ควรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และบริบททางสังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งแบบทดสอบ ต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ มีความทันสมัยและมีวิธีวัดผลทักษะการสื่อสาร ภาษาต่างประเทศได้จริง

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ควรมีกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม และเพียงพอ และควรมีกลุ่มตัวอย่างสำรองด้วย จากประสบการณ์ของผู้วิจัย ได้พบเจอปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมและจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง เช่น จำนวนนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาในสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในแต่ละปีการศึกษามีจำนวนไม่แน่นอน อาจจะมีมากบ้าง น้อยบ้างในแต่ละปี ต้องติดต่อมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อขอกกลุ่มตัวอย่าง แต่ก็ไม่ตรงกับเงื่อนไขในการวิจัย คือ ไม่ได้เป็นนักศึกษาที่เข้ามาศึกษา ในสาขาวิชาภาษาไทย หรือไม่มีความรู้พื้นฐานภาษาไทยมาก่อน ดังนั้น การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยควรมีเครือข่ายความร่วมมือและมีแผนสำรอง เพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างราบรื่น

เอกสารอ้างอิง

- ทัศนีย์ ทองสมบูรณ์. (2562). การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐาน
สำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
สถาบันวิจัยและพัฒนา: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2552). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ: เข้าสอออฟเคอร์มีส์.
- รุ่งฤดี แผลงสร. (2551). รายงานการวิจัยเรื่องการกำหนดคำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน
สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศระดับต้น. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- Hu Yue และภาณุพงษ์ อุดมศิลป์. (2561, มกราคม – มิถุนายน). การศึกษา
อักขรวิธีและทักษะเพื่อการสื่อสารเบื้องต้นในตำราเรียนภาษาไทย
ระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน. วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา. 12(1), 1.
- Liao Yu Fu. (2010). ภาษาไทยพื้นฐาน 1. (基础泰语 1) (พิมพ์ครั้งที่ 3).
广州: 广东世界书.
- Luo Yu Yuan. (2010). ภาษาไทยพื้นฐาน 2. (基础泰语 2) (พิมพ์ครั้งที่ 2).
广州: 广东世界书.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ
ในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

Factors affecting Public Participation
in Solid Waste Management in Khun Pad Phaeng
Subdistrict Municipality, U Thong District,
Suphan Buri Province

(Received: Sep 2, 2020 Revised: Dec 5, 2020 Accepted: Dec 20, 2020)

วuthimethv เกื้อกอบ¹

Vhuttimethv Kuakob

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการเก็บข้อมูลจำนวน 346 ชุด ผลวิจัยคือระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม การจัดการขยะ

¹อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Abstract

The purpose of this research was to study the levels and factors affecting public participation in waste management in Khun Phad Pheng Sub-District Municipality, U-Thong District, Suphanburi Province. From the collection of 346 data sets, the research findings were that public participation in waste management was at a high level, and the perception of information affecting the participation of people in waste management is statistically significant in all areas.

Keywords: Factors affecting participation, Waste management

บทนำ

เทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ความรับผิดชอบในการให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้มีการดำเนินงานด้านการจัดการขยะในชุมชนตลอดมาเพื่อให้เกิดคุณภาพด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนในชุมชน อีกทั้งเพื่อเป็นการสนองตอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) กระทรวงมหาดไทย อีกด้วย ซึ่งในปี พ.ศ. 2559 เทศบาลตำบลขุนพิดเพ็งได้ร่วมกับเทศบาลตำบลสระยาโสม และเทศบาลตำบลพลับพลาไชย จัดทำโครงการผลิตไฟฟ้าโดยใช้ขยะชุมชนเพื่อที่จะช่วยฟื้นฟูให้สภาพแวดล้อม สุขอนามัยของประชาชนดีขึ้น ห่างไกลจากโรคภัย และช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกในการทิ้งและกำจัดขยะให้แก่ประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งโครงการดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะเพื่อจะได้ทราบถึงระดับของการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ เพื่อเป็นการสนับสนุนโครงการดังกล่าวให้เกิดเป็นรูปธรรมและสำเร็จผลดังวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น

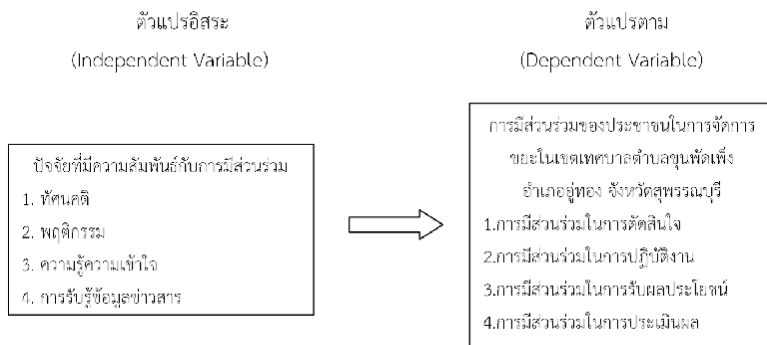
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประชากรอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลชุดพัดแฟ้ง จำนวนประชากร รวม 5,398 คน หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973, p. 887) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ 372 คน ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating scale) ตามแบบของ Likert (1967, pp. 90-95) จัดส่งแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 372 ฉบับ ด้วยตนเอง และทางออนไลน์ (Google Form) โดยมีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 346 ฉบับ และใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความมีอิทธิพลต่อกันระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระกับตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลชุดพัดแฟ้ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

(วุทธิเมธว์ เกื้อกอบ, 2562)

ผลการวิจัย

ผลวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็งอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ทศนคติ	3.56	1.56	มาก
2. พฤติกรรม	3.61	0.59	มาก
3. ความรู้ความเข้าใจ	3.84	0.61	มาก
4. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	3.61	0.60	มาก
รวม	3.65	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ($\bar{X} = 3.84$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาตัวแปรด้านพฤติกรรมและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.61$) อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ตัวแปรด้านทัศนคติมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.56$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับปัจจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะในเขตเทศบาล ตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัด สุพรรณบุรี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.44	0.80	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	3.56	0.58	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.45	0.61	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.49	0.60	มาก
รวม	3.49	0.57	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ($\bar{X} = 3.56$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.49$) อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.44$)

ผลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ
ในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
(n = 346)

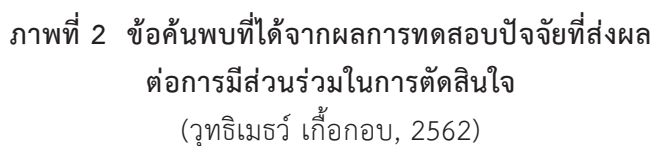
ปัจจัยทำนาย	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย			
	b	Beta	ค่า t	ค่า p
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	0.801	0.597	14.662	0.000
2. ด้านทัศนคติ	0.151	0.219	5.382	0.000
ค่าคงที่	0.011			

$R = 0.698, R^2 = 0.487, \text{Adj. } R^2 = 0.485, F = 163.134$

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสมการ คือ

$$\text{การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ} = (0.011) + (0.801) \text{การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร} + (0.151) \text{ทัศนคติ}$$

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย โดยค่า Adjusted R^2 เท่ากับ 0.485 หมายความว่า ตัวแปรด้านการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารและด้านทัศนคติ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลง ของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้ร้อยละ 48.5 โดยตัวแปรด้านการรับรู้ข่าวสาร มีสัมประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ 0.801 หมายความว่า การเพิ่มระดับ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 1 หน่วย ทำให้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสูงเพิ่มขึ้น 0.801 หน่วย สำหรับตัวแปรด้านทัศนคติ มีสัมประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ 0.151 หมายความว่า การเพิ่มระดับทัศนคติ 1 หน่วย ทำให้การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจสูงเพิ่มขึ้น 0.151 หน่วย ดังแสดงในภาพที่ 2

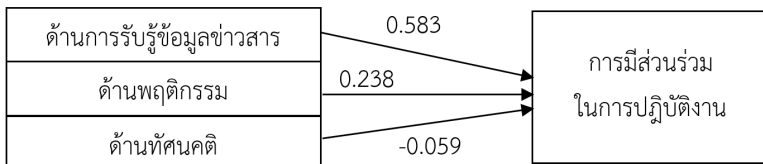
ปัจจัยทำนาย	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย			
	b	Beta	ค่า t	ค่า p
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	0.583	0.601	12.383	0.000
2. ด้านพฤติกรรม	0.238	0.241	4.596	0.000
3. ด้านทัศนคติ	-0.059	-0.117	-2.851	0.005
ค่าคงที่	0.809			

$R = 0.745, R^2 = 0.554, \text{Adj. } R^2 = 0.550, F = 141.817$

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสมการ คือ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน = $(0.809) + (0.583)$
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
 $+ (0.238)$ พฤติกรรม $+ (-0.059)$
ทัศนคติ

จากตารางที่ 4 พบว่าการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย โดยค่า Adjusted R^2 เท่ากับ 0.550 หมายความว่า ตัวแปรด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านพฤติกรรม และด้านทัศนคติ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 55.0 โดยตัวแปรด้านการรับรู้ข่าวสาร มีสัมประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ 0.583 หมายความว่า การเพิ่มระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 1 หน่วย ทำให้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสูงเพิ่มขึ้น 0.583 หน่วยตัวแปรด้านพฤติกรรม มีสัมประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ 0.238 หมายความว่า การเพิ่มระดับพฤติกรรม 1 หน่วย ทำให้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสูงเพิ่มขึ้น 0.238 หน่วย สำหรับตัวแปรด้านทัศนคติ มีสัมประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ -0.059 หมายความว่า การเพิ่มระดับทัศนคติ 1 หน่วย ทำให้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานลดลง 0.059 หน่วย ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ข้อค้นพบที่ได้จากผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน
(วุทธิเมธว เกื้อกอบ, 2562)

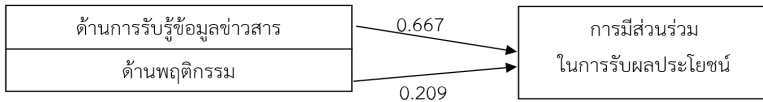
ปัจจัยทำนาย	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย			
	b	Beta	ค่า t	ค่า p
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	0.667	0.647	14.649	0.000
2. ด้านพฤติกรรม	0.209	0.199	4.515	0.000
ค่าคงที่	0.284			
$R = 0.794, R^2 = 0.630, \text{Adj. } R^2 = 0.628, F = 291.869$				

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์สมการ คือ

$$\text{การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์} = (0.284) + (0.667) \text{การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร} + (0.209) \text{พฤติกรรม}$$

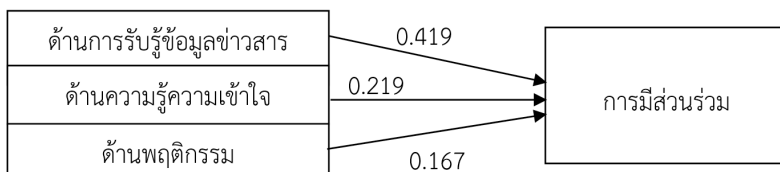
จากตารางที่ 5 พบว่าการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย โดยค่า Adjusted R^2 เท่ากับ 0.628 หมายความว่า ตัวแปรด้านการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารและด้านพฤติกรรม สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ได้ร้อยละ 62.8 โดยตัวแปร ด้านการรับรู้ข่าวสาร มีสัมประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ 0.667 หมายความว่า การเพิ่มระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 1 หน่วย ทำให้การมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์สูงเพิ่มขึ้น 0.667 หน่วย และตัวแปรด้านพฤติกรรม มีสัมประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ 0.209 หมายความว่า การเพิ่มระดับพฤติกรรม 1 หน่วย ทำให้การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์สูงเพิ่มขึ้น 0.209 หน่วย

ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ข้อค้นพบที่ได้จากผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งผล
ต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
(วูทธิเมธว เกื้อกอบ, 2562)

จากตารางที่ 6 พบว่าการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย โดยค่า Adjusted R^2 เท่ากับ 0.500 หมายความว่า ตัวแปรด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านความรู้ความเข้าใจและด้านพฤติกรรม สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลได้ร้อยละ 50.0 โดยตัวแปรด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีสัมประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ 0.419 หมายความว่า การเพิ่มระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 1 หน่วย ทำให้การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสูงเพิ่มขึ้น 0.419 หน่วย ตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจ มีสัมประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ 0.219 หมายความว่า การเพิ่มระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 1 หน่วย ทำให้การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสูงเพิ่มขึ้น 0.219 หน่วย สำหรับตัวแปรด้านพฤติกรรม มีสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ 0.167 หมายความว่า การเพิ่มระดับพฤติกรรม 1 หน่วย ทำให้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสูงเพิ่มขึ้น 0.167 หน่วย ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ข้อค้นพบที่ได้จากผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งผล
ต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
(วุทธิเมธวี เกื้อกอบ, 2562)

อภิปรายผลการวิจัย

ระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง
จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าประชาชนมีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทุกด้านเป็นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็น ทัศนคติ พฤติกรรม ความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวกับจัดการขยะ ในเขตเทศบาลตำบลขุนพิตเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี หรืออาจจะกล่าวอีกนัยว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลขุนพิตเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรีมีความตื่นตัวในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิตเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ในระดับมาก ดังนั้นแล้วหากนำปรากฏการณ์นี้ มาเป็นประโยชน์ในแง่การจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิตเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ (2531) กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนเมื่อมองในแง่การบริหารงานพัฒนาจะพบว่า 1) จะช่วยทำให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน 2) ประชาชนจะมีความผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น 3) การดำเนินโครงการจะราบรื่นได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น 4) โครงการจะให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้นและมีการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนา มากขึ้น 5) จะช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น และสาเหตุที่ส่งผลให้ระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลขุนพิตเพ็ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรีมีมากนั้นสอดคล้องกับแนวคิดของนรินทร์ จงวุฒิเวศน์ (2527) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือต่อบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการลงแขกการส้างโบสถ์วิหาร 2) ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย 3) อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคล ที่มีอำนาจเหนือกว่าทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ เช่น บังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส ฯลฯ เช่นเดียวกับกาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ (2530) ได้กล่าวว่า ปัจจัยของการมีส่วนร่วมของประชาชน ขึ้นอยู่กับ 1) ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองว่าสามารถจะช่วยเหลือผู้อื่นได้และ จะต้องแสดงศักยภาพจะเข้าร่วมต่อการพัฒนา 2) โครงการเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่มีเงื่อนไขแบบเศรษฐกิจ เป็นข้อเรียกร้องเบื้องต้นที่ทำให้คนจนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ 3) หน่วยครอบครัวมีความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมและการควบคุมจากเบื้องล่าง 4) การให้อิสระแก่กลุ่มชาวบ้านที่จะตัดสินใจด้วยกันในกิจกรรมต่างๆ จะสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพ ที่มีอยู่ในตัวเองให้เกิดขึ้นในหมู่ชาวบ้าน 5) การตัดสินใจร่วมกลุ่มไม่ได้เป็นหลักการตามเหตุผลของการเก็งกำไร ผลประโยชน์สูงสุดทางวัตถุ หากแต่ตัดสินใจเข้าร่วมบนพื้นฐานคุณค่าอย่างอื่น ผลประโยชน์ทางวัตถุเป็นสิ่งที่ตามมา เป็นต้น

และถึงแม้ผลการวิจัยจะพบว่าปัจจัยด้านทัศนคติจะอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งมีข้อสังเกตจากคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกที่ดีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนั้น ผลวิจัยแสดงให้เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจเนื่องจากเป็นตัวแปรเดียวที่อยู่ในระดับน้อยในขณะที่ตัวแปรอื่นๆอยู่ในระดับปานกลางและมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Eagly & Chaiken, 1993, pp. 426-427) ที่กล่าวว่าความรู้สึกนึกคิดเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของทัศนคติ ดังนั้นองค์ประกอบแรก การประเมินค่า (Cognitive aspect) เห็นความสำคัญของสิ่งหนึ่ง ๆ หรือพฤติกรรมหนึ่ง ๆ กล่าวคือ การเห็นประโยชน์มาก

และการเห็นโทษน้อยของสิ่งนั้น ๆ โดยในการทำงาน บุคคลมักมีความรู้สึกว่างานที่ตนทำนั้นมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความเห็นว่า งานของตนเป็นประโยชน์มากกว่าเป็นโทษ องค์ประกอบที่สองความรู้สึก (Affective aspect) เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ หรือพฤติกรรมหนึ่ง ๆ ทั้งในทางบวก เช่น เป็นสิ่งที่น่าพอใจ น่าสนใจ เป็นสิ่งที่ดึงดูดชื่นชม ยกย่อง เป็นต้น และในทางลบ เช่น เป็นสิ่งที่น่าเบื่อ น่ากลัว ไม่ชอบ รังเกียจ เป็นต้น โดยในการทำงานนั้น บุคคลอาจมีความรู้สึกชอบใจในหน้าที่การงานของตน งานตรงกับอุปนิสัยของตน รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำงานนี้ หรือในทางตรงข้าม อาจรู้สึกเบื่อหน่ายในการทำงาน มีความรู้สึกท้อแท้รู้สึกยุ่งยาก (Staw อ้างถึงใน Porter & Steers, 1983, p. 115) องค์ประกอบที่สาม ความพร้อมที่จะกระทำ (Behavioral intention aspect) เป็นความรู้สึกทั้งในทางบวกว่า ตนยินดีที่จะกระทำสิ่งนั้น หรือถ้ามีโอกาสจะเลือกกระทำสิ่งนั้น รวมทั้งในทางตรงข้าม ที่ต้องการหลบหลีก หลีกเลี่ยงการกระทำสิ่งนั้น ซึ่งอยู่ในรูปของความคิดพร้อม จะแสดงออก (Good, 1973, p. 54; Kender, 1963)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติ ด้านพฤติกรรม ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และด้านทัศนคติ ส่วนตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านพฤติกรรม และด้านทัศนคติ นอกจากนี้ ยังมีตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและด้านพฤติกรรม

และมีตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านพฤติกรรม

จากผลการวิจัยจะสังเกตเห็นได้ว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอยู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีในทุกด้าน คือตัวแปรด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการรับรู้ข่าวสารเป็นการแลกเปลี่ยน อภิปราย ถ่ายทอดข่าวสารต่าง ๆ ระหว่างสมาชิกในสังคม สมาชิกต่าง ๆ สามารถเป็นส่วนหนึ่งของสังคมด้วย การรับรู้ข่าวสาร ในแต่ละสังคมขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละสังคมนั้นด้วย (Wilmot, 1987) ในสังคมประชาธิปไตย ขบวนการรับรู้ข่าวสาร ย่อมมีอิสระและหลากหลายรูปแบบมากกว่า สังคมเผด็จการ (Huang & Wang, 2009) และการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการที่ปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ร่วมมือ ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ตั้งแต่การคิดริเริ่มพิจารณา ตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ในกิจกรรมทางการบริหาร การสนใจติดตามข่าวสารทางระบอบราชการ สนทนา อภิปรายพูดคุย ในประเด็นทางการบริหารหรือการปกครอง การมีส่วนในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนในการดำเนินงาน การมีส่วนในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา การมีส่วนในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินงาน (Cohen & Uphoff, 1977 p. 81; Reeder, 1974; United Nation, 1981) จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่มีผลต่อการผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอยู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1. ในภาพรวมทั้งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าเป็นโอกาสที่เทศบาลตำบลขุนพิดเพ็งอำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีจะต้องเร่งสร้างกิจกรรมในการจัดการขยะโดยทุกกิจกรรมจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนให้ได้มากที่สุด เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นชัดเจนแล้วว่าประชาชนมีทั้งต้องให้ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอยู่ในระดับมากนั้นเองความสำคัญกับการสร้างความรู้สึที่ดีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลให้เพิ่มขึ้น เนื่องจากข้อค้นพบจากงานวิจัยพบว่ายังเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยตรวจสอบตัวแปรตัวนี้ว่ามาจากไหน?

2. เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีในทุกด้าน ดังนั้นเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการเร่งสร้าง และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ ระยะเวลา งบประมาณ และด้านเนื้อหา จึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษานี้เป็นการศึกษาประชากรในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จึงมีข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไปว่า ควรมีการขยายพื้นที่การวิจัยให้ครอบคลุมพื้นที่ที่อยู่ภายใต้โครงการผลิตไฟฟ้าโดยใช้ขยะชุมชน ได้แก่ เทศบาลตำบลสระยายโสม และเทศบาลตำบลปลับปลาไชย อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จะได้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว และเพื่อจะได้ทราบถึงความพร้อมในการที่จะมีโครงการผลิตไฟฟ้าโดยใช้ขยะชุมชนต่อไป ควรระบุให้ชัดเจน มากกว่านี้ เสนอแนะกว้างเกินไป

2. การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณเท่านั้น จึงมีข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไปว่า ควรมีการทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ. (2530). *การพึ่งตนเองศักยภาพในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นพิมพ์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531). *การมีส่วนร่วมของประชาชน. วารสารพัฒนาชุมชน*. 71-72
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1977). *Rural Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation. In Rural Development Monograph No. 2* The Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *Psychology of attitudes*. Fort Worth. TX: Harcourt.
- Good, C. V. (Ed.). (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Huang, T. T., & Wang, W. S. (2009). Comparison of three established measures of fear of falling in community-dwelling older adult: Psychometric testing. *International Journal of Nursing Studies*, 46, 1313-1319.
- Kender, H. H. (1963). *Attitude*. Retrieved October 25, 2009, from <http://www.novabizz.Ace/Attitude.htm>
- Likert, R. (1967). *"The Method of Constructing and Attitude Scale"*. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.

- Porter, L. W., & Steers, R. M. (1983). Organization work and personal factor in turnover and absenteeism. *Psychological Bulletin*, 5, 111-151.
- Reeder, W. W. (1974). *Some aspects of the informal social participation of farm families in New York State*. New York: Cornell University Press.
- United Nation. (1981). *Department of International Economic and Social Affair. Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and Nation Development*. Report of The Meeting for The Adhoc Group of Expert. New York: United Nation
- Wilmot, W. W. (1987). *Dyadic communication*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.

การพิจารณาข่าวลวงตามหลักเกสปุตติสูตร

The Consideration of Fake News by Using Kesaputti Sutta's Principle

(Received: Feb 5, 2020 Revised: Dec 10, 2020 Accepted: Dec 20, 2020)

พรพิมล จอโกชาอุดม¹

Pornpimol Jorphochaudom

พระมหาดิเดช สติวโร (สุขวัฒนาวดี)²

Phramaha Adidej Sativaro (Sukwattanawadee)

พระครูปลัดเจริญ วฑฒโน³

PhrakhuPalad Charoen Vaddhano

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันนี้ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญมาก อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้มีทั้งข้อมูลที่เป็นจริงและไม่จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของข่าวต่าง ๆ ในปัจจุบันจะพบทั้งข่าวจริงและข่าวปลอม ดังนั้นเมื่อได้รับข่าวต่าง ๆ มาแล้วสิ่งที่สำคัญประการแรกคือ การพิจารณาข่าวเหล่านั้นให้ดีเสียก่อนว่าเป็นข่าวจริงหรือข่าวลวง หลักเกณฑ์ในการพิจารณานี้ พระพุทธศาสนาได้ให้แนวทางไว้จาก “เกสปุตติสูตร” ในบทความนี้ได้วิเคราะห์หลักเกสปุตติสูตร แล้วสรุปเป็นแนวทางในการพิจารณาข่าวลวงเป็น 4 ขั้นตอนคือ (1) ใช้หลักความเชื่อ 10 ประการ

¹นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

²อาจารย์ประจำคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

³อาจารย์ประจำคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จากเกสปุตติสูตรในการพิจารณาข่าวต่าง ๆ โดยยังไม่รีบปลงใจเชื่อในข่าวนั้น ๆ ก่อน (2) พิจารณาด้วยหลักโยนิโสมนสิการว่า หากเชื่อในข่าวนั้น ๆ หรือหากมีการดำเนินการตามที่ข่าวนั้นแนะนำแล้วจะก่อให้เกิดกุศล หรืออกุศล (3) พิจารณาด้วยหลักปรโตโฆสะโดยการสอบถามทวนความกับผู้รู้ท่านอื่นเป็นความเห็นที่สอง ความเห็นที่สาม ฯลฯ เพื่อการได้รับข้อมูล หรือความเห็นเพิ่มเติม (4) ใช้ประสบการณ์ชีวิตที่ได้สะสมมาตลอดชีวิต ช่วยกลั่นกรองข่าวสารนั้น ๆ พิจารณาร่วมกับข้อมูลและความเห็นที่ได้มาจากการโยนิโสมนสิการและปรโตโฆสะตามข้อ (2) และข้อ (3) อีกครั้งหนึ่ง ก่อนการตัดสินใจว่า ข่าวนั้นเป็นข่าวจริงหรือข่าวลวง

คำสำคัญ: การรู้เท่าทันสื่อ การพิจารณาข่าวลวง หลักเกสปุตติสูตร

Abstract

Nowadays information is valuable and important. However, there is both true and fake information; especially news, people always encounter both real and fake news. Therefore, whenever receiving any news, it is necessary to consider whether it is true or fake news as the first priority. Buddhism has criteria for considering this by using guidelines from “Kesaputti Sutta”. In this article, analyzing the Kesaputti Sutta’s principle was done, and the result reveals the guidelines for considering fake news in four steps: 1) Using 10 principles of Kesaputti Sutta to consider that news first, 2) considering with the principle of Yonisomanasikara if believing that news or doing any action according to the news will lead to merit or bad deeds, 3) considering with the principle of Paratoghosa by consulting with other experts as a second opinion, third opinion, etc. to receive more information and additional comments, and 4) using experiences that have been accumulated throughout your life to help filter the news, together with the informational and opinions obtained from the Yonisomanasikara and Paratoghosa as stated in items 2) and 3) again before deciding whether it is true or fake news.

Keywords: Considering fake news, Dealing with fake news, Kesaputti Sutta’s principle

บทนำ

ข้อมูลข่าวสารถือเป็นสินทรัพย์ที่สำคัญของบริษัท แม้แต่ประเทศชาติเอง ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ก็นับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญชนิดหนึ่ง บริษัทธุรกิจขนาดใหญ่หลายบริษัทเช่น Facebook สามารถนำข้อมูลหรือข่าวสารที่มีอยู่มาใช้ทำประโยชน์สร้างรายได้อย่างมหาศาลให้กับบริษัท ปัจจุบันเรียกได้ว่าเป็นยุคสมัยของข้อมูลข่าวสาร ผู้ใดมีข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้อื่น หรือมีข้อมูลข่าวสารก่อนผู้อื่น ผู้นั้นจะได้รับชัยชนะไม่ว่าจะเป็นทางธุรกิจ เศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้มีทั้งข้อมูลที่เป็นจริงและไม่จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของข่าวต่าง ๆ ในปัจจุบันจะพบทั้งข่าวจริงและข่าวปลอม ตัวอย่างเช่น ในช่วงเวลาเดือนธันวาคม 2561 มีข่าวลือที่ถูกแชร์ในโลกโซเชียลระบุว่า “ข่าวด่วน จากกรมอุตุนิยมวิทยา ไม่เคยมีพายุกรณ์แบบนี้มาก่อนในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา คลื่นความหนาวจะแผ่ปกคลุมประเทศไทยทุกภาค ตั้งแต่ 24.00 น. คืนนี้เป็นต้นไป” จนต้องมีการออกข่าวชี้แจงโดยกรมอุตุนิยมวิทยายืนยันว่า ข้อมูลดังกล่าวไม่เป็นความจริง และทำให้ประชาชนเข้าใจผิด และขอชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในระยะที่ผ่านมาบริเวณความกดอากาศสูงที่ปกคลุมประเทศไทยตอนบนมีกำลังอ่อน ทำให้บริเวณดังกล่าวมีอุณหภูมิที่สูงขึ้น อากาศมีความชื้น และมีหมอกหนาบางพื้นที่ (ดับฝันคนรอหนาว อุตุฯ แจงข่าวลวง อุณหภูมิลดฮวบ, 2561, ออนไลน์)

ปัจจุบันการสื่อสารข้อมูลข่าวสารมีหลายช่องทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจะมีทั้งข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง ข่าวที่เป็นจริงบางส่วนหรือไม่เป็นจริงทั้งหมด เช่น ข่าวปลอม ข่าวลวง ข่าวที่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อ ในส่วนของข่าวปลอม ข่าวลวง (Faked News) นั้นเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่สร้างความไม่สงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งเปรียบเหมือนมีการทำสงครามกันทางจิตวิทยา ด้วยข้อมูลข่าวสารในโลกของดิจิทัลหรือไซเบอร์ (Psychological Cyber Warfare) โดยการใช้ข้อมูลหรือ

ข่าวสารอันเป็นเท็จ ข่าวปลอม หรือข่าวลวงบางครั้งใช้วาทีสร้างเกลียดชัง (Hate Speech) กรณีของประธานาธิบดีทรัมป์ที่ชนะการเลือกตั้งนั้น เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในการใช้ข้อมูลข่าวสารทางโซเชียลมีเดียเพื่อการเอาชนะกันทางการเมือง ทุกวันนี้ข้อมูลข่าวสารจากทางโซเชียลมีเดียมีผลกระทบต่อสังคมมาก ทำอย่างไรเราจึงจะสามารถปรับเปลี่ยนสังคมจากสังคมฐานความเชื่อเป็นสังคมฐานความรู้ที่สามารถวิเคราะห์ วิจัย แยกแยะ ค้นหาหาความจริง สำหรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ปัจเจกบุคคลได้รับมา

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า เมื่อได้รับข่าวสารแล้ว สิ่งที่สำคัญประการต่อมาคือ การพิจารณาข่าวเหล่านั้นให้ดีเสียก่อนว่าเป็นข่าวจริงหรือข่าวลวง หลักเกณฑ์ในการพิจารณานี้ พระพุทธศาสนาได้ให้แนวทางไว้จาก “เกสปุตติสูตร” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, 20, 66, น. 255 - 263)⁴ ซึ่งเป็นพระสูตรที่ว่าด้วยการพิจารณาให้ดีเสียก่อนที่จะเชื่ออะไรลงไป ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาว่า จะสามารถนำหลักเกสปุตติสูตรมาพิจารณาข่าวลวงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางให้คนรุ่นใหม่ได้น้อมนำพระสูตรนี้ไปใช้อย่างกว้างขวางสืบไป

1. ข่าวลวง ข่าวปลอม ที่ปรากฏในสังคมไทย

สังคมไทยในปัจจุบันได้สัมผัสกับข่าวประเภทต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีทั้งข่าวจริงข่าวลวง ถ้าเป็นข่าวจริงก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้รับข่าวนั้น แต่ถ้าเป็นข่าวลวงหรือข่าวปลอมอาจก่อให้เกิดภัยหรือผลเสียต่อผู้ที่ได้รับข่าวนั้นได้ จึงนับได้ว่า ข่าวลวงหรือข่าวปลอมเป็นมหันตภัยเงียบที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

4 พระไตรปิฎกที่ใช้อ้างอิงในงานวิจัยนี้คือ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีข้อกำหนดดังนี้ตัวเลขแรกในวงเล็บ หมายถึง เล่มที่, ตัวเลขที่สอง หมายถึง ข้อที่, ตัวเลขที่สาม หมายถึง หน้าที่, จากตัวอย่างนี้คือ พระไตรปิฎกเล่มที่ 20 ข้อที่ 66 หน้าที่ 255 - 263.

กฎหมาย The Protection from Online Falsehoods and Manipulation Act ซึ่งเป็นกฎหมายที่ประเทศสิงคโปร์นำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่อง Fake News มีผลบังคับใช้ในวันที่ 2 ตุลาคม 2562 แล้ว กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ Online platforms ต่าง ๆ รวมถึง Social Networking, Search Engine และผู้ให้บริการรวบรวมข่าวทั้งหลายต้องทำการแก้ไขหรือลบทิ้งข่าวต่าง ๆ ที่รัฐบาลสิงคโปร์พิจารณาแล้วว่าเป็นข่าวลวงหรือข่าวปลอม หากบริษัทหรือหน่วยงานใดฝ่าฝืน มีกำหนดโทษค่าปรับหนึ่งล้านเหรียญสิงคโปร์ และสำหรับเอกชนรายใดทั้งที่อยู่ในประเทศหรือนอกประเทศ หากฝ่าฝืน มีกำหนดโทษเป็นค่าปรับ 60,000 เหรียญสิงคโปร์หรือถูกจำคุกเป็นเวลา 10 ปี (Ashley Westerman, 2019) จากตัวอย่างในเรื่องนี้จะเห็นได้ว่าต่างประเทศให้ความสำคัญกับข่าวลวง ข่าวปลอมเป็นอย่างมากจนต้องออกเป็นกฎหมายมาบังคับใช้ ทั้งนี้เพราะข่าวลวง ข่าวปลอมเป็นมหันตภัยเงียบที่เกิดขึ้นในสังคม สำหรับประเทศไทยมีข่าวลวงเกิดขึ้นมากมาย เช่น ข่าวลวงเกี่ยวกับการเตือนภัยพิบัติ ข่าวลวงที่กระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ การหลอกลวงให้ลงทุน การขายสินค้าอันตรายและผิดกฎหมาย สิ่งเหล่านี้เป็นมหันตภัยเงียบซึ่งทางรัฐบาลก็เริ่มตระหนักในเรื่องนี้และได้มีการประชุมหารือเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาข่าวปลอม (Fake News) โดยเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2562 นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เปิดเผยในการประชุมหารือเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาข่าวปลอม (Fake News) ว่าเป็นการเร่งรัดนโยบายด้านการส่งเสริมความมั่นคงทางด้านดิจิทัล มุ่งเน้นด้านการเผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้อง โดยกล่าวว่า

“ด้วยปัจจุบันพฤติกรรมกรรมการบริโภคข่าวสารของพี่น้องประชาชนเปลี่ยนแปลงจากยุคก่อนสมัยก่อนมาก ประชาชนใช้เวลาในการเข้าถึงข่าวสารได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว จากสื่อออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ กระทรวงดิจิทัลฯ ตั้งใจบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจะตั้งคณะกรรมการโดยมีตัวแทน

จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายใน 1 สัปดาห์ เพื่อทำงานและศึกษาถึงกรอบแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ พรบ. กฎหมายต่าง ๆ ที่แต่ละหน่วยงานถืออยู่ เพื่อผลักดันให้เกิดศูนย์เฟคนิวส์เซ็นเตอร์ (Fake News Center) อย่างเป็นทางการภายใน 3 เดือนหลังจากนี้ ซึ่งผมเชื่อว่าศูนย์ฯดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชน เพราะปัจจุบันมีความเข้าใจผิด กระแสข่าวลวงเกิดขึ้นต่อเนื่องทุกวัน ส่งผลกระทบต่อประชาชนมาโดยตลอด” (Workpoint News, 2562, ออนไลน์)

แม้ว่ารัฐบาลจะมีการดำเนินการบางส่วนเกี่ยวกับข่าวลวง ข่าวปลอมก็ตาม แต่ละบุคคลควรต้องพิจารณาหาทางป้องกันตนเองจากอันตรายอันเกิดจากข่าวลวง ข่าวปลอมที่แพร่ระบาดอยู่ในทุกส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวต่าง ๆ ที่มาจากสังคมออนไลน์ แนวทางในการป้องกันภัยจากข่าวลวง ข่าวปลอม ที่น่าสนใจมากแนวทางหนึ่งคือ แนวทางตามหลักเกสปุติสูตร

2. เกสปุติสูตร: การปลงใจเชื่อในสิ่งที่ถูกต้อง

หากศึกษาจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา จะพบพระสูตรสำคัญพระสูตรหนึ่งชื่อว่า “เกสปุติสูตร” ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสสอนแก่ชาวกาลามะ ในเกสปุติตนีคม ทรงสอนหลักความเชื่อ 10 ประการที่ว่า อย่ารีบร้อนปลงใจเชื่อ พร้อมทั้งสอนว่า หากปราศจากความโลภ ความโกรธ ความหลง มีสัมปชัญญะ มีสติมั่นคงแล้ว ย่อมบรรลุความเบาใจ 4 ประการ ไม่มีโทษ ไม่มีผู้ติเตียน ไม่เป็นทุกข์ นอกจากนี้ยังสอนถึงธรรมที่ควรเข้าถึงด้วยว่าควรมีลักษณะอย่างไร จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญที่ปรากฏในเกสปุติสูตร เพื่อนำมาประยุกต์ในโลกปัจจุบันที่เป็นยุคของเศรษฐกิจดิจิทัล โลกที่มีข้อมูลข่าวสารท่วมท้น โลกที่มีข่าวเท็จ ข่าวปลอม ข่าวลวงเต็มไปหมด

2.1 สารสำคัญของเกสปุตติสูตร

เกสปุตติสูตร เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนแก่พวกกาลามะชาวเกสปุตตนิคมซึ่งมีความคับข้องใจในสมณพราหมณ์ทั้งหลายที่ต่างก็แสดงประกาศคติความเชื่อถือ ความคิดเห็นของตนแล้วกล่าววาทะกระทบกระเทียบ กล่าวดูหมิ่นกล่าวข่มคติความเชื่อถือ ความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เกิดความสงสัยลังเลใจในสมณพราหมณ์เหล่านั้นว่า ใครพูดจริง ใครพูดเท็จ พระพุทธเจ้าจึงทรงตอบคำถามพวกกาลามะชาวเกสปุตตนิคม ด้วยหลักการพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อว่า อย่ารีบปลงใจเชื่อในเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้รับฟังมาโดยทรงแสดงหลักการเกี่ยวกับความเชื่อ 10 ประการว่า

- 1) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการฟังตามกันมา
 - 2) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการถือสืบ ๆ กันมา
 - 3) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการเล่าลือ
 - 4) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอ้างตำราหรือคัมภีร์
 - 5) อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรรกะ
 - 6) อย่าปลงใจเชื่อเพราะการอนุমান
 - 7) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล
 - 8) อย่าปลงใจเชื่อเพราะเข้าได้กับทฤษฎีที่พินิจไว้แล้ว
 - 9) อย่าปลงใจเชื่อเพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าจะเป็นไปได้
 - 10) อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับถือว่า ท่านสมณะนี้เป็นครูของเรา
- (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, 20, 66, 257)

สารสำคัญของเกสปุตติสูตรสามารถวิเคราะห์โดยแยกประเด็นหลักความเชื่อ 10 ประการเป็น 3 กลุ่มได้ดังนี้

ก) กลุ่มที่ 1 กลุ่มความเชื่อตามประเพณีและเสียงของคนส่วนใหญ่ ประกอบด้วย ข้อที่ 1 อย่าปลงใจเชื่อด้วยการฟังตามกันมา ข้อที่ 2 อย่าปลงใจเชื่อด้วยการถือสืบ ๆ กันมา ข้อที่ 3 อย่าปลงใจเชื่อด้วยการเล่าลือ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ปัจจุบันประเด็นการฟังตามกันมา หรือการถือสืบ ๆ กันมา หรือการเล่าลือกันมานั้น มักจะนำมาส่งต่อ ๆ กันทางสื่อสังคม (Social Media) อันเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคมอย่างมาก เนื่องจากส่วนใหญ่มักจะเป็นข่าวหรือเรื่องราวที่ไม่ค่อยถูกต้องตามความเป็นจริง หรือไม่จริง บางครั้งเป็นข่าวเท็จ ข่าวลวง หรือข่าวปลอม ยกตัวอย่างเช่น การปล่อยข่าวว่ามีระเบิดที่นั่นที่นี่ แล้วด้วยความหวังดีก็ส่งต่อ ๆ กันไป จนแพร่กระจายออกไปทั่ว จนทำให้สังคมเกิดความตื่นตระหนก เป็นต้น เรื่องทำนองนี้มีมาแล้วในอดีต ตัวอย่างในคัมภีร์ก็มีดังเช่น กรณีของพระเจ้าลิจงวี พระนามว่าภททียะเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ณ ภูฏาการศาสดาปามหาวัน เขตกรุงเวสาลีและกราบทูลถามพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับข่าวลือของสาวก ของพวกอัญญเดียรเถียที่กล่าวถึงพระพุทธเจ้าว่า เป็นผู้มียาและทรงรู้มายา ที่เป็นเหตุให้สาวกของพวกอัญญเดียรเถียกลับใจ พระพุทธเจ้าตรัสสอนท่านภททียะ ว่าอย่าปลงใจเชื่อด้วยหลักความเชื่อ 10 ประการ พร้อมทั้งตรัสเรื่องธรรม ที่เป็นอกุศล อันได้แก่ โลภะ โทสะ โมหะ เป็นธรรมที่มีโทษ ผู้รู้ดีเตียน เป็นไปเพื่อไม่เกื้อกูล เพื่อทุกข์ จึงควรละธรรมเหล่านี้เสีย ส่วนธรรมที่เป็น อกุศล อันได้แก่ อโลภะ อโทสะ อโมหะ เป็นธรรมที่ไม่มีโทษ ผู้รู้สรรเสริญ เป็นไปเพื่อเกื้อกูล เพื่อสุข พึงควรเข้าถึงธรรมเหล่านี้ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, 21, 193, น. 283 - 289)

จะเห็นได้ว่าหากไม่รีบปลงใจเชื่อด้วยการฟังตามกันมา หรือการถือสืบ ๆ กันมา หรือการเล่าลือกันมานั้น แล้วพิจารณาว่าเป็นกุศล หรืออกุศลตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอน จะสามารถทราบถึงความจริงตามความเป็นจริงได้อย่างแน่นอน

ข) กลุ่มที่ 2 กลุ่มความเชื่อตามคัมภีร์ และบุคคลที่น่าเชื่อถือ ประกอบด้วย ข้อที่ 4 อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอ้างตำราหรือคัมภีร์ ข้อที่ 10 อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับถือว่ามีอำนาจเป็นครูของเรา สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

บางครั้งตำราหรือคัมภีร์หรือแม้แต่สมณะที่เป็นครูของเรา หรือเป็นอาจารย์ของเรา หรือเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของเราก็ก็ดผิดพลาด ได้ดังตัวอย่างย้อนรอยเหตุการณ์โศกนาฏกรรมช็อกโลก ที่บุคคลเพียงคนเดียว สามารถพูดเกลี้ยกล่อมให้คนเกือบหนึ่งพันคน ชาย หญิง และเด็ก ต้มยาพิษฆ่าตัวตายหมู่พร้อม ๆ กันได้ โดยย้อนหลังไปในปี ค.ศ.1978 ที่เมืองกายานา (Guyana) ทวีปแอฟริกา ลัทธิสังคมนิยมสุข “พีเพิลส์ เทมเปิ้ล (Peoples Temple)” ถูกก่อตั้งขึ้น โดย จิมส์ วอเรน โจนส์ “ปาปา” ของบรรดาผู้ให้ความศรัทธา ทุกอย่างเริ่มต้นขึ้นในปี ค.ศ.1950 ที่โบสถ์เล็ก ๆ แห่งหนึ่งในเมืองอินเดียนาโพลิส จากนั้นเมื่อมีผู้ให้การสนับสนุนมากขึ้น กลุ่มคนเหล่านี้ จึงย้ายถิ่นไปอยู่ที่เมืองซานฟรานซิสโก ในปี ค.ศ.1970 ซึ่งในเวลานั้น มีผู้ให้การสนับสนุน ชายที่ชื่อว่าจิม โจนส์ นับพันคน เข้าร่วมแล้ว สงบสุข สันติ เท่าเทียม เสมอภาค ความเป็นเจ้าของร่วมกัน และวาทศิลป์ อันเอกอุของ จิม โจนส์ ที่เคยถึงขนาดอวดอ้างว่ามีเงาของพระคริสต์ อยู่ในร่างของตัวเอง ทั้งหมดนี้ถูกพุดตรอกหู ให้บรรดาสาวกได้รับฟังทุกครั้ง ในระหว่างการเทศนาสั่งสอน และเมื่อกำลังพลของผู้สนับสนุนเริ่มแข็งแกร่ง จิม โจนส์ จึงรวบรวมเงินจากบรรดาสาวก ไปซื้อที่ดินในดินแดนอันห่างไกล ที่เมือง “กายานา (Guyana)” ทวีปแอฟริกา เพื่อสร้างเมืองในฝัน โจนส์ ทาวน์ คือชื่อของเมืองที่ว่า ภายใต้ Concept คนจากหลายชนชั้น สามารถอยู่ร่วมกัน ได้อย่างมีความสุข โดยไม่ถูกโจมตีจากชนชั้นที่เหลื่อมล้ำ การฆ่าตัวตายหมู่นี้ เริ่มต้นจากการเรียกบรรดาผู้ศรัทธาทั้งหมดมารวมตัวกัน จากนั้น จิมส์ โจนส์ ได้สั่งให้มีการปรุงยาพิษ ซึ่งเป็นเหล้าองุ่นผสมไซยาไนด์ขึ้น และเมื่อทุกคน ที่อยู่ในอาการสงบมารวมตัวกัน วาทกรรมที่นำไปสู่โศกนาฏกรรมฆ่าตัวตาย หมู่ครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์โลก จึงหล่นออกมาจากปากของผู้นำลัทธิ สังคมนิยมสุขว่า “หากเราอยู่อย่างสันติไม่ได้ เราก็มาตายอย่างสันติเถิด และนี่ไม่ได้เป็นการฆ่าตัวตายเพื่อตัวเอง แต่เป็นการฆ่าตัวตายเพื่อปวงชีวิต และตายด้วยเกียรติอันสูงส่ง” (ทีมข่าวเฉพาะกิจไทยรัฐออนไลน์, 2560, ออนไลน์) เรื่องนี้เกิดขึ้นเนื่องจากความศรัทธา เมื่อจิตเกิดความศรัทธา

แล้วขาดปัญญา ก็มีความรู้สึกที่ไม่จำเป็นต้องหาวิธีการใด ๆ มาพิสูจน์อีก และจะฝังจิตลงลึกไว้ในจิตใต้สำนึกไปตลอดโดยไม่มีการโยนิโสมนสิการ เรื่องทำนองนี้ในอดีตก็เคยเกิดขึ้นมาแล้วดังกรณีของพระองค์ลุมพลี ซึ่งเป็นบุตรนางพราหมณีชื่อมนตานี ถูกตั้งชื่อว่า อหิงสกะ เมื่อถึงเวลาเล่าเรียนศิลปะ พวกญาติได้ส่งเขาไปยังเมืองตักกสิลา อหิงสกะมานพนั้นเป็นผู้มีปัญญาสมบูรณ์ด้วยวัตร ตั้งใจคอยรับใช้ ประพฤติเป็นที่พอใจ พุดจาไฟเราะ จนเป็นศิษย์โปรดของอาจารย์ เพื่อน ๆ อิจฉาริษยา จึงไปยุยงอาจารย์ว่า องค์ลุมพลีคิดจะทำร้าย อาจารย์จึงคิดจะกำจัดองค์ลุมพลีเสีย โดยบอกองค์ลุมพลีว่า ถ้าจะสำเร็จวิชาต้องฆ่าคนให้ได้ 1,000 คนเสียก่อน องค์ลุมพลีจึงออกเดินทางฆ่าคน แล้วตัดนิ้วหัวแม่มือมาคล้องที่คอเพื่อให้จำได้ว่าฆ่าไปกี่คนแล้วด้วยเหตุนี้เอง อหิงสกะจึงได้รับสมญานามว่า องค์ลุมพลี อย่างไรก็ตาม เมื่อฆ่าจนครบ 999 คนแล้ว ได้มาพบพระพุทธเจ้า ด้วยคำพูดอมตะที่องค์ลุมพลีร้องขอให้พระพุทธเจ้าหยุดว่า “หยุดก่อนสมณะ หยุดก่อนสมณะ” และพระพุทธเจ้าตรัสว่า “เราหยุดแล้ว องค์ลุมพลี ท่านต่างหากจงหยุด” อันเป็นคำตรัสที่องค์ลุมพลีสงสัย ต่อเมื่อได้ฟังคำอธิบายแล้ว ทำให้องค์ลุมพลีเข้าใจคำว่าหยุด ได้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาละการทำบาป ออกบวชเป็นภิกษุ จนบรรลุอรหัตตผล (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, 13, 347-350, น. 421-433)

จะเห็นได้ว่าแม้อาจารย์ของเราที่อาจผิดพลาดได้ ดังเช่นอาจารย์ของท่านองค์ลุมพลีที่สอนให้ไปฆ่าคนถึง 1,000 คนอันเป็นมิจฉาปฏิฐาน ท่านองค์ลุมพลีเองท่านปลงใจเชื่ออาจารย์โดยทันที ไม่ได้พิจารณาว่าเป็นเรื่องที่เป็นกุศลหรืออกุศลหากได้ทราบหลักความเชื่อ 10 ประการของพระพุทธเจ้ามาก่อน ก็คงไม่ต้องมาฆ่าคนเป็นจำนวนมากเช่นนี้ ขณะเดียวกันสาวกของผู้นำลัทธิสังคมอุดมสุขก็คงไม่ต้องมาสังเวทชีวิตด้วยศรัทธาในตัวผู้นำ หากได้มีการพิจารณาว่าเป็นเรื่องที่เป็นกุศลหรืออกุศลก่อนเช่นกัน

ค) กลุ่มที่ 3 กลุ่มความเชื่อตามกระบวนการวิธีคิด ประกอบด้วย ข้อที่ 5 อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรรกะ ข้อที่ 6 อย่าปลงใจเชื่อเพราะการอนุมาน ข้อที่ 7 อย่าปลงใจเชื่อด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล ข้อที่ 8 อย่าปลงใจเชื่อเพราะเข้าได้กับทฤษฎีที่พินิจไว้แล้ว และข้อที่ 9 อย่าปลงใจเชื่อเพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าจะเป็นไปได้ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

การอนุมาน หรือการคิดตรองตามแนวเหตุผล หรือเป็นไปตามทฤษฎีที่เคยคิดไว้ หรือดูรูปลักษณะแล้วน่าจะเป็นไปได้ นั้น บางครั้งก็ไม่เป็นไปตามกระบวนการที่คิด ตัวอย่างเช่น วิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย พ.ศ.2540 หรือเรียกทั่วไปในประเทศไทยว่า “วิกฤตต้มยำกุ้ง” เป็นช่วงวิกฤตการณ์ทางการเงินซึ่งส่งผลกระทบถึงหลายประเทศในทวีปเอเชีย เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2540 ก่อให้เกิดความกลัวว่าจะเกิดการล่มสลายทางเศรษฐกิจทั่วโลกเนื่องจากการแพร่ระบาดของวิกฤตทางการเงิน วิกฤตดังกล่าวเริ่มขึ้นในประเทศไทย เมื่อค่าเงินบาทลดลงอย่างมาก อันเกิดจากการตัดสินใจของรัฐบาลไทย ซึ่งมีพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ประกาศลอยตัวค่าเงินบาท ตัดการอิงเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐ หลังจากความพยายามทั้งหมดที่จะสนับสนุนค่าเงินบาทเมื่อเผชิญกับการแผ่ขยายแบบเกินเลยทางการเงิน (Financial Overextension) อย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่วนขับเคลื่อนอสังหาริมทรัพย์ในเวลานั้น ประเทศไทยมีภาระหนี้สาธารณะ ซึ่งทำให้ประเทศอยู่ในสภาพล้มละลาย ก่อนหน้าการล่มสลายของค่าเงิน และเมื่อวิกฤตดังกล่าวขยายออกนอกประเทศ ค่าเงินของประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียตกเหวี่ยงได้ และญี่ปุ่นก็ได้ทรุดตัวลงเช่นกัน ตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง และรวมไปถึงราคาสินทรัพย์อื่น ๆ และทำให้หนี้เอกชนเพิ่มสูงขึ้น (“สาเหตุ...ต้มยำกุ้ง” วิกฤตการณ์ทางการเงิน, 2560, ออนไลน์) สาเหตุหลักประการหนึ่งเพราะประเทศไทยขณะนั้นดอกเบี้ยในประเทศสูงราว 14-17% ต่อปี ในขณะที่ดอกเบี้ยเงินกู้ต่างประเทศถูกกว่าที่ประมาณ 5% ต่อปี ทำให้หลายคน

คิดด้วยตรรกะว่า กู้เงินต่างประเทศมาแล้วฝากธนาคารในประเทศที่มีความมั่นคง ย่อมได้กำไรส่วนต่างของดอกเบี้ยอย่างน้อย 9-10% หลายบริษัทและหลายคน คิดเช่นนั้น ดังนั้นเมื่อประเทศไทยลดค่าเงินบาทลงทำให้เกิดวิกฤตอย่างรุนแรง ทั้งประเทศลามไปถึงทั่วโลก เรื่องความเชื่อจากการอนุมาน ความเชื่อจากตรรกะนั้น มีมาแล้วตั้งแต่ในอดีต ดังตัวอย่างเช่นกรณีของพระปัญจวัคคีย์ซึ่งเคยอยู่ดูแลรับใช้ พระสิทธัตถะเมื่อครั้งยังทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาเป็นระยะเวลา 6 ปี การที่พระปัญจวัคคีย์ปลงใจเชื่อในตรรกะ ปลงใจเชื่อเพราะการอนุมาน ปลงใจเชื่อด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล ปลงใจเชื่อเพราะเข้าได้กับทฤษฎี ที่พินิจไว้แล้ว และปลงใจเชื่อเพราะมองเห็นรูปลักษณ์น่าจะเป็นไปได้ เมื่อเห็นพระสิทธัตถะหยุดการบำเพ็ญทุกรกิริยา ก็เข้าใจเอาเองว่าพระสิทธัตถะ หยุดการบำเพ็ญเพียรแล้ว คลายความเพียร เวียนมาเพื่อความเป็นคนมักมาก คงไม่ตรัสรู้ได้แน่ โดยยังขาดข้อมูลที่สำคัญก่อนการตัดสินใจเชื่อ ยังขาดข้อมูล ว่าการบำเพ็ญเพียรนั้นมีสามทางด้วยกัน การบำเพ็ญอัตตกิลมณานุโยค (การประกอบความลำบากเดือดร้อนแก่ตน) เป็นแนวทางหนึ่ง การบำเพ็ญ กามสุขัลลิกานุโยคในกามทั้งหลาย (การหมกมุ่นอยู่ด้วยกามสุขในกามทั้งหลาย) เป็นอีกแนวทางหนึ่ง แต่การบำเพ็ญเพียร ในแนวทางทั้งสองมิใช่แนวทาง ที่จะบรรลุผลนิพพานได้ ไม่ใช่แนวทางของพระอริยะ ไม่ประกอบประโยชน์ แต่แนวทางที่จะก่อให้เกิดญาณ ทำให้เกิดความสงบ ทำให้เกิดความรู้ยิ่ง เป็นไปเพื่อการตรัสรู้ เป็นไปเพื่อพระนิพพานนั้น คือแนวทางที่สามมัชฌิมาปฏิปทา แนวทางพอดีไม่สุดโต่งเอียงเข้าใกล้แนวทางทั้งสองข้างต้นนั้น (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, 4, 12-24, น. 18-31) ด้วยเหตุ จากการขาดข้อมูลที่พอเพียงดังกล่าว แล้วพระปัญจวัคคีย์รับปลงใจเชื่อ ด้วยตรรกะ รับปลงใจเชื่อเพราะการอนุมาน รับปลงใจเชื่อด้วยการคิดตรอง ตามแนวเหตุผล รับปลงใจเชื่อเพราะเข้าได้กับทฤษฎีที่พินิจไว้แล้ว และรับปลงใจเชื่อเพราะมองเห็นรูปลักษณ์ที่น่าจะเป็นไปได้ ทำให้เกิด การตัดสินใจผิดพลาดอย่างมหันต์

จากการวิเคราะห์สาระสำคัญของเกสปุตติสูตร โดยการแยกวิเคราะห์เป็นสามกลุ่มดังกล่าวข้างต้น เป็นการแสดงให้เห็น ผลของการรับปลงใจเชื่อโดยไม่ยึดหลักการเกี่ยวกับความเชื่อ 10 ประการ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงตามมาได้ในการตัดสินใจใด ๆ นั้น หากยึดหลักการ ในการละกิเลสและหลักการที่ควรเข้าถึงธรรม โดยการพิจารณาว่าเป็นโลภะ โทสะ โมหะ หรือโลภะ อโทสะ อโมหะ ก็จะทำให้การปลงใจเชื่อใด ๆ มีความถูกต้องตามความเป็นจริง เกิดความเบาใจ 4 ประการ ก่อให้เกิดปัญญา ก่อให้เกิดญาณ เป็นไปเพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้ และเพื่อพระนิพพานในที่สุดหากพิจารณาจากผล ที่ก่อให้เกิดปัญญาหรือแนวทางแห่งปัญญาแล้ว จะเห็นว่าเกสปุตติสูตร เป็นแนวทางแห่งปัญญาอย่างแท้จริงดังจะได้กล่าวต่อไป

3. วิเคราะห์การพิจารณาข่าวลงตามหลักเกสปุตติสูตร

เกสปุตติสูตรมีประโยชน์ทางตรงคือ สอนให้อย่ารีบปลงใจเชื่อ ในหลักการเกี่ยวกับความเชื่อ 10 ประการ จะช่วยให้ไม่มกมายเชื่ออะไรง่าย ๆ การตัดสินใจที่สำคัญ ๆ ก็จะไม่ผิดพลาด ความเชื่อหรือศรัทธานี้เป็นพลังสำคัญ พลังหนึ่งในพละ 5 (ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา) สำหรับการดำเนินกิจการต่าง ๆ รวมถึงการปฏิบัติพัฒนาจิตเพื่อเข้าสู่มรรคผลนิพพาน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนั้น มีความศรัทธาที่มกมายอยู่มาก ศรัทธาที่มกายนี้นำล้งทำหน้าที่แทนศรัทธา ที่แท้จริง เกี่ยวกับเรื่องศรัทธาที่มกายนี้น่านพุทธทาส อินทปญญ ได้บรรยาย ไว้ว่า

ดูให้ดี ๆ ในโลกปัจจุบันทั่วไปนี้ ศรัทธาที่มกาย นำล้งทำหน้าที่ แทนศรัทธาที่แท้จริง ที่นี้ก็ดี ที่กรุงเทพฯ ก็ดี ที่บ้านเมืองไหนก็ดี เขาก็ยังมีศรัทธา ที่มกาย มาทำหน้าที่แทนศรัทธาที่แท้จริง ถือศาสนา กันแต่ปาก ในที่ประชุม ก็พูดถึงศาสนา แต่การปฏิบัติมันไม่มี ยิ่งไปกว่านั้น ศรัทธาที่มกาย นั้นแหละ กลับมีอำนาจเหนือศรัทธาที่แท้จริง ความเล้าลือกันอย่งมกาย

รับถือปฏิบัติกันมากกว่าที่จะมีศรัทธาที่แท้จริง ศรัทธาที่มงายกำลังคืบคลานเข้ามาสู่วงการปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ (พระธรรมโกษาจารย์ (พุทธทาส อินทปญโญ), 2549, น. 56)

ศรัทธาที่แท้จริงคือ ศรัทธาที่ประกอบไปด้วยปัญญา หากบุคคลทั่วไปใช้หลักการเกี่ยวกับความเชื่อ 10 ประการในเกสปุตตสูตรนี้ก่อนที่จะเชื่อหรือมีความศรัทธาในสิ่งใด ๆ จะช่วยแก้ไขในเรื่องศรัทธาที่มงายให้ลดน้อยลงได้เป็นอย่างดี เป็นประโยชน์ที่เห็นได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ประโยชน์อีกทางหนึ่งของธรรมะจากเกสปุตตสูตรก็คือ ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า ข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับเข้ามานั้นเป็นข่าวสารที่ถูกต้องตรงความเป็นจริงหรือไม่ เป็นข่าวลวง

ข่าวปลอม ข่าวเท็จหรือไม่

โดยทั่วไปคนที่บริโภคมานั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือ ต้องการความรู้ ข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับหรือบริโภคเข้ามานั้นเป็นองค์ความรู้ชนิดหนึ่ง แต่ก่อนที่จะรับเข้ามาเป็นความรู้ติดตัวนั้นควรต้องพิจารณาก่อนว่าเป็นความรู้ที่ถูกต้องหรือไม่ เป็นความจริงหรือไม่ ในการพัฒนาปัญญาของบุคคลทั่วไปมักเกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งปัญญา 3 ประเภท หรืออาจกล่าวได้ว่า แหล่งที่มาของความรู้หรือปัญญานั้นมาได้สามทางด้วยกันคือ

1. สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากสุตะ ได้แก่ปัญญาที่คนทั่วไปจะพัฒนาขึ้นได้โดยต้องอาศัยสุตะ คือ เมื่อยังคิดเองไม่เป็น หรือคิดไปไม่ถึงมองอะไร ๆ ไม่ออก ไม่เข้าใจ ก็ต้องมีผู้แนะนำสั่งสอนบอกให้ เช่น มีท่านที่เรียกว่า เป็นกัลยาณมิตร อย่างพระพุทธเจ้า ท่านผู้รู้ครูอาจารย์ มาแนะนำชี้แจงอธิบาย จึงรู้เข้าใจยังความจริงได้ในระดับหนึ่ง อาจกล่าวสั้น ๆ ได้ว่า ปัญญาอันเกิดจาก ปรัตโธสะ

2. จินตามยปัญญา ปัญญาอันเกิดจากจินตะ ได้แก่การรู้จักคิด คือ เมื่อได้ความรู้เข้าใจในสุตะ เกิดมี สุตมยปัญญาจากการเล่าเรียนสดับฟังแล้วก็ฝึกโยนิโสมนสิการให้มองเห็นรู้เข้าใจกว้างไกลลึกรอบทั่ว ตลอดแยกโยงได้

ทำให้ก้าวต่อไปในการเข้าถึงความจริง และใช้ความรู้ได้อย่างได้ผล อาจกล่าวสั้น ๆ ได้ว่า ปัญญาอันเกิดจาก โยนิโสมนสิการ

3. ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากภาวนา คือการปฏิบัติบำเพ็ญ ทำให้เป็นให้มีขึ้นได้จริง โดยลงมือทำกับประสบการณ์ตรง หมายถึงปัญญาที่พัฒนาต่อจากสุดมยปัญญาและจินตามยปัญญาสองอย่างแรกนั้น คืออาศัยปัญญา สองอย่างแรกนั้น พัฒนาต่อไปด้วยการมนสิการ (หมายถึงโยนิโสมนสิการ) ที่ตัวสภาวะ จนเกิดปัญญารู้แจ้ง จริงที่สำเร็จ เป็นมรรคให้บรรลุผล (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2558, น. 59-61)

วิธีแห่งการได้มาซึ่งความรู้ที่สำคัญ คือ ความรู้จากปรโตโฆสะ (เสียงจากผู้อื่น) และความรู้จากโยนิโสมนสิการ (ทำในใจโดยแยบคาย) ซึ่งนอกจากจะเป็นปัจจัยให้เกิดความรู้แล้ว ยังเป็นปัจจัยเพื่อความเกิดขึ้น แห่งสัมมาทิฐิ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, 20, 127, 115) ปรโตโฆสะและโยนิโสมนสิการมีความสำคัญ ต่อการพัฒนาปัญญามาก เป็นปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฐิ หากขาดความรู้จากสองแหล่งนี้ ก็ยากที่จะพัฒนา ต่อยอดความรู้ขึ้นไปจนถึงขั้นความรู้จริงตามความเป็นจริง

โยนิโสมนสิการเป็น ปัจจัยภายใน ส่วนปรโตโฆสะ เป็นปัจจัยภายนอก เมื่อใช้ประกอบกันจะทำให้เกิดความรู้เกิดปัญญา โดยปรโตโฆสะก่อให้เกิดสุดมยปัญญา และโยนิโสมนสิการก่อให้เกิด จินตามยปัญญา เมื่อนำทั้งสองปัจจัยมาใช้ร่วมกัน นำมาปฏิบัติภาวนา จะก่อให้เกิดภาวนามยปัญญา

หากพิจารณาจากเกสปุตตสูตร หลักความเชื่อ 10 ประการนั้น จะเห็นว่าเป็นแนวทางที่จะก่อให้เกิดปัญญา 3 กล่าวคือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มความเชื่อ ตามประเพณีและเสียงของคนส่วนใหญ่ ประกอบด้วย ข้อที่ 1 อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการฟังตามกันมา ข้อที่ 2 อย่าปลงใจเชื่อด้วยการถือสืบ ๆ กันมา ข้อที่ 3 อย่าปลงใจเชื่อด้วยการเล่าลือ และกลุ่มที่ 2 กลุ่มความเชื่อตามคัมภีร์ และบุคคลที่น่าเชื่อถือ ประกอบด้วย ข้อที่ 4 อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอ้างตำราหรือ

คัมภีร์ ข้อที่ 10 อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับถือว่า ท่านสมณะนี้เป็นครูของเรานั้น เป็นแนวทางการหาความรู้แบบปรโตโฆสะ กล่าวคือ เป็นการเรียนรู้จากการรับฟังผู้อื่น รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้รู้ เรียนรู้จากคัมภีร์ จากตำรา จากอาจารย์ เป็นการหาความรู้จากปัจจัยภายนอก ขณะที่กลุ่มที่ 3 กลุ่มความเชื่อตามกระบวนการวิชีวิต ประกอบด้วย ข้อที่ 5 อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรรกะ ข้อที่ 6 อย่าปลงใจเชื่อเพราะการอนุมาน ข้อที่ 7 อย่าปลงใจเชื่อด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล ข้อที่ 8 อย่าปลงใจเชื่อเพราะเข้าได้กับทฤษฎีที่พินิจไว้แล้ว และข้อที่ 9 อย่าปลงใจเชื่อเพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าจะเป็นไปได้ เป็นแนวทางการหาความรู้แบบโยนิโสมนสิการ กล่าวคือ เป็นการเรียนรู้จากการอนุมาน จากเหตุผล จากตรรกะ จากความคิดว่าเข้ากับทฤษฎีที่ตนพอใจ และจากความน่าจะเป็นไปได้ เป็นการหาความรู้จากปัจจัยภายใน จากสัญญาเดิมที่มีอยู่ จากทฤษฎีที่ตนถืออยู่และจากปัญญาที่ตนมีอยู่

อย่างไรก็ตาม ในเกสปุตติสูตร ได้สอนว่าอย่ารีบปลงใจเชื่อในความรู้ที่ได้มาทั้ง 10 จากหลักความเชื่อ 10 ประการนี้ แต่สอนให้พิจารณาเพิ่มว่าเป็นกุศลหรือเป็นอกุศล เป็นโลภะ โทสะ โมหะ หรือ อโลภะ อโทสะ อโมหะ ซึ่งเป็นหลักการที่ดีที่ช่วยในการใช้โยนิโสมนสิการประกอบกับปรโตโฆสะได้เป็นอย่างดี ทำให้มีหลักคิดสร้างปัญญาที่เป็นสัมมา เป็นปัญญาที่ช่วยให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ภาวนามยปัญญานั้นเอง

4. สรุป

เกสปุตติสูตรมีประโยชน์ทางตรง คือ สอนให้อย่ารีบปลงใจเชื่อในหลักการเกี่ยวกับความเชื่อ 10 ประการ จะช่วยให้ไม่มึนงงเชื่ออะไรง่าย ๆ การตัดสินใจที่สำคัญๆ ก็จะไม่ผิดพลาด นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ที่สำคัญคือ ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาข่าวลวง ด้วยการพิจารณาตามขั้นตอนดังนี้

(1) ใช้หลักความเชื่อ 10 ประการในการพิจารณาข่าวสารใด ๆ โดยอย่ารีบปลงใจเชื่อ ให้พิจารณาข่าวนั้น ๆ ก่อน

(2) พิจารณาด้วยหลักการของโยนิโสมนสิการว่า หากเชื่อในข่าวนั้น ๆ หรือหากมีการดำเนินการตามที่ข่าวนั้นแนะนำแล้ว จะก่อให้เกิดกุศล หรืออกุศล หากก่อให้เกิดอกุศลหรือทำให้เกิดความหนักใจแล้ว ข่าวนั้น น่าจะไม่ควรเป็นข่าวที่ถูกต้อง ไม่ควรเป็นข่าวจริง แต่ถ้าข่าวนั้นก่อให้เกิดกุศล เกิดความรู้ที่ถูกต้อง ความรู้ที่จะนำไปสู่ความรู้แจ้งเห็นจริงแล้ว ข่าวนั้นมีแนวโน้มเป็นข่าวที่ถูกต้องและเป็นข่าวจริง

(3) พิจารณาด้วยหลักการของปรโตโฆสะด้วยการสอบถาม ทวนความกับผู้รู้ท่านอื่นเป็นความเห็นที่สอง ความเห็นที่สาม ฯลฯ เพื่อการได้รับข้อมูลหรือความเห็นเพิ่มเติม

(4) ใช้ประสบการณ์ชีวิตที่ได้สะสมมาตลอดชีวิตช่วยถ่วงถ่วง ข่าวสารนั้น ๆ พิจารณาร่วมกับข้อมูลและความเห็นที่ได้มาจากการโยนิโสมนสิการและปรโตโฆสะตามข้อ (2) และข้อ (3) อีกครั้งหนึ่ง ก่อนการตัดสินใจว่า ข่าวนั้นเป็นข่าวจริงหรือข่าวลวง

เอกสารอ้างอิง

- “ก.ดิจิตลฯ ตั้งศูนย์ Fake News Center ภายใน 3 เดือน เน้นสื่อสารเตือน
ข่าวลวง-ภัยพิบัติ”. (2561). *WorkpointNews*. สืบค้น 12 ตุลาคม 2562.
จาก <https://workpointnews.com/2019/07/31/fakenews-center/>
- ดัดฝันคนร่อนหวา อุตุฯ แจงข่าวลวง อุณหภูมิลดฮวบ. (2561). สืบค้น
11 ตุลาคม 2562. *ไทยรัฐออนไลน์*. จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/1440135>
- ทีมข่าวเฉพาะกิจ. (2561). *ย้อนรอยคดีโจนส์ ทาวน์ ศรึทธา สร้างโคกนาฏกรรม
ฆ่าตัวตายหมู่ 909 ศพ*. *ไทยรัฐออนไลน์*. สืบค้น 11 ตุลาคม 2562,
จาก <https://www.thairath.co.th/content/873322>
- พระธรรมโกษาจารย์ (พุทธทาส อินทปญโญ). (2549). *ปัญหาแห่งมนุษยภาพ*.
กรุงเทพฯ: ธรรมทานมูลนิธิ ไชยา.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2558). *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย*.
(พิมพ์ครั้งที่ 41). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผลิธัมม.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย
ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.
- “สาเหตุ...ต้มยำกุ้ง” วิฤตการณ์ทางการเงิน. (2561). *Stock2morrow*.
สืบค้น 12 ตุลาคม 2562. จาก <https://www.stock2morrow.com/article-detail.php?id=1034>

Ashley Westerman National Public Radio Inc. (NPR). (October 2, 2019 4:32 PM ET). *'Fake News' Law Goes Into Effect In Singapore, Worrying Free Speech Advocates*. สืบค้น 11 ตุลาคม 2562. จาก <https://www.npr.org/2019/10/02/766399689/fake-news-law-goes-into-effect-in-singapore-worrying-free-speech-advocates>

วิสาหกิจชุมชนกับการตลาดยุคใหม่และสังคมดิจิทัล Community business and modern marketing in a digital society

(Received: March 13, 2020 Revised: Dec 13, 2020 Accepted: Dec 18, 2020)

พัฒนภมล อ่อนสำลี¹
Patkamol Onsamlee

บทคัดย่อ

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันกัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการ วิสาหกิจชุมชนมีความสำคัญ ในการสร้างฐานมั่นคงให้กับประเทศได้ โดยกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้า ให้เข้มแข็งและกระจายโอกาสการประกอบอาชีพให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดภาระค่าใช้จ่าย และพึ่งพาตนเองได้ แต่ระดับศักยภาพ ของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินยังคงอยู่ในระดับปานกลาง มาอย่างต่อเนื่อง โดยพบปัญหาของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ เป็นปัญหา ด้านการตลาด การเงิน และการบริหารจัดการ ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง และอยู่รอดต่อสภาพเศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงควรเร่งพัฒนาและยกระดับวิสาหกิจชุมชน ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันเราอยู่ในยุคการตลาดยุคใหม่ ซึ่งวิสาหกิจชุมชน ต้องปรับกลยุทธ์การตลาดให้เข้ากับโลกใบใหม่ รวมถึงพฤติกรรมผู้บริโภค ในยุคสังคมดิจิทัลที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต และการตัดสินใจของผู้บริโภค

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนควรปรับตัวโดยใช้แนวคิดการตลาดยุคใหม่ คือ ความต้องการของผู้บริโภค ความเหมาะสมในราคา ช่องทางและความสะดวกในการซื้อ และการสื่อสารและนำเสนอ ที่เป็นการเปลี่ยนมุมมองทางการตลาดไปให้ความสำคัญและขับเคลื่อนโดยลูกค้า และกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะสามารถทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว และหากผู้ประกอบการไม่ปรับตัวให้เข้ากับสังคมดิจิทัลก็อาจทำให้วิสาหกิจชุมชนล้มลงจนสูญเสียศักยภาพการแข่งขันทางธุรกิจในที่สุด

คำสำคัญ: ธุรกิจชุมชน การตลาดในยุคดิจิทัล

Abstract

Community enterprises are run by groups of people with ties to the production of goods, services or other activities as a common way of life to join together to conduct business. Community enterprises are important and create a stable base for the country by strengthening the grassroots economy, and promoting career opportunities to create jobs and income and reduce expenses. The potential of community enterprises remains at a moderate level because most incur problems with adequate marketing, finance and management. These obstacles impact the development of strong community enterprises that can adapt and survive in changing economic conditions. Community enterprises must be developed and upgraded to increase their potential in this new age of digital marketing. Novel marketing strategies must address how consumer behavior in the digital society affects lifestyle and purchasing decisions. Community enterprises have to adopt modern marketing concepts to consumer demand including price suitability channels, ease of purchase, communication and presentation. Marketing perspectives must be driven by customers and target groups to ensure rapid community enterprise development. If entrepreneurs do not adapt their marketing strategies to the digital society, then community enterprises will lag behind and eventually lose their business competitiveness.

Keywords: Community business, Modern marketing,
Digital society

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ความหมายของวิสาหกิจชุมชนตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคล ในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเอง ของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนด

ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนทั่วประเทศที่ได้รับการอนุมัติให้จดทะเบียนแล้ว ประมาณ 8 หมื่นกว่าแห่ง โดยส่วนใหญ่ไม่เป็นนิติบุคคล ขณะที่วิสาหกิจชุมชนที่เป็นนิติบุคคลมีจำนวนประมาณ 500 กว่าแห่ง นอกจากนั้น พบว่า ระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินยังคงอยู่ในระดับปานกลาง มาอย่างต่อเนื่องนับแต่ปี 2551-2560 ดังนั้น จึงควรเร่งพัฒนาและยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยจากตัวอย่างรายงานการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พบว่า ปัญหาและข้อจำกัดของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านการเงิน รวมถึงปัญหาด้าน การบริหารจัดการซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและอยู่รอดต่อสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งภาครัฐได้พยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนมีขีดความสามารถในการประกอบการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการตลาดยุคใหม่จากพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561, น. 16) สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกสินทร์ ชำนาญพล และสุดาใจ โล่ห์วนิชชัย (2562, น. 134) ที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการ

นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล มาใช้ในการประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะการช่วยประชาสัมพันธ์สินค้า เพื่อเพิ่มลูกค้าและยอดขาย โดยรูปแบบที่ต้องการ คือ การใช้ Social Media เช่น Facebook Line และรูปแบบเว็บไซต์กลางการค้าขาย (E-market Place) ที่สามารถใช้งานบนสมาร์ตโฟนได้ เนื่องจากไม่ต้องลงทุนมาก เพราะมีอยู่แล้ว สามารถนำมาใช้ได้ทันที ส่วนในด้านความต้องการสื่อออนไลน์มาช่วยส่งเสริมการตลาดและขายสินค้าออนไลน์ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต้องการเทคโนโลยีที่สามารถสั่งซื้อสินค้าออนไลน์และติดต่อกับผู้ขายได้ตลอดเวลาสืบค้นข้อมูลได้ รวมทั้งสามารถฝากข้อความผ่านสื่อออนไลน์เพื่อให้ผู้ประกอบการติดต่อกลับผู้ที่ให้ความสนใจสินค้าหรือบริการได้ตลอดเวลา

ปัจจุบันเราอยู่ในยุคของการตลาด 4.0 นั่น คือ การตลาดในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นยุคที่แบรนด์ต้องปรับกลยุทธ์การตลาดเข้ากับโลกใบใหม่ เทคโนโลยีทำให้เกิดความสะดวกสบายและความเชื่อมโยงมากขึ้น ยุคนี้ไม่ใช่การเน้นแต่ขายสินค้าและบริการเพียงอย่างเดียวแต่ต้องเติมเต็ม Value ของผู้บริโภคยุคดิจิทัล ด้วยธุรกิจใดสร้างคุณค่าในผู้บริโภคได้ดีจะเป็นธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ การตลาดเป็นกลไกหลักที่จะสร้างคุณค่านั้น ๆ ให้เกิดขึ้น ดังนั้นแนวคิดตลาดยุคใหม่ (Modern Marketing) ต้องมีการผสานระหว่าง ครีเอทีฟ และด้านดิจิทัล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดแพลตฟอร์มต่าง ๆ ส่วนแนวคิดการตลาดยุคใหม่ซึ่งเป็นยุคที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร การจัดเก็บข้อมูล และการเรียนรู้ พฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภค ทำให้นักการตลาดเริ่มเปลี่ยนแนวคิดจาก 4P's มาเป็นแนวคิดสมัยใหม่ในมุมมองของผู้บริโภค คือ 4C's คือ ความต้องการของผู้บริโภค (Customer's Needs & Solutions) ความเหมาะสมในราคา (Cost to Customer) ช่องทางและความสะดวกในการซื้อ (Channel and Convenience to Buy) และการสื่อสารและนำเสนอ (Communication That Connects) หรือที่เรียกว่า P2C Marketing Breakthrough

(เสนห์ ศรีสุวรรณ, 2560, ออนไลน์); สุภาสพงษ์ ฐิ์ทำนอง, 2562, น. 766) จึงเป็นการเปลี่ยนมุมมองทางการตลาดไปให้ความสำคัญและขับเคลื่อน โดยลูกค้าและกลุ่มเป้าหมาย สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เข้ามาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพในวันที่สังคมเปลี่ยนเป็น สังคมดิจิทัล

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้เขียนบทความจะชี้ให้เห็นว่า การตลาดยุคใหม่ และสังคมดิจิทัลมีความสำคัญต่อธุรกิจทุกธุรกิจรวมถึงวิสาหกิจชุมชนด้วย ดังนั้นถ้าผู้ประกอบการเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคสังคมดิจิทัลจะสามารถ ทำให้ธุรกิจการค้ามีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว และหากผู้ประกอบการ ไม่ปรับตัวให้เข้ากับสังคมดิจิทัลก็อาจทำให้ธุรกิจล้มลงจนสูญเสียศักยภาพ การแข่งขันทางธุรกิจในที่สุด ผู้เขียนจึงศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน กับการตลาดยุคใหม่และสังคมดิจิทัล เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจ ใช้เป็นแนวทางในการนำไปศึกษาเชิงลึกต่อไป

วิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบโดยคำว่า “วิสาหกิจชุมชน” นั้น สามารถใช้คำว่า “ธุรกิจชุมชน” ได้เพราะชุมชนไม่ใช่รัฐ ดังนั้นสถานประกอบการ ที่ชุมชนเป็นเจ้าของก็ต้องจัดว่าเป็นของภาคเอกชนเช่นเดียวกัน แต่ในความเป็นจริงแล้วถ้าหากใช้คำว่า ธุรกิจนั้นก็หมายถึง การแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง แต่สถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของนั้นก็กลับมีแนวคิดที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกัน มากกว่าการแสวงหากำไร ดังนั้นจึงควรใช้คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” โดยวิสาหกิจชุมชนนั้น จัดเป็นกลุ่มกิจกรรมของชุมชนที่ชุมชนคิดได้จากการเรียนรู้ ไม่ใช่กิจกรรมเดี่ยว ๆ ที่ทำเพื่อมุ่งสู่ตลาดใหญ่ และไม่ใช่กิจกรรมที่ซับซ้อนแล้วแต่เป็นการทำกินทำใช้ ทดแทนการซื้อจากตลาดได้ และเป็นการจัดการระบบการผลิตและบริโภคที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การจัดการเรื่องข้าว หมู เห็ด เป็ด ไก่ ผัก ผลไม้ น้ำยาสระผม สบู่ น้ำยาล้างจานหรืออื่นๆ ที่ชุมชนทำได้เองโดยไม่ยุ่งยากนัก

การทำกินทำให้ทดแทนการซื้อเป็นการลดรายจ่ายและยังช่วยให้ระบบเศรษฐกิจใหญ่เข้มแข็งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการจัดระบบเศรษฐกิจใหม่ให้เป็นฐานที่เป็นจริงในชุมชนเพราะถ้าชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ กระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเปรียบเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเสาเข็มของตึกที่ทำให้ตึกมั่นคงแข็งแรงเศรษฐกิจของประเทศก็จะเข้มแข็งและอยู่ได้ ที่ผ่านมาระบบเศรษฐกิจในประเทศเปรียบเหมือนการสร้างตึกที่มีฐานแคบ ถ้าฐานไม่แข็งแรงตึกก็พังลงมา ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงมีความสำคัญในการสร้างฐานมั่นคงให้กับประเทศได้ โดยกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าให้เข้มแข็งและกระจายโอกาสการประกอบอาชีพให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ และลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จึงเป็นแนวคิดที่มุ่งแปรรูปผลผลิตตามธรรมชาติ หรือสร้างผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลโดยครอบครัวในชุมชนโดยองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนโดยมีหลักการคิดที่สำคัญ คือ สร้างความหลากหลายของผลผลิตในชุมชน เพื่อการบริโภคแบบพึ่งพาตนเอง ลดรายจ่ายให้ครอบครัวสร้างเสริมสุขภาพอนามัยที่ดีให้ตนเอง และมีคุณธรรมรับผิดชอบต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมในชุมชน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ด้านกำไรสูงสุดและเอาเปรียบผู้บริโภค ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เลี้ยงตนเองได้ พึ่งตนเองได้ (อาทิตย์ สุขเสน และ นิตยา ทัดเทียม, 2559, น. 3)

ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

ความหมายของวิสาหกิจชุมชนตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว

ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (พระราชบัญญัติส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน, 2548, น. 1) โดยวิสาหกิจชุมชนมีองค์ประกอบที่สำคัญ อย่างน้อย 7 ประการ คือ ประการแรก ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการ ประการที่ 2 ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน แรงงานในชุมชนเป็นหลัก ประการที่ 3 ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรม ของชุมชน ประการที่ 4 เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล ประการที่ 5 มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ประการที่ 6 มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ และประการที่ 7 มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัว และชุมชนเป็นเป้าหมาย (สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561, น. 2)

สถานการณ์วิสาหกิจชุมชน

ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนทั่วประเทศที่ได้รับการอนุมัติให้จดทะเบียนแล้ว ประมาณ 8 หมื่นกว่าแห่ง โดยส่วนใหญ่ไม่เป็นนิติบุคคล ขณะที่วิสาหกิจชุมชน ที่เป็นนิติบุคคลมีจำนวนประมาณ 500 กว่าแห่ง นอกจากนี้ พบว่า ระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินยังคงอยู่ในระดับปานกลาง มาอย่างต่อเนื่องนับแต่ปี 2551-2560 ดังนั้น จึงควรเร่งพัฒนาและยกระดับ วิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยจากตัวอย่างรายงานการศึกษา ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พบว่า ปัญหาและข้อจำกัด ของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านการเงิน รวมถึงปัญหาด้านการบริหารจัดการ ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา วิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและอยู่รอดต่อสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งภาครัฐได้พยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนมีขีดความสามารถ ในการประกอบการเพิ่มขึ้น แต่การดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน

รวมถึงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของรัฐมีข้อจำกัด ส่วนหนึ่งเนื่องจากสภาพของกิจการวิสาหกิจชุมชน กรณีที่วิสาหกิจชุมชนที่ไม่เป็นนิติบุคคล ทำให้ไม่สามารถทำนิติกรรม ถือครองทรัพย์สิน หรือเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐรวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชนยังอยู่ในวงจำกัดและไม่ทั่วถึง อย่างไรก็ตาม การเตรียมความพร้อมของวิสาหกิจชุมชนด้วยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการตลาดยุคใหม่จากพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2561, น. 16) สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกสินทร์ ชำนาญพล และสุดาใจ โล่ห์วนิชชัย, 2562, น. 134) ที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล มาใช้ในการประกอบธุรกิจโดยเฉพาะการช่วยประชาสัมพันธ์สินค้า เพื่อเพิ่มลูกค้าและยอดขาย โดยรูปแบบที่ต้องการคือ การใช้ Social Media เช่น Facebook Line และรูปแบบเว็บสื่อกลางการค้าขาย (E-market Place) ที่สามารถใช้งานบนสมาร์ตโฟนได้ เนื่องจากไม่ต้องลงทุนมาก เพราะมีอยู่แล้ว สามารถนำมาใช้ได้ทันที ส่วนในด้านความต้องการสื่อออนไลน์มาช่วยส่งเสริมการตลาดและขายสินค้าออนไลน์ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต้องการเทคโนโลยีที่สามารถสั่งซื้อสินค้าออนไลน์และติดต่อกับผู้ขายได้ตลอดเวลาสืบค้นข้อมูลได้ รวมทั้งสามารถฝากข้อความผ่านสื่อออนไลน์เพื่อให้ผู้ประกอบการติดต่อกับผู้ที่ให้ความสนใจสินค้าหรือบริการได้ตลอดเวลา

นโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

สืบเนื่องจากที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมุ่งเน้นการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัล ตลอดจนการใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม และการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้สนองนโยบาย

รัฐบาลในประเด็นดังกล่าวโดยนำดิจิทัลเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือICTมาใช้ในธุรกิจได้เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการใช้ประโยชน์จาก ICT ทั้งนี้ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงจัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างเป็นระบบ โดยมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน คือ ดิจิทัลเพื่อวิสาหกิจชุมชน (Digital OTOP) โดยส่งเสริมให้กลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ที่มีศักยภาพสามารถทำการตลาดด้วยสื่อดิจิทัลและสื่อออนไลน์ผ่านกระบวนการอบรมและให้คำปรึกษาแนะนำในการใช้สื่อออนไลน์ การจัดทำเว็บไซต์รูปแบบอีคอมเมิร์ซ และสื่อสังคมออนไลน์โดยกำหนดเป้าหมายที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการเข้าสู่ตลาดระดับสากล เพื่อนำเสนอวัฒนธรรม อัตลักษณ์และภูมิปัญญา ที่นำมาใช้สร้างสรรค์และออกแบบผลิตภัณฑ์ในเบื้องต้น

นอกจากการส่งเสริมผู้ประกอบการแล้วกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมยังมีแผนในการปรับปรุงระบบเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ IT เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการให้บริการในด้านต่างๆ เช่น การรับสมัครเข้าร่วมการอบรมสัมมนาออนไลน์ การสมัครสมาชิก กสอ. ออนไลน์ ห้องสมุด E-Library ของกรมฯ เป็นต้น ซึ่งโครงการดังกล่าว คาดว่าจะช่วยให้ผู้คนสามารถเข้าสู่การประกอบธุรกิจได้ง่ายขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องมีร้านค้า การทำธุรกรรมข้ามแดนจะมีปริมาณและมูลค่าสูงขึ้น การต่อยอดการผลิตและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคจะทำได้อย่างกว้างขวางขึ้นและเข้าถึงได้ทั่วโลก อันเป็นผลจากการเกิดรูปแบบธุรกิจใหม่บนโลกอินเทอร์เน็ต การวิเคราะห์และจัดการข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การลดต้นทุนการประกอบการ อีกทั้งจะเป็นปัจจัยเอื้อที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการเรียนรู้ได้ง่าย และแพร่หลายขึ้น อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมด้วย (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2558, ออนไลน์)

การตลาดยุคใหม่

1. วิวัฒนาการของการตลาด 1.0 – 4.0

หลักการพื้นฐานของการตลาด คือ การตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมในเวลาที่เขาต้องการผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้ง่ายภายใต้ราคาที่เขายินดีจ่าย การตลาดผ่านร้อนผ่านหนาวปรับเปลี่ยนมาหลาย ๆ ยุคสมัยตั้งแต่การตลาด 1.0 ที่เน้นการเชื่อมโยง Product Feature และความต้องการของตลาด เป็นยุคแรกเริ่มของ 4 P นั่นเอง (Product, Price, Place, Promotion) ส่วนยุคการตลาด 2.0 เป็นยุคของการหลั่งไหลของข้อมูลเพราะเป็นช่วง Information Revolution นักการตลาดต้องคิดเยอะขึ้น วางกลยุทธ์มากขึ้นเพราะผู้บริโภคมีความรู้และเรียกร้องจากแบรนด์มากขึ้น ดังนั้น การสร้างความเข้าใจในผู้บริโภคและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เมื่อสู่ยุคของการตลาด 3.0 นักการตลาดต้องใส่ใจกับการสื่อสารแบบ Interactive เพราะเป็นยุคของการเติบโตของเครือข่ายสังคมออนไลน์ พลังของออนไลน์ทำให้เกิดการรวมกลุ่มเป็น Community มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างแพร่หลาย เป็นยุคที่ผู้บริโภคคือพระเจ้าที่มีอำนาจในการต่อรองล้นเหลือ การก่อกำเนิดของปุ่ม Like และ Share ส่งข้อมูลให้คนแบ่งปันเรื่องราวกันมากขึ้น แสดงความคิดเห็นเปิดเผยและ Update เรื่องราวของตนเองบ่อยขึ้น สำหรับนักการตลาดในช่วงนี้ Content คืออาวุธลับที่จะทำให้ทำการตลาดเชิงสร้างสรรค์ได้ เพื่อให้แบรนด์ของตนน่าสนใจกว่าคู่แข่ง สรุป คือต้องเป็นการตลาดที่มีความเป็นมนุษย์สูงกว่ายุคก่อน ๆ และต้องใส่ใจกับภาพลักษณ์ของแบรนด์มากเป็นพิเศษ และปัจจุบันเราอยู่ในยุคของการตลาด 4.0 นั่น คือ การตลาดในยุคดิจิทัลซึ่งเป็นยุคที่แบรนด์ต้องปรับกลยุทธ์การตลาดเข้ากับโลกใบใหม่ เทคโนโลยีทำให้เกิดความสะดวกสบายและความเชื่อมโยงมากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคอย่างสิ้นเชิง

ดิจิทัลไม่ใช่แค่การสื่อสารและเป็นสิ่งที่เปลี่ยนมุมมองและการดำเนินชีวิตของผู้คน โลกออนไลน์ และออนไลน์ผสมผสานเป็นโลกเดียวกัน Consumer Journey สลับไปมาระหว่างสองโลกจนมีความซับซ้อน ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าและบริการรวมถึงข้อมูลของแบรนด์ที่ไหนก็ได้เวลาใดก็ได้ผ่านทาง Digital Mobile Devices ต่าง ๆ พวกเขามีกิจกรรมดิจิทัลผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น (Engagement) ผู้บริโภคใกล้ชิดกันมากกว่าเดิม มีกิจกรรมร่วมกันมากขึ้นจึงเรียกผู้บริโภคยุคนี้ว่า Connected Consumers เพราะเชื่อมต่อกับออนไลน์ตลอดเวลา โดยการตลาด 4.0 แตกต่างจากยุคอื่น ๆ ตรงที่เน้นเรื่องการสร้างคุณค่า (Value Creation) และ การแปลงคุณค่าให้เป็นมูลค่าให้กับแบรนด์ เป็นการตลาดที่เรียกได้ว่าเป็น “คุณค่านิยม” ในยุคนี้แบรนด์ต้องมีความชัดเจนว่ามี Positioning อะไร คุณค่าอะไรที่แบรนด์ให้กับผู้บริโภคและสังคม แบรนด์ของเรามีบทบาทอะไร และเกิดมาเพื่ออะไร เหมือนกับการมีชีวิตของคน ๆ หนึ่ง ยุคนี้ไม่ใช่การเน้นแต่ขายสินค้าและบริการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเติมเต็ม Value ของผู้บริโภคยุคดิจิทัลด้วย ธุรกิจใดสร้างคุณค่าในผู้บริโภคได้ดีจะเป็นธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ การตลาดเป็นกลไกหลักที่จะสร้างคุณค่านั้น ๆ ให้เกิดขึ้นแล้วแบรนด์จะสร้างคุณค่าได้อย่างไร มี 2 วิธีการที่เราทำได้ คือ อย่างแรก คือการที่เราผสาน Brand Journey ของเราเข้ากับ Consumer Journey ให้ได้เข้าถึงให้ลึกในวิถีชีวิตของเขา และสร้างความกลมกลืนเข้ากับชีวิตของผู้บริโภคได้อย่างเป็นธรรมชาติ (อาภาภัทร บุณยรอด, 2562, ออนไลน์)

2. แนวคิดการตลาดยุคใหม่

แนวคิดตลาดยุคใหม่ (Modern Marketing) ต้องมีการผสมผสานระหว่างครีเอทีฟและด้านดิจิทัล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดแพลตฟอร์มต่างๆ จำนวนมากใน ช่วง 3 - 5 ปีที่ผ่านมา โดยกระแส

การตลาดดิจิทัลในปี พ.ศ. 2563 จะยังมีความท้าทายจากแบรนด์สินค้าและเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงด้านการเสพสื่ออย่างชัดเจน มีการดูโทรทัศน์น้อยลง และหันมาดูแพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น รวมถึงเทคโนโลยีดิจิทัลมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดทำให้สามารถเก็บข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ละเอียดมากขึ้นอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน

การทำตลาดแบบคิด (Big Idea) เดียว แล้วหว่านออกไปยังกลุ่มเป้าหมายในทุก ๆ ช่องทาง อาจจะไม่ใช่กลยุทธ์ที่ทรงประสิทธิภาพที่สุดอีกต่อไป โดยในยุคแห่งดาต้า (Data) นั้น พื้นที่ที่ลูกค้ามี Interact กับแบรนด์ ก็จะสามารถแยกลูกค้าออกเป็น Segment ย่อยๆ จากดาต้าเชิงพฤติกรรมที่ลูกค้าแสดงออกมานั้นจึงคิด Message เพื่อที่จะสื่อสารกับลูกค้าตาม Segment ย่อย ๆ เหล่านั้นที่แตกต่างกันไป ในบางแคมเปญอาจต้องคิด Message หลายร้อย หลายพัน Message หรือในบางกรณีอาจจะไปถึงขั้นการทำ Personalized Marketing

นอกจากนี้ การทำ Modern Marketing นั้น ยังครอบคลุมไปถึงการมองหากลุ่มลูกค้าใหม่ๆ จากการวิเคราะห์ดาต้า การหา Consumer Insight โดยไม่ต้องทำโฟกัสกรุ๊ป แต่หาจากคลาว์เก็บข้อมูลบนโซเชียลแทนการทำแทรกกิ้งในเชิงพฤติกรรม เพื่อทำการตลาดแบบอัตโนมัติ (Marketing Automation) การออกแบบ Customer Experience บนดิจิทัล การทำ Marketing Attribution เพื่อหาโมเดลในการแบ่งงบการใช้มีเดียให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาช่วยโดยสิ่งที่จะเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนนักการตลาดในยุคต่อไป นอกจากจะเป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ (Creative) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Analytics) แล้วนักการตลาดยังจะต้องมีการปรับตัวให้เกิด Mindset ใหม่ ๆ ในการทำงาน เช่น เปลี่ยนการทำงานแบบ Exposure Marketing

ที่อัดเงินทำแคมเปญโฆษณา ให้กลายมาเป็น Engagement Marketing โดยแบรนด์ลูกค้าขึ้นมาทำอะไรสิ่งที่เป็นประโยชน์กับลูกค้าจริง ๆ รวมทั้ง Mindset ในการทำงาน จากเดิมเน้นงานพิธีพิธีใช้เวลาในการทำงานนานมาก ๆ เปลี่ยนมาเป็นการทำงานแบบ Startup ที่เน้นความรวดเร็วและตอบโจทย์หลักของลูกค้า (ธนพล ทรัพย์สมบูรณ์, 2562, ออนไลน์)

3. ส่วนประสมการตลาดยุคใหม่

ส่วนประสมการตลาดแบบดั้งเดิมที่รู้จักกันมานานก็คือ 4P ประกอบด้วย Product (สินค้า) Price (ราคา) Place (สถานที่) Promotion (ส่งเสริมการตลาด) ส่วนแนวคิดการตลาดยุคใหม่ซึ่งเป็นยุคที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร การจัดเก็บข้อมูล และการเรียนรู้พฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภค ทำให้นักการตลาดเริ่มเปลี่ยนแนวคิดจาก 4P's มาเป็นแนวคิดสมัยใหม่ในมุมมองของผู้บริโภค คือ 4C's คือ ความต้องการของผู้บริโภค (Customer's Needs & Solutions) ความเหมาะสมในราคา (Cost to Customer) ช่องทางและความสะดวกในการซื้อ (Channel and Convenience to Buy) และการสื่อสารและนำเสนอ (Communication That Connects) หรือที่เรียกว่า P2C Marketing Breakthrough (เสน่ห์ ศรีสุวรรณ, 2560, ออนไลน์); สุภาสพงษ์ ภูทำนอง, 2562, น. 766) ดังนี้

3.1 ความต้องการของผู้บริโภค (Customer's Needs & Solutions)

จากการตลาดที่มุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าหรือบริการให้โดดเด่นแตกต่างทั้งในเรื่องคุณลักษณะ (Product Features) และคุณประโยชน์ (Product Benefits) เปลี่ยนเป็นการตอบสนองความต้องการ และแก้ปัญหาให้กับลูกค้าทั้งในรูปแบบสินค้าและบริการ การตลาดยุคใหม่ต้องมีลูกค้าเป็นศูนย์กลาง พร้อมเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องตามความต้องการความปรารถนาของลูกค้ายุคใหม่ไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิม ๆ พฤติกรรมของลูกค้ายุคใหม่มีความภักดีในสินค้า

หรือตราสินค้าลดลงหรือเปลี่ยนใจง่าย จึงเป็นเรื่องปกติที่สินค้าหรือบริการแบรนด์ใหม่ ๆ อาจประสบความสำเร็จ ถ้านำเสนอสินค้าหรือบริการได้ตอบโจทย์ตรงความต้องการหรือแก้ปัญหาความกังวลใจของลูกค้า ดังนั้นธุรกิจสตาร์ทอัพโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสตาร์ทอัพ คือ ทำธุรกิจผ่านเทคโนโลยีมีก่อกอบมาในรูปแบบของการแก้ปัญหาหน้าปวดหัวของลูกค้า เช่น อุเบอร์แท็กซี่ แกร็บแท็กซี่ การจองโรงแรมจองตั๋วเครื่องบินแนะนำร้านอาหารจองคิวร้านอาหาร การสมัครการเคลมประกันภัย ฯลฯ เป็นโอกาสให้เกิดธุรกิจหรือบริการที่ตรงใจตรงตามความต้องการของลูกค้าอีกมากมาย

3.2 ความเหมาะสมในราคา (Cost to Customer) การกำหนดราคา (Pricing) แต่ไหนแต่ไรมาก็ยึดหลักการ ต้นทุนสินค้าบวกด้วยค่าดำเนินการ ค่าการตลาด ภาษีและกำไร แต่แนวการตลาดยุคใหม่ราคา คือ ค่าใช้จ่าย (Cost) ของลูกค้า การตั้งราคาจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการจ่ายเงินของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย เช่น สินค้าไฮเอนด์หรือแฟล็กชิพ (Hi-End/Flagship Product) ซึ่งเป็นสินค้าแบรนด์ดัง คุณภาพดี คุณภาพท็อปก็มักตั้งราคาไว้นสูงกว่าสินค้าทั่วไป โดยพิจารณาว่ากลุ่มเป้าหมายเอ หรือกลุ่มลูกค้าตลาดบน ยอมรับได้ และมีความสามารถในการจ่ายการซื้อหาสินค้า สินค้าพรีเมียม (Premium Product) คุณภาพดีก็มักจะตั้งราคาสูงลดหลั่นลงไปแบบคัมค่า คัมราคา (Value For Money) สำหรับกลุ่มเป้าหมายบีหรือกลุ่มลูกค้าตลาดกลาง สินค้ามาตรฐาน (Standard Product) คุณภาพมาตรฐานก็มักจะตั้งราคามาตรฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายซี - ดี หรือกลุ่มลูกค้าตลาดล่างที่มีความสามารถในการจ่ายหรือกำลังซื้อต่ำ เป็นต้น โดยความสามารถในการจ่ายของลูกค้า หมายถึง ค่าใช้จ่ายรวมในการเป็นเจ้าของของสินค้าหรือบริการ (Total Cost of Ownership) นั่นด้วย ลูกค้าไม่ได้รับผิดชอบเพียงราคา แต่ต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในการใช้การครอบครองเป็นเจ้าของด้วย เช่น ค่าใช้จ่ายในการใช้งาน ค่าซ่อมบำรุงรักษา ค่าเสื่อมราคา ฯลฯ

3.3 ช่องทางและความสะดวกในการซื้อ (Channel and Convenience to Buy) การตลาดยุคใหม่จะให้ความสำคัญกับช่องทางการขายการจัดจำหน่ายที่หลากหลายและลูกค้าสามารถเข้าถึงได้ทั้งช่องทางออฟไลน์และออนไลน์ ธุรกิจจำนวนไม่น้อย ไม่มีหน้าร้านก็สามารถดำเนินธุรกิจได้ประสบความสำเร็จ ธุรกิจดั้งเดิมที่อาศัยการขายการจำหน่ายผ่านหน้าร้านก็ยังคงหน้าร้านซึ่งเป็นช่องทางออฟไลน์ไว้แล้วเพิ่มช่องทางออนไลน์ให้ลูกค้าสามารถเข้าได้ทุกที่ทุกเวลา พร้อมเชื่อมโยงช่องทางออนไลน์และออฟไลน์เข้าด้วยกัน ธุรกิจที่เป็นช่องทางออนไลน์ล้วน ๆ ก็เริ่มเพิ่มช่องทางให้ลูกค้าได้เห็นได้สัมผัสสินค้าจริงด้วยการทำร้านแสดงสินค้า (Physical Store) ขึ้นมา ธุรกิจบางอย่าง เช่น สินค้าเสื้อผ้าแฟชั่นที่ลูกค้าอย่างลองสวมใส่จริงก่อนตัดสินใจก็เริ่มมีบริการให้ลูกค้าสั่งออนไลน์ไปลองสวมใส่ดูพอใจก็ซื้อไม่พอใจก็คืนได้ การดำเนินเช่นนี้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเปิดหน้าร้านซึ่งมีค่าใช้จ่ายในด้านสถานที่ ค่าดำเนินการ ค่าพนักงานและอื่น ๆ ได้จำนวนมาก และช่องทางออนไลน์ก็ต้องใช้เทคนิคการดึงดูดความสนใจให้ลูกค้าเข้าถึงด้วยการออกแบบแคตตาล็อก การแต่งหน้าร้านออนไลน์ การทำสื่อดิจิทัลทั้งแบบให้ลูกค้าค้นหาและแบบเข้าไปเสนอถึงลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย การมีข้อมูลใหญ่ (Big Data) ทำให้ประโยชน์ในการนำเสนอตรงตามความต้องการหรือความสนใจของกลุ่มเป้าหมายผ่านช่องทางที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การสื่อสารและนำเสนอ (Communication That Connects) การตลาดยุคใหม่ใช้การสื่อสารทางการตลาด (Marketing Communication) ในรูปแบบเนื้อหา (Content) การโฆษณา (Advertising) การรีวิว (Review) ฯลฯ ผ่านสื่อดั้งเดิมหรือสื่อยุคดิจิทัลให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสื่อดิจิทัล สื่อสังคมจึงกลายเป็นสื่อที่ใช้ประโยชน์ด้านการสื่อสารการตลาดที่ใช้ค่าใช้จ่ายน้อยกว่าสื่อดั้งเดิม บางธุรกิจไม่มีพนักงานขาย

หรือการขายโดยตัวบุคคลเลย การจัดรายการส่งเสริมการขายในรูปแบบลด แลก แจก แถม ก็น้อยมากหรือแทบไม่มีเลย ไปเลยการสื่อสารที่น่าสนใจดึงดูดใจและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายซึ่งได้ผลดีกว่า แนวคิดการตลาดยุคใหม่แบบ P2C Marketing Breakthrough จึงเป็นการเปลี่ยนมุมมองทางการตลาดไปให้ความสำคัญและขับเคลื่อนโดยลูกค้าและกลุ่มเป้าหมาย สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพในวันที่สังคมเปลี่ยนเป็นสังคมดิจิทัล

4. สังคมดิจิทัล

สังคมดิจิทัล หมายถึง สังคมที่พึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงเครือข่ายสื่อสารดิจิทัล คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ที่เชื่อมโยงการใช้ข้อมูลข่าวสาร สังคมดิจิทัล จึงหมายถึงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเรากำลังอยู่ใน “สังคมดิจิทัล” ด้วยชีวิตประจำวันที่มีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำให้กิจกรรมแทบทุกอย่างสะดวกสบายและง่ายขึ้น เพียงแค่มีสมาร์ตโฟนหนึ่งเครื่องก็ทำให้เข้าถึงทั้งโลกและมีวิถีชีวิตแบบดิจิทัลได้แล้ว และนั่นคือสัญญาณชี้ชัดว่า ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมแบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ (บริษัท อப்பิน จำกัด, 2562, ออนไลน์) ดิจิทัล (Digital) จึงเป็นคำที่ได้ยินอยู่เสมอเพราะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนวิถีของสังคมไทย

หัวใจของดิจิทัล คือ เทคโนโลยีที่เชื่อมโยงผู้คนเข้าด้วยกัน และเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตของผู้คน ผู้บริโภคสามารถใช้ชีวิตที่สะดวกสบายมีอำนาจมากขึ้นทั้งการซื้อ การเลือกสินค้า การใช้ชีวิต รวมไปถึงการปฏิสัมพันธ์กับแบรนด์ต่างๆ สังคมดิจิทัล ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจของผู้บริโภคในวันนี้และอนาคต

ในปี ค.ศ. 2025 คาดว่า เทคโนโลยีดิจิทัล จะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงถึง 10.8 ล้านล้านดอลลาร์ โดยส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของ Emerging Economy และ Existing Economy เศรษฐกิจดิจิทัลมีความเชื่อมโยงกับประชากรทั่วโลก

มากกว่า 4,000 ล้านคน (Mckinsey Research Global Institute) ที่ Kantar TNS เรียกผู้บริโภคในยุคดิจิทัลว่า Connected Consumer เพราะไม่ว่าจะเป็นชาติใด เพศอะไร อายุเท่าไร สิ่งที่มีเหมือนกันคือ มีความต้องการเชื่อมโยงกับผู้คนรอบข้างโดยผ่านทางเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา คาดการณ์ว่าภายในปี ค.ศ. 2020 จะมี Connected Consumers มากกว่า 4,000 ล้านคนทั่วโลก

พฤติกรรมของ Connected Consumers ชาวไทยที่น่าสนใจ คือ (อภาภัทร บุณทรอด, 2560, ออนไลน์)

1. ต้องการอำนาจในการควบคุมสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง พวกเขาต้องการเป็นผู้เลือก ไม่ใช่ผู้ถูกเลือกโดยแบรนด์ต่าง ๆ พวกเขาเชื่อในอำนาจในการกำหนดอนาคต และความสามารถของตัวเอง พวกเขาจึงมีความหวัง ความฝันที่เขาเชื่อว่าทำให้เป็นความจริงได้

2. พวกเขาจะรู้สึกอยากมีส่วนร่วมกับแบรนด์ต่าง ๆ ก็ต่อเมื่อพวกเขาได้ประโยชน์อะไรบางอย่าง มีประโยชน์ที่พูดถึงนี้อาจจะไม่ใช่แค่การได้รับส่วนลด หรือของฟรีเท่านั้น แต่เป็นการได้รับความรู้ ความใส่ใจ การให้เกียรติ และการมีส่วนร่วม

3. เชื่อเพื่อนมากกว่าแบรนด์ โดยเฉพาะข้อมูลจากประสบการณ์จริงของเครือข่ายดิจิทัล โดยชอบที่จะค้นคว้าหาความรู้เอง

4. ผู้บริโภคในยุคนี้ชอบที่จะถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเห็น และเรื่องราวของตัวเองให้ผู้อื่นทราบ โดยมีความภาคภูมิใจ เมื่อมีการตอบสนองจากผู้อื่นเช่น การได้ไลค์จำนวนมาก

5. การมีความชอบที่เหมือนกัน เป็นตัวเชื่อมโยงคนแปลกหน้าเข้าด้วยกัน ทำให้มีการขยายเครือข่ายเฉพาะกลุ่มออกไปอย่างออกไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว โดยมีความสนใจเฉพาะเรื่องเป็นศูนย์กลาง

6. ชอบวิจารณ์ประเด็นสังคมที่กำลังเป็นที่สนใจ และจะหมดความสนใจอย่างรวดเร็วหากสิ่งนั้นไม่ใช่กระแสอีกต่อไป

7. ให้ความสำคัญกับคุณค่าและความสัมพันธ์ จึงมักจะมอบแบรนด์ที่คุณค่าที่แบรนด์นั้นนำเสนอ นอกเหนือจากสินค้า หรือราคาเพียงอย่างเดียว เขาจึงมักมองแบรนด์เปรียบเทียบกับคนที่มีความรู้สึกและอุดมการณ์

8. มีการเชื่อมโยงระหว่างชีวิตออฟไลน์และออนไลน์อย่างแยกไม่ออก ทำให้ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับแบรนด์ แบบรอบด้าน เช่น เริ่มจากออนไลน์และไปจับที่ออฟไลน์ หรือ เริ่มจากออฟไลน์และไปซื้อออนไลน์

9. โหยหาความเป็นตัวของตัวเอง (Unique) แม้ว่า Connected Consumers จะมีความสุขกับการเชื่อมโยงกับโลกออนไลน์ แต่พวกเขายังคงโหยหาความเป็นตัวของตัวเอง พวกเขาต้องการความรู้สึกว่าเป็นคนสำคัญ เป็นคนพิเศษ มีความโดดเด่นแตกต่างจากคนอื่น (Connected but Fragmented)

10. ต้องการ “Smart Products” คือ สินค้าที่ทำงานอย่างฉลาดขึ้น ตอบสนองความต้องการได้รอบด้าน และรวดเร็วมากขึ้น เป็นสินค้าที่ทำได้มากกว่าที่คาดหวัง สร้างความแปลกใหม่ ทำให้ตื่นเต้น โดยผ่านทางเทคโนโลยีทันสมัย

ผู้บริโภคในยุคดิจิทัล มีความต้องการที่ซับซ้อน และดูเหมือนจะขัดแย้งกันเอง แต่มีความกลมกล่อมลงตัว เช่น ต้องการทั้งความเป็นส่วนตัวและความเชื่อมโยง (Privacy vs Being Connected) ต้องการความลึกแต่ครอบคลุม ต้องการความเข้าใจที่ลึกซึ้งแต่ก็เหมาะกับทุกสถานการณ์ แต่ที่สำคัญคือ ต้องโดดเด่นและทดแทนได้ยากตั้งนั้นถ้าผู้ประกอบการเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคสังคมดิจิทัลจะสามารถทำให้ธุรกิจการค้ามีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว และหากผู้ประกอบการไม่ปรับตัวให้เข้ากับสังคมดิจิทัลก็อาจทำให้ธุรกิจล้าหลังจนสูญเสียศักยภาพการแข่งขันทางธุรกิจในที่สุด

สรุป

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการ โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันกัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการ โดยวิสาหกิจชุมชน เกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ จัดเป็นกลุ่มกิจกรรมของชุมชน ที่ชุมชนคิดได้จากการเรียนรู้ ไม่ใช่กิจกรรมเดี่ยว ๆ ที่ทำเพื่อมุ่งสู่ตลาดใหญ่ และไม่ใช่กิจกรรมที่ซับซ้อน ล้วนแล้วแต่เป็นการทำกินทำให้ทดแทน การซื้อจากตลาดได้ และเป็นการจัดการระบบการผลิตและบริโภคที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การจัดการเรื่องข้าว หมู เห็ด เป็ด ไก่ ผัก ผลไม้ น้ำยาสระผม สบู่ น้ำยาล้างจาน หรืออื่น ๆ ที่ชุมชนทำได้เอง โดยไม่ยุ่งยากนัก การทำกินทำให้ทดแทนการซื้อเป็นการลดรายจ่ายและยังช่วยให้ระบบเศรษฐกิจใหญ่ เข้มแข็งขึ้น ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงมีความสำคัญในการสร้างฐานมั่นคง ให้กับประเทศได้ โดยกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าให้เข้มแข็งและ กระจายโอกาสการประกอบอาชีพให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถพึ่งตนเอง ได้มากขึ้น วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จึงเป็นแนวคิดที่มุ่งแปรรูปผลผลิต ตามธรรมชาติหรือสร้างผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลโดยครอบครัวในชุมชน โดยองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ ให้แก่ชุมชน แต่จากการประเมินยังพบว่า ระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน ที่ได้รับการประเมินยังคงอยู่ในระดับปานกลางมาอย่างต่อเนื่อง โดยพบปัญหา และข้อจำกัดของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ มีปัญหาด้านการตลาด ด้านการเงิน รวมถึงปัญหาด้านการบริหารจัดการซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ให้เข้มแข็งและอยู่รอดต่อสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงควรเร่งพัฒนา และยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันเราอยู่ใน

ยุคการตลาดยุคใหม่ ซึ่งเป็นยุคที่ธุรกิจทุกธุรกิจรวมทั้งวิสาหกิจชุมชน ต้องปรับกลยุทธ์การตลาดให้เข้ากับโลกใบใหม่ รวมถึงพฤติกรรมผู้บริโภค ในยุคสังคมดิจิทัลซึ่งมีเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงผู้คนเข้าด้วยกัน และเปลี่ยนแปลง การดำเนินชีวิตของผู้คน ผู้บริโภคสามารถใช้ชีวิตที่สะดวกสบาย มีอำนาจมากขึ้น ทั้งการซื้อ การเลือกสินค้า การใช้ชีวิต รวมไปถึงการปฏิสัมพันธ์กับแบรนด์ต่าง ๆ สังคมดิจิทัล ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจของผู้บริโภคในวันนี้ และอนาคต ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนควรปรับตัว โดยใช้แนวคิดการตลาดยุคใหม่ ในมุมมองของผู้บริโภค คือ 4C's คือ ความต้องการของผู้บริโภค (Customer's Needs & Solutions) ความเหมาะสมในราคา (Cost to Customer) ช่องทางและความสะดวกในการซื้อ (Channel and Convenience to Buy) และการสื่อสารและนำเสนอ (Communication That Connects) หรือที่เรียกว่า P2C Marketing Breakthrough ที่เป็นการเปลี่ยนมุมมองทางการตลาด ไปให้ความสำคัญและขับเคลื่อนโดยลูกค้า และกลุ่มเป้าหมาย สามารถใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ในวันที่สังคมเปลี่ยนเป็นสังคมดิจิทัลซึ่งจะสามารถทำให้วิสาหกิจชุมชน มีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว และหากผู้ประกอบการไม่ปรับตัวให้เข้ากับ สังคมดิจิทัลก็อาจทำให้วิสาหกิจชุมชนล้าหลังจนสูญเสียศักยภาพการแข่งขัน ทางธุรกิจในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2558). นโยบายดิจิทัลอีโคโนมี (Digital Economy). สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2563. จาก <https://www.dip.go.th/portals/0/puttipong/web%2520DIP/File/prass%2520release.doc+&cd=3&hl=th&ct=clnk&gl=th>.
- โกสินทร์ ชำนาญพล และสุดาใจ โล่ห์วนิชชัย. (2562, พฤษภาคม - สิงหาคม). การพัฒนารูปแบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการ. *วารสารราชพฤกษ์*. 17(2), 130-138.
- ธนพล ทรัพย์สมบูรณ์. (2562). แนวคิดการตลาดยุคใหม่ต้อง “โมเดิร์น มาร์เก็ตติ้ง”. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2563. จาก <https://www.posttoday.com/economy/news/603766>.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548. (2548). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 122 ตอนที่ 6 ก, 1-13.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). *การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจากภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุภาสพงษ์ รุ้งทันอง. (2562). *การยกระดับผลิตภัณฑ์โอท็อปน้ำพริกพ่อบนงค์ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค (4C's)*. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- เสนห์ ศรีสุวรรณ. (2560). 4P หลบไป การตลาดยุคใหม่ต้อง “P2C”. ค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563. จาก <https://columnist.smartsme.co.th/smartsme-sanae/2176>.
- อาทิตย์ สุขเสน และนิตยา ทัดเทียม. (2559). *การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช*. (รายงานผลการวิจัย). สงขลา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

อาภาภัทร บุญรอด. (2560). *เข้าใจพฤติกรรม Connected Consumers ชาวไทยในยุคสังคมดิจิทัล*. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/641241>.

_____. (2562). *การตลาดยุคใหม่' และสังคมดิจิทัล*. ค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563. จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/64723>

泰国农村发展：充足经济的哲学

The Rural Development of Thailand: Concept of Sufficiency Economy Philosophy

(Received: July 15, 2020 Revised: Dec 10, 2020 Accepted: Dec 20, 2020)

Saowalak Prapaiwong¹
(黄萍雯)

摘要：从《第十一个国家经济和社会发展计划（2012-2016）》，在泰国面对社会，经济和环境不断的迅速变化时期成立的。在开发计划阶段8-10，泰国社会请用“自给自足的哲学”在各级广泛应用，从个人家庭层面、社区、社会、以及国家层级。哪些有增强免疫力和帮助泰国社会能在变化的中站稳脚跟。在第十一个发展计划阶段，泰国社会的所有阶层都同意将自给自足的经济原则作为一种领先理念，是国家持续发展的道路。为了创造免疫力和有适当的风险管理，为了使该国的发展能够平衡和可持续（第十一个国民经济和社会发展计划），切合充足的经济理念。

关于词： 泰国农村发展、概念、充足经济哲学

¹Lecturer from Chiang Rai Rajabhat University

Abstract

The Eleventh National Economic and Social Development Plan (2555-2559 BC) was created during a period when the United States had social, economic, and environmental changes which occurred rapidly and affected severely. Based on the Eighth Plan to the Tenth Plan, “the philosophy of sufficiency economy” was applied widely at all levels including family, community, society, or nation which contributed to strengthening the immune system and helping Thailand to cope with such changes. In the Eleventh Plan, all sectors of society in Thailand jointly agreed to adopt the philosophy of sufficiency economy as a guideline to continue the development of the country. The aim of immunity and appropriate risk management was to develop the country for balance and sustainability (The Eleventh National Economic and Social Development Plan).

Keywords: Development, Philosophy, Sufficiency Economy

引言

普密蓬·阿杜德国王下讲话中谈到了农村发展说：“农村发展是一项重要任务、是一项艰巨的工作、是一项必须用能力完成和慧心的工作，就是必须全心全意的做”。这一句给人民带来繁荣、乡村发展和有了很多的原因。第一个最大的原因是：人性，对与我们同住的人类友善，如果说一种方式，那是一个国家朋友。农村发展的第二个原因是：国家安全和为了进步，因为我们国家稳定繁荣，让我们生活。安全性的一个重要因素是：农村地区公共安全，因为大多数农村人是集体公民，整个公众或所有的人就是国家，所以我们对国家做的是让公众稳定。

普密蓬·阿杜德国王有一件事殿下寻求解决问题的方法就是论农村发展与进步，因为殿下意识到各个领域都有局限和障碍，包括经济和社会、关于当地人的态度转变。重要的是，农村人民缺乏知识和能力和生活中的基本必需品，尤其特别是农民缺乏关于农业职业的知识，包括障碍物，其他问题，例如：缺乏自己的耕地、农业缺乏水资源。但是有一颗致力于帮助人们摆脱困境或减轻痛苦的心，

因此，以各种项目的形式提出了帮助农村发展的皇家倡议。每个项目都根据问题和每个位置的地形条件而有所不同，但有同样的目的就是农村发展，

使农村人民能够生活和工作，使家庭更好。皇家关于农村发展的重要思想，就是皇家意图下希望帮助农村人民能够自助，将注意到由于皇家倡议的各种项目扩展至该国各地，主要目标是使农村人民能够自力更生。泰国乡村的背景

农村的含义，有人给意思是那些在城市范围之外或首都以外的地方，有些人口主要依靠农业，有符合乡村社区特征的社会法规，人口密度低于首都或全省。此外，农村社区是城镇外的地区或者它可能是市政区域之外的区域，其物质开发较少。人口的大多数是农民、钓鱼、饲养动物。农村社区的社会单位意思是村，该村组的人口可能约为20到100户。泰国社会是农业社会，因为该国大多数人口从事农业。因此，农村社会可以安排是泰国社会最重要的结构，农村社会的一般特征如下。

1. 家庭是经济的重要组成部分，既是生产单位又是消费者单位，用食物自己生产，并灌输专业知识，培训家庭成员的道德等等。

2. 家庭成员之间有紧密的关系，社区成员重视与邻居友好，有友好的通信，彼此坦诚相待。

3. 家庭类型是扩张家庭，成员由多个家庭组成，在一个家庭组成中都是亲戚。

4. 寺庙是进行宗教活动的重要场所，是人们教育和培训的重要来源，宗教美德的价值观控制着社区中人们的行为。

5. 大多数农村人遵守习俗和传统，但是很少接受对新事物的更改。

6. 农村人民依赖自然环境并亲近大自然，将使对神圣事物的信仰绑定、迷信、和超自然的东西。

7. 大多数农村人遵守宗教信仰，并共同参加各种仪式，例如：出家典礼、葬礼和各种各样的善事。

可以看到，农村人民的生活方式不同，还有生活、习俗和传统、包括当地文化。宗教价值观、文化、宗教活动，许多人将坚持良好的传统，以及有利于社会相互依存的地形环境。因此引起爱和农

村人民团结。泰国农村社会等待发展

在经济和社会瞬息万变的环境中，农村发展与许多人息息相关。因此遇到各种各样障碍和出毛病，无论如何，通常，大多数农村地区相同的重要问题是贫困与经济落后问题，这继续导致生活质量下降。为了真正的自力更生，农村人口的另一个主要问题就是缺乏对自己生活的认识和能力，尤其是缺乏有关农业实践的知识和提高质量。关键生产要素使，土地，当儿自然环境对农村生产有效，无论是水源、森林等等。情况都跟时间恶化，结果就是，过来的农村发展没有实现其目标。

支持社区的作用，保护和解决目标区域中的各种稳定问题。还有促进志愿服务以帮助发展当地社区，包括有关各方的合作可用于最大化发展。解决上述问题，普密蓬·阿杜德国王提出解决问题的皇家倡议和发展国家，无论是有足够的经济哲学、新农业理论等等。

农村发展的概念

如果要了解发展的含义和概念。首先，要注意事实上的发展是规范性的概念(Normative concept)，就是说：指定目标、含义和发展的结果，是行动和决策用于是价值观的基础上(Value judgments)，从这个真理就是说：含义、目标、以及发展该国的方式，会根据价值观和基本信念自然变化或者志向的社会与时间。第二，发展的目标。总的来说，将显示了经济，社会和政治的情况，这将取决于决定民主政府发展目标价值的决定。如果考虑将国家发展分出2个区域是：城市发展(Urban sector) 和乡村发展(Rural sector)。农村发展是国家发展的组成部分和农村发展必须具有与泰国整体发展相一致的原则。

此外，在讨论农村发展概念时经常讨论原理，办法和农村发展战略。

1. 通过农业发展实现农村发展 (Rural Development as Agricultural Development)。这个概念看到了农村发展，应该发展农业，因为当农业发展时，农村人民将有更好的收入和生活水平。过去农村发展中的农业发展，发展的最大受益者是：大农，因为大多数现代农业技术都是资本密集型的。此外，农业机械也在来用于生产。这些贫困家庭的就业机会也减少了。这些导致收入水平和生活水平的更大差异。

2. 通过社区发展实现农村发展 (Rural Development as Community Development)，从1930年代以来，社区发展的概念开始在各个国家被接受，特别是在美国在1948年首次正式使用“社区发展”一词。社区发展是：旨在改善社区生活条件的过程，要有通过社区的参与和倡议。农村发展要通过原则和方法的农村发展就是：在区和村一级工作的政府代表，将与当地领导人合作，成为变革型领导人，为了让村民参与确定当地需求的问题和解决问题，通过尝试使用本地资源，还有打算在每件事上进行改进，要有基本的概念社区发展如下：

- 目标人自助的原则 (Self-help)，强调旨在使农民采取有助于农民自助的行动。

- 小组形式的工作原则 (Working as a group)，要协调社区人民的利益，为了达到预期的目标。

- 自学动作原理 (Learning by doing)，提到的目标人群，自我行动必不可少因为为了带来重大变化或个人发展。- 自愿合作的原则 (Voluntary participation)，自愿是很重要，将使农村发展达到的真正目标。

3. 融会型和综合型的农村发展 (Integrated Rural Development)，融会型和综合型的发展就是定义格式以结合各种活动，还有良好的范

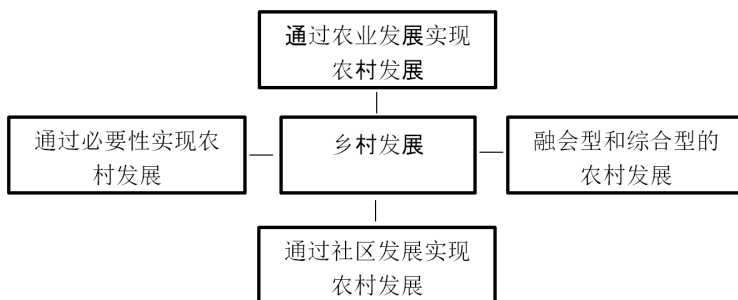
围和协调性，在行政监督下。其中农村统筹发展的概念又称Integrated rural development，有缩写叫IRD，有重要的原则是：

- 试图为小农提供政府服务，通过改善地方管理机制，以更好地协调。
- 有一个针对当地发展的选择区和进行全面，适当的发展。
- 有分散管理和综合发展决策和在各个方面要使劲发展。

4. 通过必要性实现农村发展 (Rural Development as Basic Needs Strategy)

以贫困问题为重点的农村发展观念，是从各种农村发展概念中得到改进的概念。以前无法解决农村贫困问题，因为那些发展道路，穷人没有参与开发过程，也没有获得应有的发展利益。根据这一新思想，建议在农村发展中明确界定将从发展中受益的目标群体。将有解决各种问题的明确目标和准则。哪些应用农村发展的必要性，由以下重要组成。

- 添加或服务食品方面和各种基本必需品。
 - 有平等和公平分配服务。
 - 人们参与运营决策。最重要的是：享受发展带来的好处。
 - 有一份工作来赚取最低收入。
 - 具有自力更生或使用以下资源，为了能够在地方，国家和国际各级自力更生。
 - 生态发展，为了平衡自然资源。
- 从上述农村发展的概念，可以总结为如下图。

泰国乡村可以通过使用皇家策略来解决问题。

根据皇家发展项目的乡村发展，强调以下重要事项作为策略和解决方：

1. 帮助自力更生。

农村人民的贫困是一个非常重要的问题，因为关于国家的多数公民。农村贫困人口不少于一千万，而且不能帮助自己。

国王下意识到了这些问题，还有皇家意图以帮助人们发展到自力更生。根据皇家倡议如下：

“了解我们正在帮助的人的情况是最重要的、帮助他得到他应该得到的，将是最有效的帮助。因此，在每种情况下我们首先要有考虑到需要。”

在发展中要加强社区有自力更生，可能以村民尊敬的村领导为指导，互相帮助，为村庄创造繁荣。首先从小活动开始。殿下使用了这个词“内部爆炸”意思是：首先加强社区，然后来到外面的社会。殿下是加强社区的重要工具是：人们被称为一个群体，为了解决社区问题或一起讨饶生活。

皇家倡议，使产生一个解决人民贫困问题的项目，强调在各种方式的“自立原则”。比如：水稻银行项目、水牛银行项目、具有合作分组特征的项目、结合了各个领域运营的项目，包括水源开发，农业、穷人和无地者的土地开发等等。这些项目的主要目标是：使人们可以“过生活”或可以“自力更生”。

2. 根据适合人民的现代学术原则促进知识谋生。

农业已成为万世泰国农村社会的基本职业。该国的人口在农业部门中约为三分之二。因此，农业发展是农村发展的重要目标。农业部门是在经济和摄龟计划中获得最重要的部分，尽管过去的发展成果将使农业部门取得长足进步，但是农业仍然是一个有很多问题的生产部门。现在的农业发展的主要问题之一是生产效率。另一个是，影响农业生产效率的一个因素是：根据现代学术原理对生产的知识和理解。国王下重视上述问题，可以从以下皇家举措中考虑：

“农民或每个人的生活要有吃、有主、有衣服穿、还有有住所、有药。在农民的职业方面需要有耕种。耕种或者讨生活要依靠学术规则例如：应该用哪种植物、有使用肥料方法、使用节能工具”

国王有继续以下想法是：促进农村人口缺乏和一个重要的需求是知识。他也看到了，农村人民应该对生计有讨生活、利用现代技术耕种。在这个方面，殿下强调要有在自力更生的成功样本，因为国王下希望农村人民有机会了解和看到成功的样本。下一个更重要的问题是：有条不紊地向农村人民介绍现代农业技术知识，并使农业生产技术能接受和可以付诸实践。

3. 保护自然的环境

自然资源可以被视为基本的生产要素，是国家长期发展的基础。从强调经济增长的发展成果，因此在各个领域进行发展，只专注于提高每个生产部门的生产率，以不考虑到问题和自然资源局限性。有利用自然资源，例如：土地、水源、森林等等。最后，这些自然资源已经恶化。

3.1 森林资源保护

泰国国王眼里看得森林做出国民的资源，比如：做木产品、林业收藏等等。这些都是给国民和国家有收入，并是发展农村的重要因素。

国王下在这一领域的倡议，使创建了一个森林开发和维护项目。特别是森林水上在北部的森林地区溪流，为了减轻北部地区下部盆地的洪水，而在中央盆地地区。以及囤水为了对于在南部旱季时的发水，比如：北部的皇家项目，主要是发展目标，并维护森林等等。

3.2 土地保持

对于土保持，由于皇家倡议，该项目下有一些活动，分别出有3个如下：

3.2.1 发展土地

就是：支持农民学习了解如何养护土地和水、土壤改良。国王下的倡议“土地改良需要土面保持，并且必须保留剩余的多年生植物，为了保持土地的湿润。”除了这些，还有皇家倡议要建立研发中心项目。研究关于建立水土保持的体制，是防止水土流失的一个例子。植物繁殖以土地保持和土壤改良，以及做个示范地段，在农民土地开发方面。

3. 2. 2 管理土地与改革

就是：开发闲置土地并将其分配给没有土地用于耕种的农民，但不授予持有。除了这些，还有供给给在山上的部落居民耕种。

3. 2. 3 水资源保持

泰国的农业总面积约为1.47亿莱。这些地区中，只有1600万莱在漫灌地区。而这个灌满区的面积只有4-5百万莱，以获得全年的农田水利。所以，可以看出大多数农民仍然主要依靠雨水农业。特别是在东北地区，农业总面积约为6,000万莱，有农田在漫灌地区约60万莱。

国王殿下特别关注水资源，所以意见的是：由于泰国是一个农业大国，生活在农村地区的大多数人是做农业，而且因为大多数农村农业地区都依赖雨水，因此导致不稳定的结果，极大地影响着人们的生活。因此，保护和发展水资源缓解缺水问题绝对必要，为了消费和为了全国大多数人民的农业。

4. 生活质量

国王下考虑了改善居民生活质量的准则，通过重视基本问题就是：关于四个因素的故事，是要有实物，饮食品质。有着装住宅要卫生。关心从伤害的疾病和维护人民的健康，以及提供教育和加强道德和伦理给人民。他认为发展将是有效的，这必须从“人力、动力”开始，为了能够对抗潜在的障碍，并有发展自己和国家的力量。例如：公共卫生项目、1951年，为各家医院建造了一座医疗大楼，比如：普密蓬·阿杜德医院、瓦其拉隆功大厦、泰国红十字会、对抗小儿麻痹症的活动。

在教育方面，1972年开始在偏远地区帮助当地人有教育，通过建立一所学校叫罗姆劳学校，减轻痛苦并尽可能地向公众儿童传播教育，成为长期优质生活的重要基础。支持这项研究，不只是特点在于小学，但还想到在初高中的学校。对于普通的学生需要继续学习解决问题，在这个还包括PHRADABOS学校，为给需要研究的人来学习，为了被用作职业。

结论： 这里的所有有引用的是所有基本人口发展，为了拥有良好的生活质量，并能发展自己。可以解决当前最相关的问题根源的开发方法是：国王下关于“自给自足的经济”的皇家倡议和“新理论”。

新理论的最终目标是自给自足和减少对外部的依赖，无论是生产要素、市场，先消费，下剩再把进去市场，结合目标的农业生产管理方法，拥有完整的系统，并有明确的管理程序按照国王的新理论制定。以后国王指导对生活方式，通过利用充足性经济原则，为了使该国家能够通过目前正面临的季风，以稳定的心态、多谋善断和知识、深刻的理解，为了调整我们的生活方式，泰国人坚持自给自足的经济方针。

根据这种研究发展形势，是一种专注于每个地区的事实开发方法，该原则是以下事实的结果：每个地区在不同地区都不同。特别是该地区的主要问题，有必要进行研究，研发和实验，为了调整开发理念更适合于每个区域的环境和问题。皇家最重要的一个倡议是：加强社区，通过建立生产所需的基本设施。做重要的项目是：水上，因为这是大多数依靠雨水的农民全年都有机会生产产品的重要因素，这是使社区能自给自足的重要因素。

因此，根据皇家倡议的农村发展作用应强调“以人为本”。为了共同发展人与社会，并将发展方式转变为经济和社会层面的整体联系，坚持“自给自足的经济理念”和“人是发展的中心”。为了发展处于中间道路在推理原理上。在这方面，必须根据步骤顺序审慎地进行各种开发，并符合泰国社会的生活方式。

参考文献

- Chaliew Buri Phakdi. (2004). 行为科学和社会科学理论在发展中的应用. 曼谷: Rajabhat Phranakhon Institute.
- Chanchai Phetpraphankun. (2007). 充足的经济\与国家发展, 从哲学到实践. 曼谷: Department of Cooperatives Faculty of Economics of Agriculture.
- Direk Lerkhirai. (1984). 乡村发展: 强调社会发展和观念. 曼谷: Kasetsart University.
- Kanchana Kaewthep & Kanoksak Kaewthep. (1987). 自力更生和农村发展潜力. 曼谷: Catholic Council of Thailand for Development.
- Natthaphon Khanthachai. (1984). 国家发展中的概念和理论. 曼谷: Odeon Store.
- Niran Chongwutiwet. (1984). 加强公众参与发展的战略, 准则和方法. 曼谷: Center for Health Policy Studies Mahidol University.
- Sumet Tantivejkul. (1988). “皇家倡议下的农村发展”. 第十二
- Suphot Chareonrattanakun. (2009). 改善军事指挥官生活质量发展单位的发展准则. National Defense College.

นวัตกรรมการประพันธ์เพลง “สำเนียงธรรม อุ่ทอง”
ที่พัฒนาจากอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เพื่อใช้ปรับกระบวนการคิด
วิเคราะห์และปฏิบัติตามแนววิถีพุทธ
The Innovation of Music Composition
“Samniang Dhamma U Thong” Developed
from Identities of Ethnic Groups for Improving
the Process of Thinking, Analysis and Following
the Buddhist way of Life

(Received: Feb 10, 2020 Revised: Dec 10, 2020 Accepted: Dec 20, 2020)

เอกชัย พุทธิชัย¹

Ekachai Phuhirun

บทคัดย่อ

บทประพันธ์เพลง “สำเนียงธรรมอุ่ทอง” เป็นผลผลิตส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการประพันธ์เพลงเพื่อสร้างรูปแบบความเชื่อความศรัทธาใหม่จากดนตรีชาติพันธุ์ในอำเภออุ่ทอง วัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือ สร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงที่มาจากอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เพื่อใช้ประกอบการบรรเลงในพิธีกรรมเพื่อสร้างสมาธิ วิธีการดำเนินการวิจัยเริ่มจากการทบทวนวรรณกรรม การเข้าพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและการทำสนทนากลุ่ม ทั้งนี้ได้ใช้

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ระเบียบวิธีวิจัยปกติผสมกับกระบวนการดำเนินการสร้างสรรค์บทเพลง เรียกว่า กระบวนการ CPRM Compose – Practice – Record – Mixdown and Mastering คือ ประพันธ์เพลง (Compose) ทำการฝึกซ้อม (Practice) บันทึกเสียง (Record) และผสมเสียงเพื่อทำต้นฉบับ (Mixdown and Mastering) จากการวิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในอำเภออุ้มทองมีหลากหลาย แต่ที่เป็นกลุ่มสำคัญและยังสามารถดำรงอัตลักษณ์ของตนเองได้อย่างชัดเจน คือ กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว ทั้งนี้ สามารถจำแนกกลุ่มวัฒนธรรมดนตรีของอำเภออุ้มทองนี้ได้เป็น 2 ส่วนคือ 1) Traditional style คือ กลุ่มของชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่เข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่และยังคงอัตลักษณ์วัฒนธรรมด้านดนตรีของตนเองไว้ เช่น เพลงที่ใช้ในพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวโซ่งหรือไททรงดำ 2) Applied style คือ กลุ่มของดนตรีร่วมสมัย เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้าน ดนตรีสมัยนิยม เป็นต้น ผลผลิตของงานวิจัยเป็นบทประพันธ์เพลงที่นำไปใช้ในกิจกรรมทางศาสนาเพื่อเป็นเครื่องมือประกอบในการสร้างสมาธิ มีกระบวนการปฏิบัติที่จะให้เกิดสมาธิบำบัดจากผู้บรรเลงดนตรีประกอบกับความเชื่อและแรงศรัทธาในพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ: นวัตกรรมการประพันธ์เพลง วิถีพุทธ ดนตรีกับสมาธิ อำเภออุ้มทอง

Abstract

The composition of ‘Samniang Dhamma U Thong’ is one of the outputs of the research ‘The Innovation of Music Composition based on Ethnic Music in U Thong district to Create New Beliefs and Faiths’. The purpose of this study was to create music composition based on ethnic identities in order to use in rituals to improve one’s meditation. This research process includes literature review, field study, non-structured interview, focus group discussion, and the combination between research methodology and CPRM (Compose – Practice – Record – Mixdown and Mastering). The results showed that there are many ethnic groups in U Thong district. However, the group which can obviously maintain their unique identities is Thai-Laos group. In aspect of music in U Thong district, their identities can be classified into two groups: Traditional style and Applied style. The traditional style refers the music of ethnic group who originally lived in the area and still can preserve their music cultural identities, such as ritual music of Lao Song or Thai Song Dam. The applied style refers contemporary music, such as Thai country song, folk song, mixed styles of folk and popular songs, etc. One of the outputs of this research which is music composition can be used for religious rituals as a tool to create meditation. The player uses newly invented music instrument to play religious songs with their belief and faith in Buddhism.

Keywords: Innovation of Music Composition, Buddhist Way of Life, Music and Meditation, U Thong District

บทนำ

ผู้ประพันธ์มีแนวคิดเกี่ยวกับการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนาในอดีต ซึ่งมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากมายที่ถูกค้นพบ ในปัจจุบันพื้นที่บริเวณอุทอง ยังคงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมในด้านพระพุทธศาสนา ดังจะเห็นได้จากโครงการก่อสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิที่เกิดจากการระเบิดภูเขาหินที่เป็นเหมือนเกาเพื่อแกะสลักเป็นพระพุทธรูปองค์ใหญ่ ชื่อว่า พระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ (หลวงพ่อบุทอง) จนเป็นพระแกะสลักหน้าผาที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย องค์พระเป็นปางโปรดพุทธมารดา เป็นพระพุทธรูปในอิริยาบถประทับนั่งขัดสมาธิ พระหัตถ์ซ้ายวางหงายบนพระเพลา (ตัก) พระหัตถ์ขวายกขึ้นเสมอพระอุระ (อก) จีบนิ้วพระหัตถ์ (Suphan.biz., 2561, ออนไลน์) ผู้ประพันธ์จึงเลือกใช้เนื้อหาและใช้วัตถุดิบที่เกี่ยวข้องกับความโดดเด่นของอำเภอบุทองในด้านนี้ในงานวิจัย ปัจจุบันได้มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์สนับสนุนว่า พื้นที่บริเวณนี้เป็นดินแดนทวารวดีที่พระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ในประเทศไทยเป็นสถานที่แรกเมื่อ 2,000 กว่าปีที่ผ่านมา โดยปรากฏในหลักฐานเป็นโบราณวัตถุต่าง ๆ มากมายในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติอุทอง

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญนี้ ทางจังหวัดสุพรรณบุรี และคณะสงฆ์ นำโดยพระราชปริยัติเมธี เจ้าคณะจังหวัดจึงดำริให้สร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นพระแกะสลักหน้าผาที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย หรือหลวงพ่อบุทอง ตั้งอยู่บริเวณวัดเขาทำเทียม เรียกว่า หน้าผามังกรบิน บริเวณพุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ในเขตเทศบาลตำบลท้าวอุทอง อำเภอบุทอง จังหวัดสุพรรณบุรีองค์หลวงพ่อบุทองมีความสูง 108 เมตร หน้าตักกว้าง 65 เมตร ฐานกว้าง 88 เมตร พื้นที่บริเวณนี้ กรมศิลปากรยืนยันว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในดินแดนสุวรรณภูมิ และหลักฐานทางโบราณคดีก็มีข้อพิสูจน์ว่า พระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดียได้ส่งพระธรรมทูตออกเผยแผ่พระพุทธศาสนา 9 สาย โดยสายที่ 8 ทรงส่งพระโสณะและพระอุตตร

เถระ เข้ามาเผยแพร่ในดินแดนสุวรรณภูมิเมื่อประมาณต้นพุทธศตวรรษที่ 3 ซึ่งยังคงปรากฏร่องรอยของความเจริญด้านพระพุทธรศาสนาอยู่ในประเทศอินเดียนั้นพระเจ้าอโศกทรงสร้างวัดไว้มากมาย ตัวอย่างเช่น วัดปุยยคีรีสังฆาราม ในแคว้นกลิงกะ ซึ่งปรากฏได้ว่าชื่อมาพ้องกับจารึก “ปุยยคีรี” ที่แปลว่า “ภูเขาดอกไม้” ดังหลักฐานจารึกศิลา “ปุยยคีรี” และธรรมจักรบนยอดเสาอโศก บริเวณเจดีย์หมายเลข 11 ในเขตเมืองโบราณ อุทอง ที่บริเวณภูเขาใกล้กับวัดเขาทำเทียมในปัจจุบัน สันนิษฐานได้ว่าชื่อนี้อาจจะถูกจารึกโดยจากพระธรรมทูตทั้งสองนี้ โดยนำชื่อบ้านเมืองของท่าน มาสลักไว้ก็อาจเป็นไปได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2, 2558)

พื้นที่ของอำเภออุทองมีกลุ่มประชากรที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากและมีความโดดเด่นในปัจจุบันคือ กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว อันประกอบด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง กลุ่มชาติพันธุ์ลาวโซ่ง (ไทดำหรือไททรงดำ) กลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงหรือไทพวน และมีกลุ่มชาวจีนกับกลุ่มชาวไทยพื้นเมือง กระจายตัวอยู่ตามเขตพื้นที่ต่าง ๆ ในอำเภออุทอง ดังเช่นงานวิจัยของเอกชัย ได้กล่าวไว้ว่า กลุ่มที่มีการรวมตัวเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรม และมีอัตลักษณ์ชัดเจน คือ กลุ่มชาติพันธุ์ลาวโซ่ง วัฒนธรรมดนตรีที่เป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์คือ ทำนองแคน หรือเรียกว่า “ลายแคน” ไปใช้ในพิธีกรรม และงานเทศกาลต่าง ๆ ของกลุ่ม แต่สุดท้ายอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในปัจจุบันได้ถูกผสมผสานกลมกลืนและมีการปรับเปลี่ยนไป กับบริบทของสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ ตลอดจนรวมถึงการรับรู้วัฒนธรรมจากส่วนอื่น ๆ เข้าไปในพื้นที่ (เอกชัย พุทธิธัญ, 2560)

ปัญหากับอุปสรรคที่เกิดขึ้นของการดำเนินการวิจัยคือ พื้นที่ชุมชนนี้ ได้มีกลุ่มผู้วิจัยเข้าไปทำวิจัยจำนวนมากแต่ยังขาดงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมดนตรีของชาติพันธุ์ จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้ประพันธ์ต้องการแสดงให้เห็นถึงการนำวัฒนธรรมดนตรีมาใช้ในการสืบทอดอัตลักษณ์

ของท้องถิ่นและปรับแนวคิด ความเชื่อในวิถีพุทธ และได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ
ของประเพณี วัฒนธรรมอุ้มทอง และความสำคัญของการสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น
จึงประพันธ์เพลงที่สร้างจากการดุดซึมผ่านวัฒนธรรมด้านดนตรีในอำเภออุ้มทอง
ซึ่งดนตรีชาติพันธุ์นี้เป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญ นอกจากนี้
ได้ใช้ดนตรีบำบัดเพื่อสร้างสมาธิผ่านเครื่องมือคือ **นวัตกรรมการประพันธ์เพลง
และกระบวนการสร้างสมาธิจากการบรรเลงดนตรี** ตั้งแต่สมัยโบราณ
ดนตรีมีความเชื่อมโยงกับสุขภาพกายและใจของมนุษย์มาตลอด แต่ความเชื่อมโยงนี้
ได้เสื่อมลงเมื่อมีการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาเป็นมาตรฐานทดสอบ
และพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของสิ่งต่าง ๆ เพื่อแสดงว่าความเชื่อมโยงดังกล่าว
ไม่เป็นความจริง แต่กระนั้น เมื่อไม่นานมานี้มีงานวิจัยที่สนับสนุนว่า
การใช้ดนตรีเพื่อบำบัดโรคเป็นสิ่งมีประโยชน์และสามารถได้ผลสัมฤทธิ์จริง
และแม้ว่าการตอบสนองของแต่ละคนจะแตกต่างกันไป แต่หลายคนก็รู้สึกถึง
อิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีต่อชีวิต บทเพลงทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นแนวใด
สามารถทำให้เราได้แสดงความรู้สึกออกมาทุกอารมณ์ ทั้งความโกรธ
ความผิดหวัง ไปจนถึงความสุขและความสงบในจิตใจ ดนตรีไม่ได้มีประโยชน์
เฉพาะในแง่ของการรักษาทางจิตเท่านั้น แต่ยังใช้ได้กับผู้ที่มีการพิการ
ที่ต้องการฟื้นฟูการเคลื่อนไหวหรือควบคุมการหายใจ ดนตรีบำบัดใช้ได้
กับคนหลายกลุ่ม ได้แก่ คนพิการทางสมอง ผู้ป่วยทางจิต ผู้ที่พิการ
ทางร่างกาย เด็กที่มีความผิดปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผู้สูงอายุ
และผู้ที่ต้องการบำบัดความเครียด

ความสำคัญของดนตรีบำบัดเพื่อสร้างสมาธิ

ความสำคัญของเสียงต่อจิตวิญญาณภายในนั้นเป็นที่ยอมรับ
กันมานานแล้วว่า คลื่นเสียงเป็นพลังงานอย่างหนึ่งที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลง
ต่อร่างกายและจิตใจของมนุษย์ได้ ดังปรากฏให้เห็นในประเพณี
ความเชื่อโบราณจากทั่วโลก ในโลกตะวันออกมีการใช้เสียงเพื่อช่วย

ในการทำสมาธิและการฝึกจิต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของชาวตะวันตกพลั้งของเสียง ก็มีบทบาทสำคัญ เช่น การเปล่งเสียงสูงต่ำในพิธีสวดการอธิษฐาน หรือการร้องเพลงในโบสถ์ มีส่วนช่วยให้คนเราได้สัมผัสกับจิตวิญญาณภายใน ที่สื่อสารถึงสิ่งที่เคารพสูงสุด การใช้ความเชื่อความศรัทธาบวกกับพิธีกรรม บนรากฐานของการสร้างสรรค์นวัตกรรมบทเพลงที่สร้างมาโดยเฉพาะ เป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้ดนตรีบำบัด มีกระบวนการสร้างสรรค์ ซึ่งผสานรวมเป็นหนึ่งระหว่างเครื่องมือ ที่ใช้บำบัดและตัวผู้บำบัดเอง ในเบื้องต้นการบรรเลงดนตรีสามารถช่วยบรรเทาทุกข์ของผู้ป่วย โรคทางประสาทได้ ในด้านของศิลปะบำบัดจะเปิดโอกาสให้ผู้บำบัด ได้ระบายความรู้สึกที่ฝังอยู่ลึกในจิตใจออกมา ในส่วนของดนตรีบำบัดนั้น การที่ผู้บำบัดสามารถแต่งเพลงที่เป็นการสร้างสรรค์ระหว่างนักบำบัด กับผู้รับบำบัดหรือการบรรเลงบทเพลงโดยผู้รับการบำบัดเอง จะช่วยให้ ผู้รับการบำบัดนั้นได้ระบายอารมณ์ที่ฝังลึกในจิตใจออกมา ดนตรีบำบัด จะช่วยลดความวิตกกังวลและเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตัวเอง เป็นวิธีการระบายหรือขจัดอารมณ์ที่เก็บไว้ในส่วนลึกของจิตใจ การใช้ดนตรี เพื่อบำบัดโรคนั้นเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์และสามารถได้ผลสัมฤทธิ์จริง เช่น การร้องเพลงหรือสวดมนต์เพื่อให้หายจากโรค เนื่องจากเมื่อเราสวดมนต์ เราจะเกิดความตั้งมั่นในสมาธิอยู่แล้ว แต่การร้องเพลงก็เป็นเครื่องมือ อีกรูปแบบหนึ่งที่จะสร้างสมาธิระยะสั้น ๆ ที่เรียกว่า ขณิกสมาธิ ซึ่งหมายถึง สมาธิที่เกิดขึ้นชั่วขณะ อันสามารถช่วยละกิเลสได้ในช่วงเวลาหนึ่ง แต่จะได้ผลมากถ้าเราทำได้ต่อเนื่องและสังเกตแต่ละปัจจุบันขณะอย่างละเอียด ในปัจจุบันทางการแพทย์ได้พัฒนามาเป็นการบำบัดด้วยคลื่นเสียง (Sound therapy) ซึ่งกล่าวกันว่า สามารถรักษาอาการผิดปกติของร่างกายบางอย่างได้ มีวิธีการโดยส่งคลื่นเสียงไปที่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ต้องจะการบำบัด

ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เสียงบำบัดด้านการใช้จิตวิเคราะห์ โดยการกำหนดรู้สภาวะในปัจจุบันของเสียงที่เกิดขึ้น เพราะว่าในปัจจุบันพลังเสียงที่มีอิทธิพลต่อสภาวะจิตใจของเราและส่งผลกระทบอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมนั้น ยังไม่สามารถพิสูจน์ทราบได้อย่างแน่ชัด ในด้านการทดลองด้านวิทยาศาสตร์คาดว่า การสั่นสะเทือนของเสียงและเทคนิคการหายใจที่เป็นจังหวะ อาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของคลื่นไฟฟ้าในสมอง ทำให้เกิดการผ่อนคลายหรือทำให้เพิ่มการรับรู้มากขึ้น ฮันส์ เจนนี่ แพทย์และนักวิทยาศาสตร์ชาวสวิส ได้สร้างเครื่องมือชนิดหนึ่งเรียกว่า โทโนสโคป (Tonoscope) ซึ่งสามารถสร้างภาพสามมิติจากเสียงได้ โดยเปล่งเสียงเข้าไปในท่อผ่านไปสู่แผ่นสะท้อนเสียงทำจากแผ่นยางที่มีผิวน้ำตาลอยู่ด้านบน พบว่าเสียง /โอ/ ที่มนุษย์เปล่งออกมาผ่านเครื่องดังกล่าว จะเกิดเป็นรูปทรงกลมที่สมบูรณ์แบบ สันนิษฐานว่าอาจเป็นที่มาของคำว่า “โอม” คำขึ้นต้นของการกล่าวมนตร์ของชาว ฮินดู รวมไปถึงคำว่า “อา-แมน” (Aman) ของชาวคริสต์ หรือคำว่า “อา-มิน” (Amen) ของชาวมุสลิม (ลลิตา ชีระสิริ และนิทรพร รุจนวิศาล, 2544, น. 179)

จากข้อมูลที่ผ่านมา การรักษาด้วยแรงศรัทธา (Faith healing) มีหลักการพื้นฐานอยู่บนความเชื่อในด้านบวก ซึ่งจะมีผลทำให้อาการป่วยทุเลาลงหรือหายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากปฏิบัติภายใต้ระบบ กระบวนการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับศาสนา เช่น สำนักคริสเตียนวิทยาศาสตร์ (Christian Science) ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2364 ในรัฐนิวอิงแลนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ใช้ความศรัทธาจากการเทศน์เพื่อรักษาคนทางจิตวิญญาณ และมีการรักษาในรูปแบบอื่นที่อาศัยศรัทธาของคน ซึ่งเป็นวิธีที่ปฏิบัติกันมาหลายศตวรรษแล้ว วิธีนี้เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในวัฒนธรรมหรือศาสนาใด ตามทฤษฎีทางการแพทย์ แรงศรัทธาจะกระตุ้นภูมิคุ้มกันตามธรรมชาติ โดยวิธีการลดปฏิกิริยาที่ตอบสนองต่อความเครียดที่เกิดขึ้นนั้นให้ลดลง มีการสร้างฮอโมนซึ่งเป็นสารในเลือดที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ โดย

อาจเข้าไปเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตลอดจนการทำงานของอวัยวะและเนื้อเยื่อ ทำให้เกิดการซ่อมแซมหรือเยียวยาตัวเอง กระบวนการนี้อาจทำให้ภูมิต้านทานหรือแอนติบอดี (Antibody) แข็งแรงขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการเสริมสร้างกำลังใจทำให้ผู้ป่วยรู้สึกสบายขึ้น ผู้ประพันธ์ได้ใช้พลังศรัทธาในพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติบรรเลงดนตรี ในการกำหนดสติ ตั้งสมาธิและระลึกถึงคุณพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เป็นการปรับกระบวนการคิด วิเคราะห์ โดยผู้ประพันธ์ได้วางรูปแบบของพิธีกรรมความเชื่อใหม่นี้ในแบบการปฏิบัติบูชาบนพื้นฐาน ของการเฝ้าดูลมหายใจตนเอง หรือที่เรียกว่า อานาปานสติ ตามหลักการของพุทธศาสนาในการสร้างสมาธิให้ตั้งมั่นอยู่กับสิ่งที่ได้ยิน เมื่อจิตคงที่แล้วให้คอยตามดูความคิดและผลของเสียงที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติบรรเลงบทเพลง ณ ปัจจุบันขณะ กระบวนการสร้างสรรค์ CPRM (Compose – Practice – Record – Mixdown and Mastering)

1. ศึกษางานวิจัยดนตรี บทเพลง เกี่ยวกับดนตรีชาติพันธุ์และดนตรีพื้นบ้าน ค้นคว้า สังเกต และสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เช่น พระสงฆ์ เจ้าหน้าทีและชาวบ้านในพื้นที่บริเวณรอบพระพุทธรูปศรีศรีสุวรรณภูมิ ปราชญ์ชาวบ้านและกลุ่มครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนเขตพื้นที่ของอำเภออุทุมพร เพื่อบูรณาการกับเทคนิคการประพันธ์เพลง

2. วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดรูปแบบดนตรีที่ใช้ในการประพันธ์เพลง และเทคนิควิธีการประพันธ์เพลง

3. กำหนดองค์ประกอบดนตรี ในแต่ละบทเพลงเพื่อพิจารณาการใช้วัตถุดิบและเทคนิคการประพันธ์เพลง โดยคำนึงถึงเทคนิคความสัมพันธ์กับเพลงพื้นบ้านที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน มีการวางแนวเสียง แนวทำนอง กระสวนจังหวะ แนวประสาน และองค์ประกอบด้านดนตรีอื่น ๆ ของบทประพันธ์เพลง ควบคู่กันไปอย่างเหมาะสม รวมถึงวางโครงสร้างของบทเพลง

4. ประพันธ์เพลง (ขั้นตอน C – Compose) และนำบทประพันธ์ไปให้นักดนตรีฝึกซ้อม (ขั้นตอน P - Practice) ล่วงหน้าก่อนทำการบันทึกเสียง (ขั้นตอน R – Record)

5. นำบทประพันธ์เพลงไปบันทึกในห้องอัดเสียงที่มีคุณภาพสูง และทำการปรับแต่งเสียงให้เป็นต้นฉบับ (ขั้นตอน M - Mixdown & Mastering) จัดทำซีดี เผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ

6. จัดทำโน้ตเพลงฉบับสมบูรณ์พร้อมอธิบายบทประพันธ์
กรอบแนวคิดของการประพันธ์ได้เชื่อมโยงวิทยาศาสตร์ด้านคลื่นเสียงและความเชื่อความศรัทธาในพุทธศาสนาผนวกเข้าด้วยกัน โดยสร้างสรรค์อยู่บนแนวคิดการใช้ดนตรีเป็นสื่อกลางที่เชื่อมต่อระหว่างวัฒนธรรมด้านอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และความเป็นปัจจุบัน เพื่อเสนออัตลักษณ์ที่โดดเด่นของท้องถิ่นผ่านบทเพลงที่สามารถเข้าถึงชุมชน บุคคลภายนอกชุมชน เยาวชน และนักท่องเที่ยว และกำหนดให้นำบทเพลงนี้ไปใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางวัฒนธรรม สำหรับด้านองค์ประกอบของดนตรี มีการใช้ลักษณะของบันไดเสียงและรูปแบบที่ใช้อัตลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่นอันเป็นสำเนียงเฉพาะของวัฒนธรรมดนตรีไทย-ลาว ที่เกิดการผสมผสานกันระหว่างดนตรีตะวันตกร่วมสมัยและดนตรีท้องถิ่น ผู้วิจัยจะนำเอาลักษณะเฉพาะตัวเหล่านี้มาเป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการประพันธ์ และนำมาใช้ในอีกหลายแง่มุม เช่น สร้างลักษณะแนวทำนองและบันไดเสียงของดนตรีตะวันตกโดยอยู่บนพื้นฐานของอัตลักษณ์ชาติพันธุ์โดยนำมาผสมผสานกับทำนองดนตรีท้องถิ่น และใช้บันไดเสียงเพนตาโทนิค (Pentatonic) ซึ่งเป็นบันไดเสียงหลักของบทเพลงพื้นบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างไปจากดนตรีสมัยนิยม ทั้งนี้ การประพันธ์เพลงจะดำเนินอยู่ในกรอบการใช้ลักษณะดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นมาเป็นโน้ตหลักในการสร้างสรรค์

อรรถาธิบายบทเพลง “สำเนียงธรรม อุ่ทอง”

แนวคิดการสร้างสรรคแนวทำนอง ผู้ประพันธ์ได้นำกลุ่มเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวลาวมาประพันธ์ทำนอง โดยในวรรคแรกเป็นการนำเสนอกลุ่มเสียงเพนาโทนิกไล่เรียงจากต่ำไปสูง บทเพลงนี้มีทั้งหมด 4 วรรค 16 ห้องเพลง (วรรคละ 4 ห้องเพลง) ผู้ประพันธ์ใช้ทำนองที่มีความไพเราะ จดจำได้ง่าย อยู่ในพิสัยหรือช่วงที่จำกัดระหว่างโน้ต G ถึง โน้ต E ในช่วงออฟเตฟที่ 4 ช่วงโดกลาง ซึ่งง่ายสำหรับผู้ที่ไม่เคยบรรเลงเพลงมาก่อน จากนั้นได้นำมาร้อยเรียงเชื่อมต่อและเพิ่มเติมให้เกิดเป็นแนวทำนองที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ โดยใช้กลยุทธ์สมาธิในการบรรเลง เพลงนี้มีต้นแบบแนวทางความคิดมาจากเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมของชาวลาว สำหรับอัตราความเร็วของเพลง (Tempo) จะอยู่ในช่วงประมาณ 65-80 BPM ซึ่งสอดคล้องกับอัตราการเต้นของหัวใจปกติ ทั้งนี้ อัตราความยาว สั้น หนัก หรือเบาจะกำหนดโดยลมหายใจของผู้บรรเลงแต่ละคน บทเพลงนี้มีสัดส่วนอยู่บนจังหวะตกเป็นส่วนใหญ่ ก่อนการเรียบเรียงเพลง ผู้ประพันธ์ได้นำแนวคิดการประพันธ์ข้างต้นไปขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความรู้หรือคำชี้แนะ หลังจากนั้น ได้นำแนวคิดและรูปแบบการบรรเลงจากท่านผู้เชี่ยวชาญมาปรึกษาในคณะผู้วิจัย เพื่อวางแผนงานในการปฏิบัติการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน จึงได้ผลลัพธ์ออกมาในรูปแบบงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ รูปแบบ (Form หรือฉันทลักษณ์เป็นแบบ Strophic form) หรือเพลงตอนเดียวที่ไม่มีการซ้ำ ความยาวของเพลงประมาณ 30-40 วินาที

สำเนียงธรรม อุทอง

เอกชัย พุทธิรัญ

การปฏิบัติบทเพลง “สำเนียงธรรม อุ่ทอง” เพื่อการสร้างสมาธิภาวนาในวิถีพุทธ

หลักการทำสมาธินี้เป็นวิธีปฏิบัติวิธีหนึ่งที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา มีอยู่ในสิกขาสาม อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา ก็มีสมาธิในหลักมรรคมืองค์แปด และยังปรากฏในหมวดธรรมอื่น ๆ อีกเป็นอันมาก รวมทั้งได้มีพระพุทธทาสองค์ตรัสสอนไว้ให้ทำสมาธิในพระสูตรต่าง ๆ เช่นที่พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงอบรมสมาธิ เพราะว่าผู้ที่มึจิตตั้งมั่นเป็นสมาธิแล้วย่อมรู้ตามเป็นจริงดังนี้” สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (องค์ที่ 19) กล่าวว่า “...ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาธิเป็นธรรมปฏิบัติสำคัญข้อหนึ่งในพระพุทธศาสนา แต่ว่าสมาธินั้นมิใช่เป็นข้อปฏิบัติในทางศาสนาเท่านั้น แต่เป็นข้อที่พึงปฏิบัติในทั่ว ๆ ไปด้วย เพราะสมาธิเป็นข้อจำเป็นจะต้องมีในการกระทำทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการดำเนินชีวิตทั่วไปหรือทางด้านปฏิบัติธรรม มีคนไม่น้อยที่เข้าใจว่าเป็นข้อที่พึงปฏิบัติเฉพาะในด้านศาสนา คือสำหรับผู้ที่ต้องการปฏิบัติธรรมอย่างเป็นภิกษุ สามเณร หรือเป็นผู้ที่เข้าวัดเท่านั้น ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ฉะนั้น ก็จะได้อธิบายถึงความหมายของสมาธิทั่วไปก่อน สมาธินั้นได้แก่ ความตั้งใจมั่นอยู่ในเรื่องที่ต้องการ ให้ใจตั้งไว้เพียงเรื่องเดียว ไม่ให้ใจคิดฟุ้งซ่านออกไปนอกจากเรื่องที่ต้องการจะให้ใจตั้งนั้น ความตั้งใจตั้งนี้เป็นความหมายทั่วไปของสมาธิ และก็จะต้องมีในกิจการที่จะทำทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเล่าเรียนศึกษา หรือว่าการงานอย่างใดอย่างหนึ่ง” (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2550)

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (องค์ที่ 19) ยังกล่าวอีกว่า “ในการเรียนหนังสือ ในการอ่าน การเขียน การฟัง จะต้องมีความสมาธิที่มีอยู่ตามธรรมดา เหมือนอย่าง que ทุกคนมีอยู่ยังไม่เพียงพอ ก็เพราะว่ากำลังใจที่ตั้งมั่นยังอ่อนแอ ยังดิ้นรนกวัดแกว่ง กระสับกระส่ายได้ง่าย โยกโคลงได้ง่าย ห้วนไหวไปในอารมณ์ คือ เรื่องต่าง ๆ ได้ง่าย และทุกคนจะต้องพบเรื่องราวต่าง ๆ ที่เข้าไปเป็นอารมณ์ คือเรื่องของใจ ทางตา หู

จุมก ลิ่น กาย ใจ คือทางอายตนะทั้ง 6 อยู่เป็นประจำ เมื่อเป็นดังนี้จึงได้มีความรักใคร่บ้าง ความซึ้งบ้าง ความหลงบ้าง เมื่อจิตใจมีอารมณ์ที่หวั่นไหวและมีเครื่องทำให้ใจหวั่นไหวเกิดประกอบขึ้นมาอีก อันสืบเนื่องมาจากอารมณ์ดังกล่าว ก็ยากที่จะมีสมาธิในการเรียน ในการทำงานตามที่ประสงค์ได้ดังจะพึงเห็นได้ในบางคราวหรือในหลายคราวการรวมใจให้มาอ่านหนังสือ เขียนหนังสือ ฟังคำสอน ไม่ค่อยจะได้เพราะว่าใจพลุ่งพล่านอยู่ในเรื่องนั้นบ้าง ในเรื่องนี้บ้าง ที่ชอบบ้าง ที่ซึ้งบ้าง ที่หลงบ้าง จนรวมใจเข้ามาไม่ติดเมื่อเป็นดังนี้ก็ทำให้ไม่สามารถจะอ่าน จะเขียน จะฟัง ทำให้การเรียนไม่ดีในการงานก็เหมือนกัน เมื่อจิตใจกระสับกระส่ายไปด้วยอำนาจของอารมณ์และภาวะที่เกิดสืบจากอารมณ์ และภาวะที่เกิดสืบจากอารมณ์ดังจะเรียกว่ากิเลส คือ ความรัก ความซึ้ง ความหลง เป็นต้น ดังกล่าวนั้น ก็ทำให้ไม่สามารถที่จะทำการงานให้ได้ดีเช่นเดียวกัน ใจที่ไม่ได้หัดทำสมาธิก็จะเป็นดังนี้และแม้ว่าจะยังไม่มีอารมณ์อะไรเข้ามา รบกวนให้เกิดกระสับกระส่าย ดังนั้นความตั้งใจก็ยังไม่สู้จะแรงนัก ฉะนั้นจึงสู้หัดทำสมาธิไม่ได้ในการหัดทำสมาธินั้นมีอยู่ 2 อย่างคือ หัดทำสมาธิเพื่อแก้อารมณ์และกิเลสของใจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งก็เพื่อฝึกใจให้มีพลังของสมาธิมากขึ้น” จากความสำคัญของการทำสมาธิดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสร้างรูปแบบของการปฏิบัติตนตรียเพื่อสร้างสมาธิ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

ขั้นตอนการปฏิบัติการบรรเลงชลุ่ยสมาธิ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดลมหายใจ โดยกำหนดไว้ที่ปลายจมูก

ปฏิบัติโดยหายใจเข้าลึก... ยาว... หายใจออก ลึก... ยาว... นับ 1
ระลึกถึงพระคุณของพระพุทธ ตั้งสมาธิหายใจปกติ 3 ครั้ง

ปฏิบัติโดยหายใจเข้าลึก... ยาว... หายใจออก ลึก... ยาว... นับ 2
ระลึกถึงพระคุณของพระธรรม ตั้งสมาธิหายใจปกติ 3 ครั้ง

ปฏิบัติโดยหายใจเข้าลึก... ยาว... หายใจออก ลึก... ยาว... นับ 3
ระลึกถึงพระคุณของพระสงฆ์ ตั้งสมาธิหายใจปกติ 3 ครั้ง

โดยกำหนดอยู่เฉพาะที่ปลายจมูกแห่งเดียว หายใจเข้าก็ให้รู้ว่าเราหายใจเข้า หายใจออกก็ให้รู้ว่าหายใจออก รวมใจเข้ามาให้รู้สึกถึงกระแสลมที่ผ่านอยู่ในร่างกาย วิธีการหายใจให้จับท้องตนเอง เมื่อหายใจเข้าให้ท้องพอง หายใจออกให้ท้องยุบ เมื่อจิตรวมเข้ามาดีแล้วจิตจะตั้งมั่นมีสมาธิมากขึ้น พยายามทำความเข้าใจอยู่ที่ปลายจมูกหรือที่ริมฝีปากเบื้องบนเท่านั้น

ขั้นตอนที่ 2 สร้างความรู้สึกให้เข้ามารวมกำหนดอยู่แต่ที่ลมเริ่มบรรเลงโดยตั้งสมาธิอยู่ที่เสียงและลมหายใจที่มากกระทบเท่านั้น บรรเลงบทเพลงด้วยอัตราความเร็วที่ผู้บรรเลงรู้สึกสบายและผ่อนคลาย หายใจเข้าระลึกถึงพระคุณของพระพุทธ เริ่มบรรเลงบทเพลง “สำเนียงธรรม อุ่ทอง” รอบที่ 1

หายใจเข้าระลึกถึงพระคุณของพระธรรม เริ่มบรรเลงบทเพลง “สำเนียงธรรม อุ่ทอง” รอบที่ 2

หายใจเข้าระลึกถึงพระคุณของพระสงฆ์ เริ่มบรรเลงบทเพลง “สำเนียงธรรม อุ่ทอง” รอบที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 หลังจากนั้นทำจิตให้สงบจนจิตรวมเข้ามา ตั้งจิตให้แน่วแนโดยระลึกถึงเสียงเพลงที่บรรเลงจบไป และให้หายใจเข้า-ออกเป็นปกติ สังเกตความเกิด-ดับของเสียงในขณะปัจจุบันที่กระทบหู พร้อมพิจารณาให้เห็นว่า เสียงที่เรารับรู้สัมผัสทางหูนั้นเกิดขึ้นและเป็นไปตามเหตุปัจจัย เราไม่สามารถบังคับได้ตามที่ใจอยาก เพราะทุกอย่างเป็นไปตามหลักอนิจจัง ทุกขัง อนันตา ไม่สามารถบังคับได้ สงบนิ่งอยู่ในภวังค์ หลังจากปฏิบัติชั่วคราว

การนำไปใช้ในกิจกรรมทางพุทธศาสนา

ผลงานการประพันธ์เพลงในโครงการวิจัยนี้เป็นนวัตกรรมด้านการประพันธ์ดนตรี โดยใช้บรรเลงเพื่อสร้างสมาธิ อันถือเป็นการปฏิบัติบูชาคุณของพระรัตนตรัย ในการดำเนินการวิจัยนี้ มีกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ทั้งนี้ ผู้ประพันธ์ได้จัดกิจกรรม 2 กิจกรรม ได้แก่

1) จัดอบรมการบรรเลงเพลงด้วยขลุ่ยสมาธิ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจถึงแนวคิดการทำสมาธิผ่านการบรรเลงเพลงเพื่อเป็นการปฏิบัติบูชาให้แก่คณะนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และนักเรียนในเขตพื้นที่อำเภ่อู่ทอง

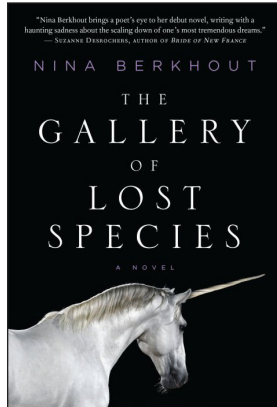
2) จัดกิจกรรมบรรเลงเพลงด้วยขลุ่ยสมาธิเพื่อเข้าร่วมในพิธีตามวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่จัดขึ้นใน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จักกับบทเพลง “สำเนียงธรรม อู่ทอง” ที่ใช้บรรเลงประกอบในพิธีกรรม โดยจัดขึ้นในวันพระใหญ่ประจำปี 2 ครั้ง ได้แก่ วันวิสาขบูชา วันที่ 18 พฤษภาคม 2562 และวันอาสาฬหบูชา วันที่ 15 กรกฎาคม 2562

เอกสารอ้างอิง

- ลลิตา ธีระสิริ และนิทรพร รุจนวิศาล. (2546). *บำบัดโรคด้วยแพทย์ทางเลือก*. กรุงเทพฯ: ริดเดอร์สไคเนสท์.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2550). *หลักการทำสมาธิเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. (2558). *สารประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองอู่ทองโบราณ (ระดับประถมศึกษา)*. สุพรรณบุรี: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเอกชัย พุทธิณ. (2560). *ชุดบทประพันธ์เพลงเพื่อประชาสัมพันธ์ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- Suphan.biz. (2561). *พระพุทธบูชาศรีศรีสุวรรณภูมิ หลวงพ่ออู่ทอง*. สืบค้น 11 มีนาคม 2563. จาก <https://www.suphan.biz/buddhamonthonsuphan.htm>

Book Review: The Gallery of Lost Species

Gilbert E. Mowmessie

Berkhout, N. (2015). *The Gallery of Lost Species*. New York: Thomas Dunne Books

4.5 stars for a touching insight into sisterhood!

The special bond that often exists between two sisters is epitomized in this book as an attraction that their parents find incomprehensible.

Edith's endless desire to help her older sister Vivienne seems perfectly natural and will bring back memories for those who grew up as sisters

Objectives of the Novel

The English idiom ‘Never judge a book by its cover’ rings true here. This debut novel by Nina Berkhout, an award-winning Canadian poet, does not try to prove the existence of unicorns or offer a list of notable extinct animal species. Berkhout examines family responsibilities and multilayered relationships with love and abandonment, citing human expectations that often go unmet. The Gallery of Lost Species tells a poignant storyline that is incredible and compelling like her poems. If you desire immersion in a deeply moving narrative to soothe and inspire your soul, this may be the perfect read.

We accompany the book’s narrator, Edith Walker, on her emotional journey as she struggles free from her old sister’s shadow, while simultaneously dragging her back from the brink of a breakdown during dark days of despair. This book cannot be called a page-turner but it perfectly describes coming-of-age emotions.

Main Ideas of the Story

Edith is a talentless, podgy, dark-haired, plain-looking girl who grows up overshadowed by her big sister, Vivienne, a blonde child who competes in beauty pageants, is a talented artist and scores straight A grades without trying. Henry, their kind but weak father, is a failed artist who works as a janitor. Their cold-hearted mother, Constance, was a French model

in her youth, and now devotes herself and the family fortune to push Vivienne into the life that she had missed. Both girls grow up with no love from their mother, Edith chooses to follow in her father's footsteps. She collects oddities, studies old coins and reads a lot, while Vivienne spends almost all her life rebelling against her mother's modeling expectations.

The story contains just the right amount of unrequited love and rocky friendship to wrench your heart. On a family trip to Lake Louise, 13-year-old Edith and 16-year-old Vivienne meet a college student named Liam. Edith is consumed by a crush on Liam and tries to win his heart; however, Liam, like many teenage boys they know, falls instead for Vivienne.

Throughout her development from youth to adulthood, Edith is torn between pursuing her own desires and trying to rescue her sister who becomes a drug addict and engages in many self-destructive behaviors. After taking a job at the National Gallery of Canada, Edith meets and befriends an old man called Theo; a cryptozoologist who tries to prove the existence of legendary animals. She develops a fondness for him and realizes that her desperate search to help Vivienne has embodied an emotional connection with an old man chasing creatures from a long lost world.

Story Values

Psychology of Collecting

The psychology of collecting is explained as a means of finding solace in accumulating objects or arranging and rearranging a collection. For example, Henry, Edith's father, avoids facing the reality of his deteriorating marriage by seeking solace in artifacts that he and his children scavenged from the streets. Edith follows in her father's footsteps and finally finds comfort in hiding in the gallery where she works and organizing artifacts to block out the memory of her dysfunctional family.

The Unicorn as a Metaphorical Symbol

A novel, like a work of art, has no correct interpretation. This book offers a surreal mix of fact and fantasy for interpretation by the reader.

Berkhout depicts the unicorn on the front cover as a metaphorical symbol to represent the hope and peace that Edith continuously seeks. Her pursuit of the mythical horned creature is an allegorical representation of her quest to find and save her sister. The unicorn is mentioned several times in the storyline.

In ancient folklore, the unicorn symbolizes positivity and hope, while its horn is believed to have the power to heal sickness and purify poisoned water. Edith secretly fantasizes that the unicorn can cure Vivienne. She asks her new friend, Jonathan, if they should visit the healing river in Florida where legend says a unicorn once dipped its horn.

At the end of the book, Edith takes a solo trip to old haunts to spread Henry's ashes. She visualizes everyone in her family, including Liam, spending time together just like in the old days. The narration ends with, "Then, out of the corner of my eye, this brilliance". Berkhout leaves it to the imagination whether Edith does spot another unicorn or just a bright light shone from a nearby object.

This slow-moving family drama has many plot twists. Thoughts linger on after reading the last page. Real life hurts; if you want to feel good, go eat an ice cream. The book is recommended for those who are fond of sad stories, feel lonely, or simply grew up with a sibling and want to remember those times.

The Gallery of Lost Species is about finding solace in unexpected places, in works of art, in people, and in animals that no longer walk this earth.

References

- Berkhout, N. (2016). *The Gallery of Lost Species*. New York: Thomas Dunne Books
- Brandes, N. (2020). *Mythological Creatures: Unicorn & Pegasus*. Gainesville: Enclave Publishing.

ข้อกำหนดในการส่งต้นฉบับบทความ เพื่อลงพิมพ์เผยแพร่ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีรายละเอียด หลักเกณฑ์ และรูปแบบในการเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ดังต่อไปนี้

บทความที่รับตีพิมพ์

1. ผลงานที่รับตีพิมพ์ ได้แก่ บทความวิจัย บทความวิชาการ และวิทยานิพนธ์ในสาขาที่เกี่ยวข้องทางศาสตร์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. บทความต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น
3. บทความเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ
4. บทความที่จะได้รับการลงตีพิมพ์ผ่านการตรวจอ่านและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ท่าน โดยพิจารณาแบบ Double - Blind Peer Review และกลั่นกรองการตีพิมพ์โดยกองบรรณาธิการของวารสาร

ลิขสิทธิ์

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถือเป็นลิขสิทธิ์ของผู้เขียนบทความ ผู้ใดต้องการตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนก่อน บทความที่ได้รับการตอบรับเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจะต้องไม่ปรากฏในสิ่งพิมพ์อื่นใดก่อนที่จะปรากฏ

ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กองบรรณาธิการจะส่งวารสารที่มีบทความของผู้เขียนตีพิมพ์ให้แก่ผู้เขียนจำนวน 2 ฉบับ หากผู้เขียนต้องการได้บทความที่ตีพิมพ์เพิ่มเติมสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ <http://human.bsru.ac.th/ejournal/index.php>

การส่งต้นฉบับ

1. ส่งต้นฉบับผ่านระบบ E-Journal ของวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ดำเนินการลงทะเบียนสมัครสมาชิกก่อนเข้าสู่ระบบ โดยเข้าไปยังหน้าเว็บไซต์ ลิงก์ไปที่วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Journal) วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

2. ส่งต้นฉบับผ่านระบบเป็นไฟล์บันทึกข้อมูลในรูปของ MS Word และรอรับผลยืนยันการได้รับตีพิมพ์

3. กองบรรณาธิการพิจารณารูปแบบและเนื้อหาเบื้องต้น ก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน หากไม่เป็นไปตามข้อกำหนดจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบโดยไม่ส่งต้นฉบับคืน

4. รอรับผลการตรวจประเมินบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewer) และตรวจสอบผลการประเมิน

5. กรณีที่บทความผ่านเกณฑ์การประเมิน อนุญาตให้ตีพิมพ์ได้ ให้แก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิชี้แจง จากนั้นส่งต้นฉบับ (ฉบับแก้ไข) ผ่านระบบกลับมาอีกครั้ง เป็นไฟล์บันทึกข้อมูลในรูปของ MS Word

6. การอนุญาตตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่บทความเป็นสิทธิของกองบรรณาธิการ ด้วยเหตุที่บทความนี้ปรากฏในวารสารที่เข้าถึงได้ จึงอนุญาตให้นำบทความไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา แต่มีข้อยกเว้นเพื่อการพาณิชย์

สิ่งที่ผู้เขียนจะได้รับ

กองบรรณาธิการจะมอบวารสารฉบับที่บทความของผู้เขียนลงตีพิมพ์จำนวน 2 ฉบับ ในกรณีที่ผู้เขียนร่วมจะมอบให้ผู้เขียนชื่อแรก

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับต้องมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า กระดาษขนาด A4 ระยะบรรทัด 1 เท่า พิมพ์หน้าเดียวพร้อมระบุเลขหน้า เป็นไฟล์ในรูปแบบ MS Word
2. กรณียกความมีภาพประกอบ ดำเนินการส่งไฟล์รูปภาพนามสกุลไฟล์ .jpeg ความละเอียด 100 - 300 Pixels ทางอีเมล human_bsru@hotmail.com
3. ตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์ ใช้ฟอนต์ TH SarabunPSK
4. การตั้งค่าหน้ากระดาษ
 - 4.1 ขอบบน และขอบซ้าย กั้นขอบกระดาษ 1.5 นิ้ว
 - 4.2 ขอบขวาและขอบล่าง กั้นขอบกระดาษ 1 นิ้ว
 - 4.3 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ใช้ตัวหนา ขนาด 20 พอยต์ ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
 - 4.4 ชื่อผู้เขียนใช้ตัวเอียง ขนาด 16 พอยต์ ชิดขวา
 - 4.5 หัวข้อหลักใช้ตัวหนา ขนาด 18 พอยต์ ชิดซ้าย
 - 4.6 หัวข้อรองใช้ตัวหนา ขนาด 16 พอยต์ ชิดซ้าย ให้เยื้องจากหัวข้อหลัก
 - 4.7 หัวข้อย่อยใช้ตัวปกติ ขนาด 16 พอยต์
 - 4.8 เนื้อเรื่องใช้ตัวปกติ ขนาด 16 พอยต์

ส่วนประกอบของต้นฉบับบทความ

1. ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้เขียนบทความ ชื่อ - นามสกุล ผู้เขียนบทความ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียนให้ระบุวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และสังกัด (ใส่ที่เชิงอรรถ)

3. **บทคัดย่อ** ความยาวไม่เกิน 250 - 300 คำ และคำสำคัญ 3 - 5 คำ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

4. เนื้อเรื่อง

4.1 บทความวิจัย และบทความวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วยบทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะการวิจัย เอกสารอ้างอิง

4.2 บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

4.3 นอกเหนือจากเนื้อเรื่อง หากมีตารางหรือภาพประกอบ ที่มีขนาดใหญ่ ให้บันทึกไฟล์แยกต่างหากเพิ่มเติม และความละเอียด 300 Pixel/High resolution ขนาดไม่ต่ำกว่า 500 KB

4.4 ภาพประกอบควรมีความชัดเจนและคุณภาพดี ทั้งนี้ต้องอ้างอิง แหล่งข้อมูลแบบนาม - ปี ไว้ได้ภาพประกอบทุกครั้ง

การอ้างอิง

1. การอ้างอิงเอกสารในเนื้อเรื่อง ให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม - ปี โดยระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลัง ของข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และระบุเลขหน้าของเอกสารที่อ้างอิงด้วยดังตัวอย่างข้างท้าย

2. กรณีบทความที่นำมาอ้างอิงแบบนาม - ปี นำมาจากอินเทอร์เน็ต เป็นภาษาต่างประเทศให้ใช้คำว่า “Online”

3. การอ้างอิงท้ายบทความ (เอกสารอ้างอิง) ให้รวบรวมเอกสารทั้งหมด ที่ใช้อ้างอิง (นาม - ปี) ไว้ท้ายบทความ โดยใช้คำว่า “เอกสารอ้างอิง” หรือ “References” ทั้งนี้ ให้จัดเรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง (ก-ฮ, A-Z) ถ้ามีเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เรียงภาษาไทยไว้ก่อน สำหรับรูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง ให้ใช้ตามระบบ APA (American Psychological Association) ดังตัวอย่างข้างท้าย

การใช้เครื่องหมายวรรคตอน	
เครื่องหมาย . (จุด) ปิดท้ายแต่ละรายการหลังเครื่องหมายให้เว้น 2 ตัวอักษร	เครื่องหมาย : (จุดคู่) ให้เว้นหลัง 1 ตัวอักษร
การอ้างอิงแบบนาม – ปี	การอ้างอิงท้ายบทความ
หนังสือ	
ปัญญา ใช้บางยาง (2555, น. 18)	ปัญญา ใช้บางยาง. (2555). <i>พุทธประวัติ ฉบับโปรด</i> . (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธรรมบาลี.
Kaufman (2010, pp. 11-12)	Kaufman, F. (2010). <i>The African Roots of Jazz</i> . Sheman Oaks: Alfreds.
บทความในหนังสือ	
สุดารัตน์ ขาญเลขา (2556, น. 26)	สุดารัตน์ ขาญเลขา. (2556).เล่าเรื่องการอนุรักษ์ของโบราณที่บ้านสมเด็จ. ใน <i>ที่ศน์วัฒนธรรม</i> . กรุงเทพฯ: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
วารสาร	
สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์, บุญยืน จันทร์สว่าง และศศิพิมล ประพินพงศกร (2552, น. 61)	สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์, บุญยืน จันทร์สว่าง และ ศศิพิมล ประพินพงศกร. (2552, มกราคม - มิถุนายน). บทบาทในการสอน การรู้สารสนเทศของครูบรรณารักษ์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร, <i>วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย</i> . 2(1), 52 - 57.

อินเทอร์เน็ต	
ทีมงานทรูปลูกปัญญา. (2552, ออนไลน์)	ทีมงานทรูปลูกปัญญา. (2552). <i>การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย</i> . สืบค้น 22 มกราคม 2557. จาก http://truepookpanya.com/Knowledge_details.php?mul_content_id=2818
Wu, et al. (n.d., Online)	Wu, F. S., et al. (n.d.). <i>The Great Wall</i> . Retrieved April 1 2014. From http://www.hechinaaide.com/index.php?action=activity/greatwallofChina
วิทยานิพนธ์	
สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์,บุญยืน จันทรสว่าง และศศิพิมล ประดิษฐ์พงศกร. (2552, น. 61)	ดรรารัตน์ กำเสริฐ. (2544). <i>บริการห้องสมุดสำหรับนักศึกษาหุนวทและหุดึง: กรณีศึกษาวิทยาลัยราชสุดา</i> . [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง].
ฐานข้อมูลออนไลน์	
Murphy, P. C. (2006, Online)	Murphy, P. C. (2006). <i>What a Book Can Do: Silent Spring and Media Borne Public Debate</i> . PhD diss., University of North Carolina, 2000. In Proquest Dissertations and Theses.
สัมภาษณ์	
พยุณ กลิ่นขจร (2557, สัมภาษณ์)	พยุณ กลิ่นขจร. <i>นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาดี</i> . (สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2557).

การอ้างอิงแบบนาม - ปี	การอ้างอิงท้ายบทความ
รูปภาพ	
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สำนักศิลปะและวัฒนธรรม, ผู้ถ่ายภาพ (2560)	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สำนักศิลปะและวัฒนธรรม. (2560). แหล่งเรียนรู้กรุงธนบุรีศึกษา. [ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
รายงานการประชุม อบรม สัมมนา	
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.สำนักศิลปะและวัฒนธรรม. (2560, กรกฎาคม).	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สำนักศิลปะและวัฒนธรรม. (2560, กรกฎาคม). ฝึกพาน้องนำชมแหล่งเรียนรู้กรุงธนบุรีศึกษา ใน การอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์ ณ ห้องประชุมชั้น 15 อาคาร 100 ปี ศรีสุริยวงศ์ และแหล่งเรียนรู้กรุงธนบุรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รายงานผลการวิจัย	
อารยา สุขสวัสดิ์. (2561, มีนาคม)	อารยา สุขสวัสดิ์. (2561). รายงานผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สถานที่ติดต่อ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1061 ซอยอิสรภาพ 15 แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

โทรศัพท์: 0 2473 7000 ต่อ 2073

มือถือ: 081 - 657 - 4023

อีเมล: human_bsru@hotmail.com

เว็บไซต์: <http://human.bsru.ac.th/ejournal/index.php>

บทความวิจัย

- การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
- การศึกษาลักษณะการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตามปัจจัยสังคมด้านอายุในพื้นที่เทือกเขาบรรทัด จังหวัดพัทลุง
- การสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเรื่องควายไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน
- วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่กับการอนุรักษ์และพัฒนานาฏศิลป์ล้านนา
- การพัฒนารายวิชาวัฒนธรรมอาเซียนกับการออกแบบ สำหรับหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาออกแบบกราฟิกและอินโฟร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลขุนพิดเพ็ง อำเภออุ้มถ้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

บทความวิชาการ

- การพิจารณาข่าวลวงตามหลักเกสปุติสูตร
- วิสาhekichumshnกับการตลาดยุคใหม่และสังคมดิจิทัล
- The Rural Development of Thailand: Concept of Sufficiency Economy Philosophy
- นวัตกรรมประพันธ์เพลง "สำเนียงธรรม อุ้มถ้อง" ที่พัฒนาจากอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เพื่อใช้ปรับกระบวนการคิดวิเคราะห์และปฏิบัติตามแนววิถีพุทธ

คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

BANSOMDEJ
CHAOPRAYA
RAJABHAT UNIVERSITY

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
อาคารพระยาธีรราชเดโชชัย (อาคาร 27)
เลขที่ 1061 ถนนอิสราภาพ ซอยอิสราภาพ 15
แขวงหิรัญบุรี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
โทรศัพท์: 02-473-7000 ต่อ 2073 โทร 081-657-4023
อีเมล: human_bsru@hotmail.com
เว็บไซต์: <http://human.bsru.ac.th/ejournal/index.php>